ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

- 1976 YILINA BAKIŞ
- Sosyalist Hareket'in Durumu ve Birlik Sorunu
- UDD STRATEJİSİ TÜRKİYE'DE NEDEN GEÇERSİZDİR
- Sosyalist Çalışma Üslûbu
- ANTİ-FAŞİST STRATEJİ

CİLT/7 OCAK 1977 SAYI/37

ilke

OCAK 1977
Sayı : 37

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Sahibi: **Öner Ciravoğlu** / Sorumlu Yazıişleri Müdürü: **İlker Demir** / Yazışma ve havale adresi: P.K. 71 İstanbul / Yönetim ve Dağıtım adresi: Cağaloğlu Başmüsahip Sokak Tan Apt. 10/11 **İSTANBUL** / Abone şartları : Yıllık 100, altı aylık 50 lira. Dış ülkeler için iki katıdır / Baskı : Ze Basımevi / İlân: Tam sayfa 500 lira. Diğer ilânlar santimi 25 lira / Basıldığı tarih : 5 Ocak 1977.

AÇIKLAMA

Dergimizin geçen sayısında yer alması gereken iki yazı, kapakta duyurulduğu halde yayınlanamadı. Aralık başında çıkması gereken dergimizin bir süre gecikmesi ve baskıya yetişmesi duyurulan iki yazının yer alması engellendi. Bu iki yazıdan birincisi, öteden beri sürdürülen Antifaşist Strateji konulu bir inceleme idi. İkincisi ise, TSİP Ankara İl Kongresine sunulan ve çeşitli çalışma alanlarında izlenmesi gereken sosyalist çalışma üslubuna ilişkin bir inceleme idi.

Sözkonusu iki yazıyı bu sayımızda veriyor ve teknik aksamın yolaçtığı bu durumu okuyucuların hoşgörü ile karşılıyacağını umuyoruz.

İLKE

1976 YILINDA DEVRİMCİ-DEMOKRATİK HAREKETE GENEL BİR BAKIŞ

Aşağıda okuyacağınız yazıda, 1977 yılına girerken geçtiğimiz bir yılın Türkiye'de sınıf mücadelesi açısından ve devrimci -demokratik hareket yönünden İLKE'nin genel ve özlü bir değerlendirmesini bulacaksınız.

İLKE

1976 yılında ülkemizde sınıf çelişkilerinin daha da derinleştiğine ve buna bağlı olarak sınıf mücadelesinin daha da kesinleştiğine tanık olduk.

Bir yanda MC iktidarı öncülüğündeki egemen sınıflar işçi sınıfı başta olmak üzere tüm emekçi halk güçlerine ve hatta liberal burjuva unsurlarına azgınca saldırdılar, ve faşizmin tırmanışını, anti-demokratizmin kökleşmesini sağlamağa çalıştılar; öte yandan **«Faşizme Geçit Yok»** sloganını ön plana çıkaran sosyalist güçlerin mücadelesi başta olmak üzere, devrimci ve demokratik hareket, genel olarak faşist tırmanışa ve özel olarak MC iktidarına karşı mücadelesini güçlendirdi.

1976 yılındaki belli başlı sosyal olguları şu noktalarda özetleyebiliriz:

Egemen sınıflarla emekçi sınıflar arasındaki çelişkiler daha da derinleşmiş ve sınıf mücadelesi kızışmıştır.

Egemen sınıflar arasındaki çelişkiler sona ermemiş, tersine daha çok su yüzüne çıkmıştır... Bu durum o denli belirginleşmiştir ki, artık MC hükümetinin ortakları birbirlerini açıkça suçlamakta, iktidarda oldukları halde adeta muhalefet yapmaktadırlar.

Yerli tekelci gruplar arasındaki çıkar çatışmasının ekonomik ve politik plandaki yansımaları artarak sürmüştür.

Türkiye'de tekelci sermayesinin bağımlı bulunduğu emperyalist mihraklar ile çeşitli çelişkileri artık gizlenemeyecek ve geçiştirilemiyecek bir

duruma gelmiştir. ABD ile yapılan yeni ikili antlaşma 10 aya yakın bir süredir henüz ABD kongresinden geçmezken, AET ile uyuşmazlıklara uzun süre çözüm bulunamamış, en sonunda yapılan antlaşma ise yerli tekelcileri hiç tatmin etmemiştir. AET ile ilişkilerdeki çıkmaz sürmektedir.

Egemen sınıflar politik planda baskıları arttırmak istemişler, yer yer de arttırmışlardı, ama, bütün çabalarına rağmen sıkıyönetimi getirmeği başaramamışlardır.

1979'DA İŞÇİ SINIFININ GELİŞİMİ

1976 yılı genel olarak emekçi halk güçlerinin ve özel olarak işçi sınıfı mücadelesinin geliştiği, güçlendiği bir yıl oldu. İşçi sınıfımız açısından geçtiğimiz yıla değgin önemli gelişim göstergeleri şunlardı:

İşçi sınıfının ekonomik sınıf mücadelesi 1976 yılında güçlenerek sürdü. Grevler, direnişler tüm yurt düzeyine yayıldı... Sarı sendikaların çözülmesi hızlandı, Türk-İş daha da zayıflarken, sendikal gelişim DİSK'in lehine bir grafik gösterdi.

Gene 1976 yılının işçi sınıfımız açısından önemli bir olayı İstanbul Taksim meydanındaki büyük 1 Mayıs Mitingi oldu.

İşçi sınıfımızın 16-20 Eylül tarihleri arasında Devlet Güvenlik Mahkemelerine ve MC iktidarının anti-demokratik tutumuna karşı giriştiği genel siyasi grev eylemi, içinde taşıdığı çeşitli zaaflara ve eksikliklere rağmen, işçi sınıfı gelişiminin varmış olduğu aşamanın önemli bir yığınsal kanıtını meydana getiriyordu. Böylece işçi sınıfımız 15-16 Haziran 1976'dan bu yana en büyük kitle eylemini, çok daha geniş katılımla gerçekleştirdi. Eylül hareketinin önemli özelliklerinden birisi de, bu eylemin politik içeriğinin ve hedefinin, 15-16 Haziran'a oranla çok daha güçlü ve somut olmasıydı.

Bu bakımdan, işçi sınıfımızın 1976 Eylül eylemi, sınıf tarihimizin en önemli olaylarından birisidir ve politik içeriği bu denli açık-seçik olan, bu denli belirgin politik hedeflere yönelmiş bulunan böyle bir eyleme yüzbinlerce işçinin katılması ve demokrasi mücadelesi vermesi, gerçekten de işçi sınıfımızdaki hızlı politikleşme sürecinin, güçlü uyanışın inkâr edilmez bir kanıtı olmuştur.

Eylül eylemi, işçi sınıfımızın toplumsal gücünü ve hızlanan sosyal dinamizmini, azim ve enerjisini göstermesi bakımından önemli bir olaydır.

Gene 1976 Eylül eylemi, demokratik mücadeleye katılan sosyal güçler arasında işçi sınıfımızın yerini, ağırlığını güç ve enerjisini, devrimci inisiyatifini göstermesi açısından da önemli bir harekettir. Bugüne değin çeşitli toplum kesimleri Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı mücadele sürdürmüşlerdi. Ama bu toplumsal güçler arasında, en etkili, en vurucu ve en yaygın eylemi -hiç kuşkusuz- işçi sınıfı gerçekleştirdi.

Bu nedenlerle, işçi sınıfımızın Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı gerçekleştirdiği demokratik yığınsal hareketi -içinde barındırdığı tüm yanlışlıklara ve eksikliklere rağmen- gerek devrimci ve demokratik hareket açısından, gerekse sosyal muhalefetin gelişimi ve işçi sınıfı mücadelesinin yükselişi yönünden önemli bir kazanım saymak gerekir. (Sözkonusu eylem hakkında İLKE ve KİTLE Dergilerinin getirdiği değerlendirmelerin ve eleştirilerin önemine ve bu hareketten dersler çıkarmak görevini hatırlatmak isteriz.)

DEMOKRATİK HAREKETİN BAŞARI VE BAŞARISIZLIKLARI

1976 yılında anti-demokratik güçlerle tüm demokratik güçler arasındaki mücadele, sınıf mücadelesinin bir sonucu olarak daha da kızıştı. Genel bir değerlendirme yapılırsa, geçtiğimiz yıl demokratik hareketin bazı önemli başarılar kaydettiğini ve bunun yanısıra öteden beri taşımakta olduğu en önemli zaaflarını gene de sürdürmekte olduğu gözlendi.

Demokratik Mücadele konusunda 1976 yılının başlıca iki önemli olgusundan birisi, demokratik güçlerin, tırmanmak isteyen faşizme geçit vermeme uğraşları oldu. Öte yandan, demokratik güçlerle anti-demokratik güçler arasında Devlet Güvenlik Mahkemelerinde odaklaşan mücadeleyi, demokratik güçlerin kazanması ve bu kurumların uzatılmaması, son yılların demokratik plandaki en önemli kazanımlarından birisidir.

Daha da önemlisi, giderek artan çapta geniş kitleler anti-faşist ve demokratik mücadeleye katıldılar. Anti-faşist mücadele daha geniş yığınları kucakladı ve kitleler faşizme karşı daha yaygın, daha etkin mücadele verdiler, demokratik hareketin hızlanmasında rol oynadılar.

Bunun en somut örneğini, demokratik güçlerle anti-demokratik güçler arasında Devlet Güvenlik Mahkemeleri üzerine verilen mücadelede gözledik. Demokratik güçler, sosyalistler başta olmak üzere, Devlet Güvenlik Mahkemelerini uzatmak isteyen gerici iktidara karşı başarılı mücadele verdiler. Devlet Güvenlik Mahkemeleri konusunda, demokratik ve anti-demokratik güçler arasındaki mücadele demokratik güçlerin kesin zaferiyle sonuçlandı.

1976 yılında demokratik örgütlenme açısından diğer önemli bir gelişim de, demokratik meslek örgütlerinde izlendi. Emekçi ara tabakaların yığın örgütlerinden TÖB-DER, **bilimin kılavuzluğuna sıkı sıkıya bağlı** bir merkez yönetimine kavuşarak, etkinliğini ve yaygınlığını arttırırken, diğer benzer demokratik örgütlerde çalışmalarını geliştirdiler. Özellikle 1976 zamanımızdaki TÖB-DER, Kurultayı, sosyalist ve demokratik hareketin beraberliği yolunda önemli ve nitel bir adım atmıştır.

Öte yandan, geçen yıl ve bu yıl yapılan İstanbul Barosu seçimlerini

ilerici kanadın kazanarak, İstanbul Barosu'nun bütünüyle ilerici bir yönetime kavuşmuş olması, İstanbul Barosu'nun Türkiye'de hukuk platformun da taşıdığı önem bakımından kayda değer bir demokratik gelişimdir.

Demokratik hareketin geçtiğimiz yılda da devam eden en önemli zaafı, gene demokratik güçbirliği ve cephe konusunda somut ve kalıcı bir çalışmanın gerçekleşmemesi oldu. Ne devrimci ve demokratik siyasi partiler herhangi bir demokratik iş ve eylem birliğini gerçekleştirebildiler, ne de devrimci-ilerici sendikalar ve diğer demokratik meslek örgütleri acil çıkarlar ve somut bir program etrafında ortak bir demokratik blok kurabildiler. Yeni TÖB-DER yönetiminin çabalarıyla, Ankara'da TÖB-DER, TMM OB, TÜM-DER, KÜS-DER, HALKEVLERİ vb. gibi örgütlerin genel merkez düzeyinde sürdürdüğü güçbirliği çalışmaları demokratik örgütlerden bir kısmını biraraya getirebildiyse de, gerek DİSK'in ve diğer ilerici sendikaların -hatalı bir tutumla- güçbirliği çalışmalarından uzak durması gerekse bu güç ve eylem birliğinin siyasal platforma yansıyamaması yüzünden, bu çabalar kısmî ve mevzii çabalardan öteye gidemedi.

SOSYALİST HAREKETİN DAĞINIKLIĞI

Bilindiği gibi devrimci mücadelenin ana mihveri sosyalist harekettir. İşçi sınıfı sosyalizm kılavuzluğunda yüksek bir örgütlenme düzeyine varmadan devrimci-demokratik mücadelenin ve sosyal muhalefetin kalıcı başarılara ulaşması mümkün değildir.

1976 yılı sosyalist ajitasyon-propaganda ve örgütlenme çalışmalarının yoğunlaştığı ve sosyalizm ile işçi hareketinin bütünleşip kaynaşmasında yeni adımların atıldığı bir yıl oldu. 1976 yılında pekçok işçi lideri veya ileri işçi, sosyalist örgütlenmeye ve mücadeleye bizzat katıldılar. Bununla birlikte işçi sınıfımızın sosyalist (politik) örgütlenmesi konusunda geçtiğimiz yıl önemli adımlar atıldığını söylemek iyimserlik olur. Sosyalist hareketin dağınıklığı ve bölünmüşlüğü, işçi sınıfı bilimine ve enternasyonalizmine bağlı kadroların ayrı örgüt çatıları altında kalıp ileri düzeyde ve tek bir merkezi otorite altında bütünleşmeyen çabaları bunun başlıca nedenlerinden birisidir. Öte yandan bazı sosyalist çevrelerin, sosyal demokrasiye çapından ve sınıfsal karakterinden de öte misyonlar vehmederek, sosyal demokrasi takipçiliği yapmaları, bu konudaki zaafların ikinci sübjektif nedenini oluşturmaktadır. Ayrıca, Milliyetçi Cephe'nin azgın saldırıları karşısında, kitlelerin hızla uyanmakta ve bilinçlenmek olan kesimleri, güçlü bir sosyalist parti alternatifini göremedikleri için, kendileri sosyal demokrat sınırları çoktan aşmış olmakla birlikte, çarnaçar 1977 seçimlerine kadar CHP tercihini sürdürmek zorunda bırakılmışlardır. Bizce bu durum bilimin ışığında güçlü ve tek bir merkezi örgütlenmeyi henüz gerçekleştirememiş olan sosyalistlerin zaaflarının bir sonucudur.

Sosyalist hareket dışındaki eğilimlerden goşizm, kendi içindeki bölünmelere ve şaşkınlıklara rağmen, 1976 yılında öğrenim gençliği içinde etkinliğini ve ağırlığını sürdürmüştür. Bu faktörü 1976 yılında devrimci-demokratik hareket açısından önemli zaaflardan birisi olarak kabul etmek gerekir.

İŞÇİ SINIFI BİLİMİ VE ENTERNASYONALİZM GÜÇLENİYOR

1976 yılında, sosyalist hareket açısından önemli sayabileceğimiz bir gelişim de, işçi sınıfı biliminin ve enternasyonalizminin, sosyalist kadrolar arasında güçlenmesi ve yaygınlaşmasıdır. Özellikle Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin bu konuda uzun süredir göstermekte olduğu yoğun çabalar, hareketin ideolojik düzeyinin yükselmesinde, önemli bir rol oynamıştır. Türkiye sosyalist hareketinin gelişkin ideolojik düzeyinin en yeni belgelerinden birisi TSİP'in Mart ayındaki Birinci Parti Kongresinde kabul edilen yeni Program ve Kongre kararlarıdır.

Öte yandan, İLKE, KİTLE, GERÇEK ve GENÇ SOSYALİST dergileri bu konuda ısrarlı, inatçı ve kararlı ideolojik çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Sözkonusu yayın organlarının ideolojik ürünleri ve Maoizme, sağ ve «sol» -kanat revizyonizmine, her türlü sapık ve milliyetçi akıma karşı verdikleri ideolojik mücadele Türkiye sosyalist hareketinin teorik-ideolojik düzeyinin gelişmesinde gene birinci derecede rol oynayan etken olmuştur.

1977 YILINDA BİZLERİ ÇETİN GÖREVLER BEKLİYOR

1977 gerek genel devrimci ve demokratik gelişim açısından, gerekse bu mücadelenin ana ekseni olan sosyalist hareket bakımından önemli görevlerle karşı karşıya olacağımız bir yıldır.

Egemen sömürücü sınıflarla emekçi sınıflar arasındaki mücadele 1977'de kızışacağı gibi, özellikle bu yılın bir seçim yılı olması nedeniyle politik ortam hayli hareketli ve kitlelerin politik dikkatleri yükselmiş olacaktır.

Sosyalistler olarak, bir yandan işçi sınıfının bağımsız politikasını ve örgütlenmesini, bağımsız ajitasyon ve propagandasını yoğunlaştırmak en başta gelen görevlerimizdendir.

İkinci olarak, karşı-devrim önünde bağımsızlık, demokrasi ve barış mücadelesi için en geniş demokratik güçlerin işbirliğini ve eylem birliğini sağlamak doğrultusunda yoğun, titiz ve programlı çalışmalarımızı sürdürmek, sosyalist görevimizin yanısıra önem taşıyan temel demokratik görevimizdir.

Üçüncü olarak sağ ve «sol»-kanat revizyonizmine, milliyetçi eğilimlere ve Maocu karşı-devrimcilere karşı ideolojik mücadelemizi güçlendir-

mek ve gerek bozguncu gerekse sapık akımların etkisini, zararını azaltmak yolunda uğraş vermek, bir başka önemli ideolojik örgütsel görevlerimizdendir.

1977 yılının sosyal mücadele bakımından çok önemli bir yıl olacağı bugünden bellidir. Kitlelerin politikaya ilgilerinin arttığı, sınıf mücadelesinin kızıştığı, demokratik ve anti-demokratik güçler arasındaki mücadelenin yeni boyutlar aldığı bir ortamda girdiğimiz 1977 yılında en büyük titizliğimizi hiç kuşkusuz, yukarıda da belirttiğimiz gibi, sosyalizmin bağımsız politikasına, -İŞÇİ SINIFI BAĞIMSIZLIĞI'na- özenle yoğunlaştırmamız, ve proletaryanın sınıf güçleri arasında en ileri kesimler başta olmak üzere, tüm emekçi kesimlere devrimci ve sosyalist rotanın ana hatlarını göstermemiz zorunludur.

1977 yılında sosyalist güçler başta olmak üzere tüm devrimci-demokratik güçleri zorlu mücadeleler ve çetin sınavlar beklemektedir. Bu bakımdan şimdiyedek süregelen sosyal pratikten ayrıntılı olarak dersler çıkarmak, hata ve zaaflarımızı giderme yolunda çalışmak, toplumsal muhalefeti derinleştirip, yaygınlaştırmak şarttır.

Tekrar tekrar belirtelim ki, tüm bu çabaların kalıcı başarılara ulaşmasının önkoşulu sosyalizmin bağımsızlığından asla taviz vermeden, sosyalist çalışmayı hızlandırmak, yaygınlaştırmak, ve de sosyalist mücadele ile demokratik hareket arasında sağlam ilkeli bağlar kurmaktır. 1977 yılında sosyalist güçlerin önünde Cumhuriyet Halk Partisi kuyrukçuluğuna karşı mücadele etmek gibi çok önemli bir ödevin yanısıra, goşistlerin («sol»-kanat revizyonizminin) sekter, ayrılıkçı, ve demokratik mücadeleyi reddedici tutuma karşı da aynı ölçüde mücadele etmek, işçi sınıfı politikasını kuyrukçuluğa götürmeden, bağımsızlığı zedelemeden, aynı zamanda sosyalist güçleri, kendi dışındaki demokratik güçlerden tecrit etmeden, kılı kırk yaran, titiz bir politika izlemek ve tüm bu süreç boyunca hem hareketin ideolojik ve örgütsel düzeyini yükseltmek, hem de mümkün olabilen daha geniş kitlelerle bütünleşmek başlıca görevimizdir.

Gene 1977 yılındaki genel seçimlerden sonra, sosyal demokrasi ister iktidara gelsin, ister gelmesin, kitlelerin ileri kesimleri hızla sosyal demokrasinin peşinden koparak sosyalist alternatif arayışı içinde olacaktır. Bu olguyu bugünden doğru tesbit edip, hazırlıklı olmak ve sosyal demokrasiden akın akın kopacak olarak ileri kitlelerin arayışlarına cevap verebilecek bir sosyalist örgütlenme düzeyinin olanaklarını zorlamak, yaratmak ve geliştirmek, bizi bekleyen en birincil sosyalist ödevlerimizdendir.

Türkiye Sosyalist Hareketinin Durumu ve Sosyalist Birlik Meselesi

İLKE

İşçi sınıfının ilk büyük öğretmenlerinden bu yana defalarca söylendi: Sosyalistlerin görevi, toplumu, onun gelişim çizgisi doğrultusunda, bu gelişimin temel kanunlarını kavrayarak, daha ileri doğru bilinçli olarak yönlendirmektir. Bu görevin anlamını ve önemini kavrayanlar dünyamızın bu güne ulaşmasında büyük katkılarda bulundular. İnsanlığın topyekûn kurtuluşu doğrultusunda sosyalizmin bir dünya sistemi haline gelmesi, dünya devrimci sürecinin, dünyamızın bu gün geleceğe doğru uzanan perspektifinde tayin edici faktör halini alması, büyük ölçüde, işçi sınıfının bilimini, sosyalizmi kendine rehber edinen kişiler, örgütler, hareketler tarafından sağlandı. ve işçi sınıfı sosyalizmi bu başarılı çizgisine, ilk adımda bilimsel metodun ışığında gerçekçi teşhisler getirmekle ulaştı. Gerçekten, kendiliğinden anlaşılabilecek bir şeydir ki, bir nesneyi değiştirmek için yola çıkanlar, ilk başta değiştirecekleri nesneyi bilimsel olarak tanımak zorundadırlar. Özellikle toplumu daha ileri doğru değiştirmekle yükümlü sosyalistler için, bu nokta bir kat daha önem kazanır. Sosyalistlerin tarihi misyonlarını başarı ile yerine getirebilmelerinin, mücadelelerinde kalıcı adımlar atabilmelerinin ilk şartı, içinde yaşadıkları toplumu, sınıfların karşılıklı mevzilenmesini, güçler dengesini derinliğine inceleyip, gelişim prespektifi hakkında bilimsel öngörülerde bulunabilmeleridir.

O halde Türkiyeli sosyalistler olarak bizlerin de başta gelen görevi, içinde yaşadığımız toplumu yakınen tanımak, genel olarak sınıfların karşılıklı mevzilenmesini, özel olarak sosyalistlerin ve diğer halk kesimlerinin güçlerini doğru tesbit etmek olmalıdır. Ama görüyoruz ki, sosyalist mücadelenin abc'si olan bu ilk noktada bile ülkemiz sosyalistleri bir hayli geri noktadadır. Sosyalist hareketimiz içindeki çeşitli çizgiler, bir yandan Türkiye toplumunun yapısı üzerinde başka başka görüşler ileri sürerlerken, bir yandan da sosyalist hareketimizin genel kesiti üzerinde anlaşamamaktadırlar.

Birinci nokta, sosyalist hareketimiz açısından gerçekten büyük bir eksikliktir. Buradan geçerken bir kez daha işaret edelim ki, sosyalist hareketten kastımız, Maoizm, Troçkizm, sağ ve «sol» kanat revizyonizmleri gibi evrensel sapmaların hepsini dışlayan, fakat aralarında çeşitli nüanslarda ideolojik farklılıklar bulunan sosyalist çizgilerin oluşturduğu bütündür. Gerçi bu hareket içinde yeralan çeşitli çizgiler, Türkiye'nin emperyalizme bağımlı kapitalist bir ülke olduğu noktasında birleşmektedirler. Ama bunun dışında, bu çizgilerden hiç biri, Türkiye'nin somut şartlarından kaynaklanan, doğrudan istatistik vb. maddi verilere dayanan alabildiğine somut bir toplum kesimi getirmemektedirler. Ve bu yüzden de önemli bir bölümü ideolojik eğilimlerine uygun düşecek şekilde ülke ve toplum şartlarını çarpıtmakta, hiç bir bilimsel gerçekliğe dayanmayan indi sınıf analizleri getirmektedirler. Oysa bir toplum maddi bir gerçekliktir. Ve bilimsel bir çalışmayla en küçük zümrenin toplumsal yerine ve fonksiyonuna varacak incelikte kesintinin çıkarılması, olsa olsa bir kadro ve zaman meselesidir. İşte önümüzdeki dönemde, sosyalist hareket içindeki keyfi sınıf mevzilendirmelerinin önüne geçebilmenin ve Türkiye'ye masabaşından veya pencereden bakmanın getirdiği zararlı gelişimlerin önünü alabilmenin yolu, ülkemizin sosyo-ekonomik yapısı üzerinde detaylı bir bilimsel araştırmayı acilen gerçekleştirmektir. Üstelik böylesi bir çalışmanın bir an önce kotarılıp kadrolara ve kitlelere ulaştırılması, Türkiye gerçeklerinin ideolojik kesimler doğrultusunda çarpıtılmasının da önünü alacak, kısacası, sosyalist hareket içindeki ideolojik mücadelenin bilimsel bazını oluşturacaktır.

Sosyalist hareketimiz içinde yeralan çizgilerin üzerinde anlaşamadıkları, ikinci nokta, yani sosyalist hareketimizin günümüzdeki durumu ise, sosyalist mücadelenin başarısı açısından, en azından birincisi kadar acilen ele alınması gereken bir önemi haizdir. Gerçi, bu ikinci meselenin çözümü büyük ölçüde birinci meselenin detaylı bir aydınlığa kavuşturulmasına bağlıdır. Ama gene de bu konuda daha bu günden atılabilecek bilimsel adımlar vardır.

Bu gün sosyalist hareket içinde yeralan çizgilerin kimileri, sosyalist hareketi sadece kendilerinin temsil ettiklerini, işçi sınıfının kendilerinden sorulduğunu iddia ediyorlar. Oysa bunun böyle olmadığı, değil bir işçi sınıfı sosyalistin, sade bir yurttaşın hemen teşhis edebildiği bir durum. Bir kısım sosyalistlerimiz ise yazımızın başında da mahzurlarını saydığımız gibi toplumsal gerçekleri kendi niyetleri doğrultusunda çarpıtmaktadırlar. Her şeyi kendilerinin yaptığını, her şeyin kendilerinden sorulduğunu ne denli çok tekrarlarlarsa, gerçekten kendilerinin öyle olacağını sanıyorlar. Tabii sadece kendilerini aldatmakla kalıyorlar. Bunun zararı bu noktada kalsa iyi. Ama ne yazık ki, işçi sınıfının biliminin yeterince yaygınlaşmış ve öne-

minin yeterince kavranmamış olmasından ötürü, **takım tutarcasına parti tutan** bir kısım kadrolar da, içinde bulundukları siyasi akımın ideolojik yanılgılarının peşine düşüp, hareketin potansiyel gücünün, etkin güç haline gelmesini geciktiriyorlar.

Evet, bu gün herkesin üzerinde mutabık kalacağı noktalardan birisi, şüphesiz ki Türkiye'de sosyalist potansiyelin ve gelişme perspektifinin bir hayli güçlü olduğudur. Hatta diyebiliriz ki halkın muhalefetinin odaklaştığı sosyal demokrasinin anti-faşist tavır ve girişimlerinin kaynağında dahi sosyalist potansiyelin gücü yatmaktadır. Halkın muhalefetinin somutlandığı merkez,**görünüşte** sosyal demokrasi olmaktadır ama gerçekte sosyalizmin dünyadaki ve ülkemizdeki tarihi ve sosyal etkinliği bu muhalefete kaynaklık etmektedir.

Sosyalizm toplulumuzda böylesine bir etkinliğe sahip olmasına rağmen işçi sınıfımız halen dahi merkezi bir siyasi otoriteye sahip değildir. Vardığımız bu yargı bir çokları tarafından yadırganabilir. Nasıl olabilmektedir de güçlü bir işçi sınıfı partisi olmadığı halde sosyalizm toplumsal muhalefete yön verebilmektedir? Ama, istesek de istemesek de, bilimsel maddi gerçeklik budur. Ve işçi sınıfının bilimini yeterince hazmedenler için, bütün parça diyalektiği içinde,bu yargının hiç de şaşırtıcı bir yönü yoktur. Gerçekten, yirminci yüzyılın dördüncü çeyreğine girdiğimiz günümüzde sosyalizm, her geçen gün ağır yenilgiler alan emperyalizm karşısında, dünyada ve tek tek ülkelerde öylesine evrensel ve ulusal bir güç halini almıştır ki, sosyalizmin önünü çekmediği, yahut yönlendirmediği bir halk hareketi hemen yok gibidir.

Bu gün Türkiye'de sosyalist potansiyeli hakkıyla temsil edebilecek, halkın muhalefetini yönlendirebilecek bir işçi sınıfı partisi yoktur. Kim ne ölçüde kendi hakkında subjektif yargılar ileri sürerse sürsün, bu açık bir gerçekliktir. Ve bu somut gerçekliği açık yüreklilikle ve somut şartların somut tahlilinden hareket ederek tesbit edebildiğimiz ölçüde, işçi sınıfımızın ve halkımızın meselelerine çözüm getirme şansına sahip olabiliriz. Yoksa, olanı değil de olmasını arzu ettiğini olmuş gibi görenler ve göstermek isteyenler, kadroları ve kitleleri aldatmış olacakları için, bir süre sonunda ya tecrit olmaya ya da sapıp gitmeye mahkum olacaklardır.

Sosyalist hareketimizin bu günkü birlikten uzak durumunun tarihsel nedenleri elbette ki, yazımızın başında belirttiğimiz gibi incelenmesi gereken bir noktadır. Ama bu denli derine inmeden de, yine duruma bir ölçüde açıklık getirmek mümkündür.

Pek bilindiği gibi nasıl işçi sınıfının bilimi, yegane gerçek evrensel bilim olarak tekse, bir ülkede de işçi sınıfının tek bir gerçek partisi olur. Bir ülkede işçi sınıfı hareketi adına hareket ettiğini ileri süren birden fazla parti varsa, bunlardan sadece bir tanesi, bilimsel olan ideolojisiyle iş-

çi sınıfını ve onun gerçek çıkarlarını temsil eder. Diğerleri ise o ülkede işçi sınıfı dışındaki şu veya bu sınıfın çıkarlarını temsil eden ve ideolojileri genellikle birer evrensel sapmaya tekabül eden partilerdir. Nitekim Türkiye'de de ideolojileri evrensel sapmaları aksettiren, objektif olarak işçi sınıfının dışındaki başka sınıfların çıkarlarını dile getiren ama kendilerinin işçi sınıfının adına hareket ettiğini ileri süren çeşitli sapık çizgiler ve partiler vardır. Özellikle toplulumumuzda 1960'ların sonunda 1970'lerin ilk yarısında kristalleşen sınıf ve zümre çıkarları, sapmaların net bir şekilde belirlenmesini mümkün kılmıştır.

Buna karşılık, Türkiye'de sosyalist hareketin kendisi henüz daha bir netliğe kavuşmuş değildir. Bunun da başlıca nedeni işçi sınıfının iki ayrı koldan gelişen hareketinin, kendiliğinden hareketi ile sosyalist hareketin yeterince birbirine kavuşmamış olmasıdır. Ülkemizde bilimsel anlamda sosyalist hareketin, 1920'ye dayanan bir geçmişi olduğu halde bu çizgi, bir türlü işçi sınıfımıza malolamamış, onun burjuvaziye karşı sürdürdüğü kendiliğinden mücadelesini siyasi olarak yönlendirecek etkinliğe kavuşamamıştır. 1960'ların TİP'i ise, sosyalizmin halk katlarında meşrulaşması gibi gerçekten önemli bir demokratik görevi yerine getirmesine rağmen, hiç bir zaman gerçek bir işçi sınıfı ideolojisinden ve mücadele üslubundan ayrı olduğu gibi, kendisi de hiç bir zaman işçi sınıfını siyasi arenaya sokacak bir etkinliğe kavuşamamıştır. Bütün bu olup bitenler ülkemizde işçi sınıfı ideolojisinin yaygınlaşmasını, engellemiş, böyle olunca da bir işçi sınıfı partisini oluşturacak, bilimle mücehhez kadroların yetişmesi uzun süre mümkün olmamıştır. Olağanüstü çabalarla bilimsel bir formasyon edinebilenler ise, toplumsal olarak bir niteliğe varmayacak nicelikte kaldıkları için işçi sınıfı içinde kökleşmiş bir merkezi otoritenin oluşması gerçekleşememiştir.

Oysa son 10 yıldır, özellikle TİP'in parlementoya girip, **parlementoda kalmasından** bu yana bir hayli değişiklikler olmuştur. Bu gün Türkiye'de işçi sınıfının bilimi, 10 yıl öncesiyle kıyaslanmayacak ölçüde yaygınlaşmıştır. İşçi sınıfı biliminin toplumsal meselelere bakış tarzı, işçi sınıfı ideolojisinin burjuva ideolojisine ve sapmalara karşı evrensel boyutlarda aldığı tavırlar geniş kadro elemanlarının bilincine ulaşmıştır. Bütün bu olgular, işçi sınıfının siyasi hareketiyle ekonomik-demokratik hareketi arasında sağlam bağlar kurulması için müsait bir ortam yaratmaktadır. İşçi sınıfının bilimiyle az veya çok techiz olan kadro elemanları, işçi sınıfının biliminin işçi sınıfı hareketine rehber olmasını sağlamak, işçi sınıfının siyasi arenada tarihi misyonuna uygun bir şekilde yerine getirmeye çabalamaktadır. Böylece işçi sınıfı içinde genelde işçi sınıfı bilimini klavuz edinmiş ve işçi sınıfı üslubuna uygun davranmaya çalışan çeşitli sosyalist çizgilerin aynı zaman ve aynı mekan kesitinde birlikte bulunmaları mümkün olabil-

mektedir. Bu çizgilerin ayrı partiler olarak örgütlenmiş olmaları şaşırtıcı gelmemelidir. Pek çok kişinin kafasını bulandıran birden fazla partinin birlikte olması meselesi bu şartlarda hiçte bilim dışı değildir. «Bir ülkede işçi sınıfının birden fazla partisi olmaz!» bilimsel doğrusu bu şartlar içinde geçerlidir. Çünkü bu partilerden hiç birisi bu özel geçiş aşamasında işçi sınıfının siyasi çizgisini tek başına temsil etmezler, onun siyasetine yön veremezler. Yani bir anlamda yetkin bir parti, fonksiyonunu yerine getiren işçi sınıfının merkezi siyasi otoritesi değildirler. Ama böyle diye hiç kimse onlardan kendilerine parti dememelerini, parti gibi davranmamalarını talep edemez. Aksine işçi sınıfının örgütlü hareketinin yüzyılımız başında erişmiş olduğu yetkinlik seviyesinden bu yana, siyasi olmak iddiasında olan bütün hareketler mutlaka **parti** olarak ortaya çıkmak zorundadırlar. Hiç kimse onlardan daha ilk doğdukları gün sözgelimi iktidarı elde etmelerini talep edemeyeceği gibi, oturmuş bir işçi sınıfı partisinin tüm fonksiyonlarını daha ilk günden yerine getirmelerini isteyemez.

İşçi sınıfının siyasi hareketinin, onun kendiliğinden hareketine toplumsal olarak kayda değer mertebelerde henüz erişmeğe başladığı bu özel ve geçici durum, işçi sınıfının siyasi hareketinin birliğinin bir süreç boyunca işlediği «olağandışı» ama mutlaka aşılacak bir süreçtir. Bu durumda işçi sınıfının tek bir siyasi örgütü olur gerçeği, mekan ve zaman şartlarının birlikte etkimesiyle, bir süreç boyunca doğruluğunu ve gerçekliğini kabul ettirir. Ve işçi sınıfının merkezi siyasi otoritesi, sosyalist hareket içindeki çeşitli çizgilerin karşılıklı ilişkileri ve etki tepkileriyle şu veya bu yoldan gerçekleşir. Hareket içindeki olumsuzluklar ve işçi sınıfı ideolojisinden ayrılmalar, ideolojik ve pratik mücadele içinde saf dışı edilerek kadroların büyük çoğunluğunun demokratik merkeziyetçilik ilkesi uyarınca tek bir çatı altında toplanmaları ve sınıf mücadelesine etkin bir şekilde seferber edilmeleri sağlanır. Bu mücadele içinde işçi sınıfı sosyalizmine yatkın olmayan çizgiler ve kişiler, bir süreç boyunca netleşen durumların açığa çıkmasıyla, evrensel sapmalara iyice yönelerek hareketten tasfiye olur giderler.

Bu gün işçi sınıfının siyasi hareketinin birliğinin sağlanması, her şeyden önemlidir. Çünkü halkımızın kurtuluşu gelip bu noktada düğümlenmektedir. Bütün sosyalistler bu çok önemli gerçeği idrak etmek zorundadırlar.

Yurdumuzda tekelci burjuvazinin, her gün derinleşen ekonomik açmazı, faşist girişimler için uygun bir ortam yaratmakta, tekelcilerin en gerici, en şoven kesimlerinin, kanlı bir teröre başvurmak amacıyla, emperyalizmle işbirliği içinde çeşitli oyunlar tezgahlamalarına yolaçmaktadır. Ancak 12 Mart deneyinden de ders alan anti-faşist güçler, bu anti-demokratik girişimlerin, faşist tırmanışın doğfudan faşizme dönüşmesine imkan

vermeyecek bir kararlılık göstermektedirler. Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ne karşı yükselen son demokratik tepki, halkımızın en geniş kesimlerinin faşizme karşı olduğunun ve demokratik direnişe kararlı bulunduğunun somut delili olmuştur.

Ancak, hemen ilave edelim ki, bu anti-faşist tavırda, demokratik güçlerin bu güçlü tepkisinde, bir işçi sınıfı partisinin örgütlü öncülüğü henüz oluşmamıştır. Bu gün demokrasi mücadelesinde, sosyalizm, tüm dünyadaki ve ülkemizdeki etkinliğiyle, itici bir rol oynuyorsa da, halkın muhalefeti büyük ölçüde sosyal demokraside odaklaşmaktadır. Bu olguda, şimdiye değin, 12 Mart dönemi de dahil olmak üzere, demokrasi mücadelesinde başı çeken «örgütlü» bir işçi sınıfı siyasetinin eksikliğinin rolü büyüktür. Oysa işçi sınıfı sosyalizminin yönlendirmediği bir demokrasi mücadelesinin kalıcı başarılara ulaşması, günümüz şartlarında bir hayli şüphelidir.

Bu iki nedenle böyledir. Birincisi, bu gün dünyada Büyük Ekim Devrimi'nden 60 yıl sonra, işçi sınıfının dışındaki muhalefet güçleri, ne kadar iddia ederlerse etsinler, sosyalistler ölçüsünde kararlı ve tutarlı demokrat olamazlar. İnsanlığın geleceğinin sosyalizmde olduğunun, yaşayan bir gerçeklik halinde en geniş kitlelerin bilincine kazınmaya başlamış olması nedeniyle her türden burjuva demokratlığı «sonuna kadar demokrat» olmaktan kolayca cayabilmektedir. Bu dediğimiz, genel olarak faşizm karşısında yer alan sosyal demokrasi için de geçerlidir. Tarih sosyal demokrasinin, demokrasiye ihanetlerinin, faşizme yenilgiye yol açmasının ve hatta, kimi Asya ülkelerinde olduğu gibi bizzat faşizmle uzlaşmasının örnekleriyle doludur.

İkinci bir neden ise, günümüzde tutarlı anti-emperyalistlerin sosyalistler olması olgusudur. Bu gün bilindiği gibi dünyadaki barış ve demokrasi düşmanı faşist girişimlerin ardında, başta ABD olmak üzere emperyalist güçler bulunmaktadır. Bir ülkede faşizmi tezgahlayan veya bu yolda çaba sarfeden gerici egemen güçler, aynı zamanda emperyalizmle işbirliği içindedirler. Ve başarıya ulaşan faşist girişimler çoğu kez emperyalizmle birlikte, onun desteği ve yardımıyla tezgahlanmaktadır. Yani demokrasi düşmanlığına karşı mücadele yürüten toplum güçleri, aynı zamanda emperyalizmi de karşılarında bulmakta ve böylece anti-faşist mücadele ile bağımsızlık mücadelesi iç içe girmektedir.

Öte yandan, anti-faşist güçler içinde yer alan sosyal demokratların genel olarak anti-emperyalist bir politika izlemedikleri bilinen bir gerçektir. Halen varlığını sürdüren İkinci Enternasyonal ve ona bağlı partilerin çoğu için geçerlidir bu politika. Ancak İkinci Enternasyonal'e bağlı olmayan veya ondan bağımsız politika izleyen «sol sosyal demokratlar» anti-emperyalist bir tutum alabilmektedirler. Oysa yurdumuz şartlarında sos-

yal demokrasiyi temsil eden CHP, daha yeni yapılan «kurultay»ında, II. Enternasyonal'e girme kararını büyük bir şevkle ve oybirliğiyle almıştır. Bu karar onun baştan beri bilinen, emperyalizmle uzlaşma politikasının «doğal» bir sonucudur. Bu demektir ki, bu gün faşist tırmanışa karşı sürdürülen demokrasi kavgasında dar boğazlara gelinip de emperyalizm **doğrudan** müdahale ettiği anda, sosyal demokrasi yüzgeri edebilir, en azından önemli bir bölüğü demokrasi mücadelesini savsaklayabilir.

Görüldüğü gibi her iki etken, gerek günümüzde burjuva anlamda demokratlığın **tutarsızlığı**, gerekse demokrasi mücadelesi ile bağımsızlık mücadelesinin iç içe geçmiş olması, demokrasi kavgasında, öncülük görevinin sosyalistler tarafından yerine getirilmesiyle kalıcı başarılara erişebileceğini ispat etmektedir. Bu bilimsel gerçekliğin ülkemiz için önemi bilhassa vurgulanmalıdır. Halkımızın sömürü ve baskıya karşı muhalefeti ne denli ileri noktalara ulaşırsa ulaşsın, sosyal demokraside odaklaşması sürdüğü müddetçe kazanılan mevziler kesin bir güvence altında olmayacaktır. Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde kalıcı başarılar edinmek, işçi sınıfımızın siyasi örgütünün muhalefetin başını çeker hale gelmesiyle mümkün olacaktır. Elbette ki bu öncülük, sosyal demokrasiyi dışlamayacak, aksine onun demokrasi mücadelesinde daha tutarlı olmasına, «sol kanat sosyal demokrasisi»nin daha güçlenip, anti-emperyalist safların daha pekişmesine yol açacaktır. Bu konuda gereken devrimci esnekliği gös termek, işçi sınıfı sosyalistlerine düşer.

Ülkemizin emperyalist bir metropol olmaması, aksine emperyalizme bağımlı, iki kat sömürü altında geri bir ülke olması, genel olarak sosyal demokrasinin, özel olarak «sağ kanat sosyal demokrasisi»nin demokrasi mücadelesindeki tutarsızlığının kararsızlığının kısa sürede açığa çıkması sonucunu verecektir. Üstelik bu gün CHP'nin yönetiminde «sağ kanat sosyal demokrasisi»nin etkin olması, önümüzdeki dönemde demokrasi mücadelesinin başarısı açısından önemli bir handikaptır. «Emekle sermayenin barışı» politikasını, sermayenin yönlendiriminde ve onun **lehine** işleten «sağ kanat sosyal demokrasisi»nin, bizimkisi gibi geri bir kapitalist ülkede, hem oy desteğini aldığı geniş çalışanlar kitlesini, hem de dayanmak zorunda kaldığı çeşitli sermaye kesimlerini ve müttefiklerini tatmin edecek tedbirler alması, en azından bunların hepsine yetecek fonlar ayırması mümkün değildir. Geniş yığınlar bu gün için «umut» gördükleri, belbağladıkları sosyal demokrasinin açmazını, uzun sayılmayacak bir sürede bilince çıkartacaklardır. Üstelik onun bu açmazından kaynaklanan ve gün yüzüne çıkması hatırı sayılır bir ihtimal olan demokrasi mücadelesindeki tutarsızlıkları ve kararsızlıkları, aynı kitlelerin sosyal demokrasiye yükledikleri «demokrasi havariliği» yanılgısının da sona ermesine yol açacaktır. Sosyal demokrasi ister «iktidar» olsun, ister muhalefette kalsın bu geliş-

me kaçınılmazdır. «İktidara» gelmesi bu süreci nispeten hızlandıracaktır. Muhalefette kaldığı taktirde ise, bunca güçlü muhalefet potansiyelini, hem de kendine kanalize olmuşken çekip çeviremeyen ve yönlendiremeyen bir partinin bu zaafının, tutarlı bir demokrasi mücadelesi yürütemediğinden ileri geldiğini kitleler ergeç anlayacaklardır. Ve yegane çıkar yolun, sonuna kadar kararlı demokratlar ve barışseverler olduğu günümüzde kanıtlanmış olan sosyalistlerin demokrasi mücadelesinin başını örgütlü olarak çekmesi olduğu, geniş yığınların bilincinde —elbette sosyalistler bu dönemi en iyi bir şekilde değerlendirdikleri ve bu konuda üstlerine düşeni bihakkın yerine getirdikleri ölçüde— yeredecektir.

Evet işçi sınıfı siyasetinin, tüm dünyada pek çok örnekleriyle defalarca kanıtlandığı gibi ülkemizde de demokrasi mücadelesinin öncülüğünü elde etmesi kaçınılmazdır. Tabii ki bu noktaya kendiliğinden gelinecek değildir. İşçi sınıfının bilimi, onu uygulayanlara, olayların kanuniyetlerini kavrayıp genel ve özel gelişme doğrultusunda, onları ivmelendirmek imkânını yaratmıştır. Zaten bu kaideye uyulduğu zaman ve ancak bu taktirde işçi sınıfı sosyalisti olunabilir. Bu nokta, «sosyalistlerin önümüzdeki dönemi en iyi bir şekilde değerlendirmeleri ve üstlerine düşeni hakkıyla yerine getirmeleri» meselesine ışık tutar. Kısacası önümüzdeki dönemin acil ve temel görevi, halkımızın demokrasi ve bağımsızlık mücadelesinde onun güvenini ve inancını sağlayabilmek **işçi sınıfının merkezi siyasi otoritesinin** -bu gün böyle bir örgüt bulunmadığına göre- gerçekleştirilmesidir.

Dikkat edilirse «kurulmak» kelimesini kullanmadık. «Gerçekleştirilmek» kelimesini kullandık. Bunun nedeni açıktır. Çünkü **kurulmuş** örgütler vardır. Ancak bunlardan hiç birisi, yukarda söylediğimiz anlamda «merkezi siyasi otorite» olmadıklarından, meselemiz «parti»nin kurulması değil, **sosyalist hareketin birliği**'nin **gerçekleştirilmesidir.**

Bugün Türkiye sosyalist hareektinde, işçi sınıfının merkezi otoritesini oluşturacak yeteri kadar malzeme, yani, işçi sınıfının bilimiyle mücehhez yeteri kadar kadro elemanı ve bunları savaşa sokacak yeterlikte bir ideolojik ve politik seviye mevcuttur. Bütün mesele çeşitli çizgiler içinde yer alan bu kadro elemanlarının gelişkin ideolojik ve politik seviyenin belirleyeceği **ideolojik birlik platformunda,** demokratik merkeziyetçilik ilkesi doğrultusunda tek bir çatı altına toplanmasıdır. Engels'in verdiği misalde olduğu gibi nasıl bir manganın gücü, onu oluşturan tek tek askerlerin toplam gücünden çok daha fazla bir gücü ifade ederse, ülkemizde de sosyalist birliğin sağlanması, hareket içindeki her çizginin bu gün ifade ettikleri ayrı ayrı etkinliklerin toplamından kat kat üstün bir toplumsal etkinliğin kazanılmasını mümkün kılacaktır. İşte önümüzdeki dönemde demokrasi düşmanlarının daha saldırganlaşmalarının önlenmesi, faşist tırmanışa dur

denilmesi başlıca toplumsal görev olarak kendini dayatıyorsa, bu hayati problemin çözümü de, gelip sosyalist birliğin sağlanmasında düğümlenmektedir. Ve birliğin sağlanması, sadece istenmesini değil, bu görevin gereklerinin de yerine getirilmesini zorunlu kılar.

Sosyalist birliğin gereklerinin yerine getirilmesi, görevi, hem bu konuda çaba göstermeyi, yani gerekli çalışmaları yapmayı, hem de bunları, bilimin prensipleri dahilinde yönlendirmeyi dayatır. Ve her ikisi de, her şeyden önce bir durum tesbitini, yani günümüzde sosyalist hareketi somut olarak nasıl değerlendirdiğimizin açıklanmasını gerektirir. Birliğin temelini ideolojik birlik oluşturacağına göre, durum tesbiti de, sosyalist hareket içindeki değişik çizgilerin aralarındaki ideolojik birlik ve ayrılık noktalarının açığa çıkarılması suretiyle olur. Böylece değişik çizgilerin ideolojilerinin işçi sınıfının bilimine uygunluk mertebeleri ve aykırılık noktaları belirlenerek, ayrılıkların giderilmesi ve bilimsel temelde birleşilmesi amacıyla ideolojik mücadele verilir.

İdeolojik mücadele verilirken, asla gözden kaçırılmaması gereken nokta bu mücadelenin, sosyalist birliğe hizmet etmesinden başkaca amacı olmadığıdır. Halkımızın kurtuluşunun yegane teminatının, işçi sınıfımızın merkezi siyasi otoritesinin gerçekleştirilmesi, yani sosyalist birliğin sağlanması demek olduğunu taktir edebilenler, meseleyi dar kişisel çerçevelerinden çıkartıp, halkımızın ve dünya devrimci sürecinin çıkarlarının en genel çerçevesi içinde, bütünlüğüyle görebilenler, birliği zorlaştırıcı bütün girişimlere sabırla göğüs germesini, ve işçi sınıfının bağımsız ideolojisinden taviz vermeden her türlü esnekliği göstermesini bileceklerdir. Bizim, sosyalist hareketimiz içindeki farklı çizgilere mensup olan fakat bu gerçeği gören, bu doğrultuda tavır alınmasından yana olan pek çok işçi sınıfı sosyalisti bulunduğuna inancımız tamdır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, birliğin sağlanacağı ideolojik platform, bir durum tesbitini, yani hareket içindeki değişik çizgilerin ideolojik farklılıklarının somut olarak belirlenmesini gerektirir. Bu gün bizim görüşümüzce sosyalist hareket içinde belli başlı üç parti, bir de dergi etrafında kümelenmiş bir grup bulunmaktadır. Biz bu üç partiden bir tanesini Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'ni sosyalist hareketimizdeki doğru ideolojik hattın temsilcisi olarak görüyoruz. Bu konuda uzun açıklamaları yersiz buluyoruz. TSİP kuruluşundan bu yana getirdiği ciddi tavrıyla ve işçi sınıfının bilimine olan sarsılmaz inancı ve sadakatiyle, ülkemizde ideolojik seviyenin yükselmesinde başlıca hizmeti geçmiş bir örgüttür. Onun en önemli özelliği, fedakârlığının, militanca bir çalışma yürütmesinin vb. yanında, ağırlıklı olarak bilime bağlılığı ve bütün çalışmalarında işçi sınıfının bilimini kendisine klavuz etmeyi bilmesidir. Bu anlamda, hareket içindeki diğer çizgiler, TSİP'ten olan ideolojik farklılıklarıyla, politikalarındaki ayrıl-

malarla, derece derece ideolojik eksiklikler ve aksaklıklar gösterirler.

Sosyalist hareketimiz içinde gördüğümüz çizgilerin ideolojik yapılarının bu yazının kapsamında değerlendirilmesi hem imkânsızdır, hem de böyle bir şey gayri ciddi olur. Ancak bu yazımızda farklı çizgilerin tesbitini yapacak ve en genel özelliklerini sadece isimlendireceğiz. İdeolojik değerlendirmelerin yapılması, detaylı incelemeleri gerektirir. Bu incelemeler her çizgi için ayrı ayrı yapılmalıdır.

Sosyalist hareket içindeki çizgilerden birisini oluşturan TİP'in eleştirisi, genel hatlarıyla yapılmıştır. Bu eleştiriler KİTLE'nin 96-113. sayılarında yayınlanmıştır. Ondan bu yana da yeri geldikçe polemiklerle eleştirisine devam edilmektedir. Bu eleştirilerden çıkan tesbite göre TİP, günümüzde, eski TİP'in son dönemlerindeki özelliklerini genel hatlarıyla taşımakta, cepheye yer vermeyen politikasıyla, parlementer mücadeleye verdiği ağırlıkla ve bu özelliklerine uygun düşen örgütlenme anlayışıyla **sağ** bir eğilimi temsil etmektedir. Onun sosyalist birliğe karşı aldığı olumsuz tavırda, bu sağ eğiliminden kaynaklanmaktadır. TİP'in bu gün kendi dışındaki sosyalist çizgileri **yok sayan** düşmanca tavırlar alması, kendini onlardan, yani işçi sınıfı sosyalistlerinden **farklı** gördüğü, **başka bir yere** koyduğu içindir. Ancak, sağ kanat revizyonizminin geçmişte uğratıldığı yenilgi ve günümüz Türkiye'sinde gelişme şansının hemen hiç mertebesinde olması ve TİP tabanındaki pek çok unsurun işçi sınıfı sosyalizmi doğrultusunda çalışma yapmaya yatkın ve istekli bulunması, bu partinin sağ revizyonist bir çizgide konsolide olmasını engellemektedir. Bu bir olumluluktur. Ve bundan böyle TİP'e yöneltilecek eleştiriler, onun kendini tecrit edici yanlış politikasını açığa çıkartacak ve birlik meselesini, bu örgüt içinde canlandıracak doğrultuda olmalıdır.

Sosyalist hareketimiz içindeki bir diğer çizginin, İDD çizgisinin değerlendirilmesi çalışmalarına başlanmıştır. Sosyalist hareketimizin 1920'lerin başında somutlandığı örgütlenmenin günümüzde ismini taşıyan ve enternasyonal planda temsil edilen bu çizgi, son zamanlarda, ülke içinde de bir ölçüde etkinlik kazanmaya yüztutmuştur.

İDD çizgisinin ideolojisinde, politikasında ve çalışmalarında bazı önemli aksaklıkların ve yanılgıların varlığı, zaten bilinen bir noktadır. Bu konuda özellikle TSİP yöneticileri tarafından sözlü ve yazılı bazı eleştiriler yapılmıştır ve yapılmaktadır. TSİP'in politikasını benimseyen bir yayın organı olarak biz, sosyalist birlik meselesini devamlı ön plana çıkartan bu eleştirileri yerinde ve doğru ancak yetersiz buluyoruz. İDD çizgisinin temel ideolojik ve politik eleştirisi bir bütün olarak derli toplu yapılmalı, bu çizginin sosyalist birlik içindeki durumu enine boyuna değerlendirilmeli ve ideolojik birliğe giden yolda eksikliklerinden ve yanılgılarından arınması için kendisine yardımcı olunmalıdır.

Sosyalistlere ve sosyalist hareketimize karşı istikrarlı bir politika izlemeyen bir hayli zigzaglar çizen İDD hareketi, son dönemlerde bu konuda oldukça olumlu bir noktaya gelmiştir. Bu nokta sosyalist hareketin birliği açısından önemlidir. Çünkü birlik meselesi, herşeyden önce **birliğin gereğine inanmayı, bunu samimi bir şekilde ele alıp ön plana çıkarmayı** ve bu konuda gerekli girişim ve çalışmalar yapmayı gerektirir. İşte bu nedenle İDD'nin sosyalist birlik meselesinde ulaştığı tavır olumludur ama yeterli değildir. Birliği sadece doğru bulmak ve istemek yetmez. Onu hayata geçirecek çalışmaları da samimi bir şekilde ele almak gerekir.

Birliğin ideolojik birlik üzerine kurulacağı defalarca tekrarlanmıştır. Bu durumda birlik meselesinin ele alınması demek, ilk adımda ideolojik birlik ve ayrılık noktalarının ortaya konması ve ayrılık noktalarının giderilmesi için gerekli çalışmalara geçilmesi demektir. Ve bu çalışmalar sürdürülürken esas amacın **birliğin** sağlanması olduğu asla gözden kaçırılmaması demektir. Önemli olan bir diğer nokta da burasıdır. Çünkü geçmişte yapılan ve halen yapılmakta olan eleştiriler, ideolojik seviyenin genel düşüklüğü ve hareketin oturmamış olmasından gelme hazımsızlıktan ötürü çoğu zaman düşmanlıkları azdırmaya yolaçmıştır. Birlikten yana samimi olan sosyalistler, yapılan eleştirilerin gerçekten birliğe hizmet etmesi amacını güdüyorlarsa bu noktayı gözardı edemezler ve izlenecek metodlar açısından gerekli devrimci esnekliği göstermek zorundadırlar. Bu konuda onları bağlayan yegane ilke, işçi sınıfının bağımsız çizgisinden, ideolojisinden ve politikasından asla taviz vermemek olmalıdır. Bu temel prensibe riayet etmek şartıyla, birliğe hizmet edici taktiklerin ve metodların seçilmesi mutlaka gözetilmelidir.

Birlik meselesinde özen gösterilmesi gereken bir önemli nokta da, birliğe giden süreç boyunca birlik konusunda samimi olmak ve bütün çalışmalarda ayrılıkçılığı körükleyici tutumlardan ve metodlardan kesin olarak uzak durmaktır. Bu konuda özellikle İDD çizgisine veya İDD'nin ideolojisine sempati duyanlara olumsuzluklardan kaçınmak doğrultusunda önemli sorumluluk ve görev düşmektedir.

Objektif konumuyla sosyalist hareket içinde yer alan bir diğer ve sonuncu çizgi ise Özgürlük Yolu çevresinde kümelenmiş olan gruptur. Bu gurubun, her biri ayrı bir parti olan diğer çizgiler gibi bir programı bulunmadığı için başlı başına bir ideolojik hattı olduğu söylenemez. Ancak ülkemizin **Özgül** şartlarının yarattığı durumda bu gurubun, bu özgüllükle yakından ilgili olarak «bağımsız» bir tutum içinde olduğu görülmektedir. Bu çizginin sosyalizmin temel meselelerine bakışında TSİP'e bir hayli yakın görüşlere sahip olduğu göze çarpmaktadır. Ancak milli mesele konusunda ayrıntılı bir görüşün henüz getirilmemiş olması, bu gurubu tedirgin etmektedir. Öte yandan hem sosyalizmden taviz vermemek, hem de tabanın

eğilimlerine kulak vermek tutumu, bu çizgiyi ihtiyatlı bir tutuma itmektedir. Bu çizginin önderlerinden bir bölümünün, son TİP deneyinden ağızlarının yanmış olması da, bu politikalarını müzminleştirmektedir.

Özgürlük Yolu çizgisinin ideolojik değerlendirmesi önümüzde duran görevlerden biridir. Kendilerini sosyalist birlik içinde gördüğümüz için, ideolojik birlik platformunun sağlanması bize böylesi bir görevi dayatmaktadır. Bu görev en kısa zamanda yerine getirilirken, birliğe hizmet edici metodların izlenmesi asla gözden kaçırılmamalıdır.

Bu çizginin burada altını çizeceğimiz bir zaafı, belki de en önemli zaafı, yukarıda değindiğimiz «ihtiyatlı» politikasıdır. Kendisi ayrı bir programla ayrı bir parti olarak ideolojik farklılığını belirleyip siyaset arenasına çıkmayan bir çizgi, sosyalist hareketimiz içindeki çizgilerle diyalog kurmak zorundadır. Şayet devamlı vurguladığımız sosyalist birlik meselesine önem veriyorsa, bu nokta daha bir ciddiyet kazanır.

Sosyalistler bilirler ki ülkelerin özgül durumlarında büyük önemi de olsa, milli mesele sosyalizmin meselelerinden sadece birisidir ve yalnızca bu noktadan hareket edilerek ne milli mesele çözümlenebilir, ne de sosyalizmin diğer meseleleri!.. Böyle olunca bu denli önemli bir meseleyi çözümlemek görevi de sosyalistlere, daha doğrusu sosyalist hareketimize düşer. Kısacası, Özgürlük Yolu çizgisi meselenin çözümünü sosyalizmde görüyorsa -ki öyle gördüğünü defalarca belgelemiştir- sosyalist hareketin birliğinin sağlanmasında kendisine düşen görevi **fiilen** yerine getirmek durumundadır. Aşırı ihtiyat, hem bilimsel çalışma tarzına aykırıdır, hem de gerek milli meselenin hayata geçirilmesi gerekse sosyalist birliğin oluşturulması hedeflerini geciktirerek devrimci mücadeleye zaaf getirir.

Bu yazımızda sosyalist hareketimizin günümüzdeki durumuna kısaca bir göz attık ve sosyalist birliğin acilliğini ve sosyalistlere yüklediği sorumluluğu vurguladık. Dileğimiz, sosyalist hareket içindeki çizgilerin de, görüşlerini en kısa zamanda belirlemeleridir. Unutmayalım ki sosyalist birlik hem tek tek çizgilerin toplamından fazla bir gücü ifade edecektir, hem de bu gücün verdiği olağanüstü ivmeyle sosyalist muhalefet, kısa sürede lâyık olduğu öncülüğe kavuşacaktır.

ULUSAL DEMOKRATİK DEVRİM STRATEJİSİ TÜRKİYE İÇİN NEDEN GEÇERSİZDİR?

Halkın demokratik iktidarının kurulması için sürdürülen mücadele, ülkemizde çıkarları bağımsızlık, demokrasi ve özgürlükten yana olan tüm toplum kesimlerinin birlikteliğini gerektirir. Bu gereksinim HALK CEPHESİ'nde somutlanır. Halk Cephesinin temelini işçi-köylü ittifakı oluşturur.

Ülkemizde üretici güçlerin gelişim seviyesi, bağımsızlık ve demokrasi doğrultusundaki girişimlerde, demokratik halk iktidarını sosyalist taleplerle de karşı karşıya getirir. Toplumumuzda işçi sınıfının bağımsız ve yönlendirici bir sınıf olarak yeralmasının yol açtığı bu durum, demokratik halk iktidarının daha ilk adımda, sosyalizm doğrultusundaki köklü dönüşümlerini mümkün ve zorunlu kılar. O halde Türkiye'de BAĞIMSIZLIK ve DEMOKRASİ için verilen mücadele SOSYALİZM için verilen mücadele ile birleşir ve tamamlanır.

TSİP PROGRAMI

12 Mart öncesinde Türkiye sosyalist hareketinin en önemli tartışma konusu «devrim stratejisi» idi. «Bağımsız Türkiye» sloganı ile «Sosyalist Türkiye» sloganının —sanki bunlar biri diğerinin zıddı imişçesine— kapıştırıldığı ortamda Türkiye için geçerli devrim stratejisinin «milli demokratik devrim» mi, yoksa «sosyalist devrim» mi olduğu, sosyalist âdaba asla riayet edilmeksizin sürekli tartışılırdı. Sosyalizmin aynı önemdeki diğer meselelerinin hemen hiç gündeme getirilmeyip başlıca bu meselenin tartışılmasının objektif nedenleri yok değildi. Ama, henüz işçi sınıfı içinde hemen hiç yer etmeden, işçi sınıfının bilimini ideolojik, politik ve örgütsel, kısacası **her alanda** kendine rehber edinecek bir merkezî otoritenin

oluşturulmasının gündemin en acil maddesi olduğu gerçeğini yeterince kavrayıp işe koyulmadan, kör dövüşüne döndürülen «strateji tartışmaları» ile vakit geçirmek, 12 Mart darbesi gelince, sosyalist hareketimize bir hayli pahalıya patladı.

SAPMALAR AÇIĞA ÇIKMAKTADIR.

12 Mart öncesi «tartışmaları»nın hiç mi faydası olmadı? Elbette oldu. Bunun başında işçi sınıfı biliminin, sistemsiz de olsa yaygınlaşması ve daha önce sıfır mertebesinde olan ideolojik seviyenin az da olsa yükselmesi gelir. Ne ki, onca kuru gürültüde alınan yol bir arpa boyunu geçmemiştir. Bunda, hareketin uzun geçmişine rağmen ortada bütün konularda olduğu gibi bu konularda da **yönlendirecek bir merkez**in bulunmayışının başlıca rolü olmuştur.

Bir ikinci önemli nokta ise, işçi sınıfı biliminin yaygınlaşmasıyla birlikte, evrensel sapmaların da açığa çıkıp süratle kristalleşmeleridir. Bu da 12 Mart öncesi tartışmalarının getirdiği yararlardan biridir. Kimi tatlı su «sosyalistleri» bu olguyu «sosyalistlerin bölünmeleri» diye yorumlayıp hayıflanabilirler! Elbette kimse sapık akımların ille varolmasını istemez. Sapık akımlar içinde yer alan pek çok iyi niyetli fakat bilinçsiz unsurun heder olup gitmelerini dilemez. Ama objektif sosyal gerçekler de, keyfi bir şekilde örtbas edilemez. Burjuvazi olduğu sürece sapık akımların işçi sınıfı mücadelesine musallat olmaları kaçınılmazdır. Bu bilimsel bir kanundur ve evrensel olarak doğrulanmaktadır. Önemli olan bu sapık akımlara karşı hazırlıklı ve tedbirli olmak, onların tahribat derecesini azaltacak ve hiç mertebesine indirecek çalışmalar yapmaktır. İşçi sınıfının siyasi hareketinin sağ veya «sol» her türlü oportünizme karşı savaş vererek güçlenebileceği boşuna söylenmemiştir.

Bugün, 1977'nin başında Türkiye'de evrensel sapmaların tümü bütün ayrıntıları ve «berraklıkları» ile açığa çıkmıştır. Önemli olan Marksizmden de esinlenen ya da anti-marksist olduğu halde Marksist «lafazanlıklar» ardına sığınan bu sapık akımların işçi sınıfına musallat olmalarını önlemek, anti-komünizmi ile objektif olarak ABD emperyalizminin ve tekelci burjuvazinin yanında saf tutan Maocuları ise, demokrasi saflarından tecrit etmektir.

DEVRİM STRATEJİSİ ŞABLONCULUĞU

12 Mart öncesi tartışmalarının getirdiği yararlardan birisi de, devrim stratejisi tesbitinde şablonculuğa başvurmanın ne kadar yanıltıcı olduğunun, sosyalist hareket içinde idrak edilmeye **başlanmış** olmasıdır. Ancak bu konu hala daha çözümlenmiş olmaktan uzaktır ve sosyalist hareket

içindeki çizgilerin ideolojilerinin temelindeki farklılık da esas anlamda bu ciddi meselelerinden birisidir. Çünkü iktidarın kimlerle birlikte, kimlere karşı mücadele verilerek kazanılacağı sorusuna çözüm getirmektedir. Günümüzde toplumsal kurtuluşun başlıca motoru olan işçi sınıfının, hangi ülkede olursa olsun tek başına mücadele vermesinin ve iktidar olmasının söz konusu olmadığı, tartışılmayan bilimsel bir ilkedir. O halde tartışılması gereken «kimlerle birlikte kimlere karşı?» sorusu olmaktadır. İktidar mücadelesi gibi **en ciddi bir konunun en ciddiye alınması gereken noktası,** şüphesiz ki budur.

Bu meselenin ilkesi yıllar önce tesbit edilmiştir: İçinde bulunulan şartlar ve mücadelenin hedefi göz önünde tutularak mümkün olan en geniş kitleleri işçi sınıfı etrafına toplamak, egemen güçler arasındaki çelişkileri derinleştirmek ve onları kitlelerden tecrit etmek, ortada kalan toplum kesimlerini olduğunca saflara çekmek, hayırhah veya tarafsız kılmak, ama egemen güçlerin yanında yer almalarını kesin olarak önlemek.

MEKAN ve ZAMAN ŞARTLARININ DOĞRU TESBİTİ

Bu ilke, bütün doğruluğuna rağmen masa başında bir anlam ifade etmez. Her şeyden önce, tüm şabloncu eğilimlerden kaçınılarak, üzerinde yaşanılan ve devrim yapılacak ülkenin mekân ve zaman şartlarına uygulanması ve somut olarak ayağının yere bastırılması gerekir. O halde öncelikle ülkenin **mekân ve zaman** şartlarının tesbiti gerekir.

Bir ülkenin mekân şartlarının bütünü, o ülkenin toplumsal kesitidir. Bu maddi bir gerçekliktir. Ve özellikle sosyal meselelerin çözümüne olağanüstü bir aydınlık getirmiş olan marksizm, bu konunun ayrıntılarına dek incelenip toplumsal kesitin çıkartılmasında yol göstericidir. Böylesine önemli bir kılavuza sahip olan işçi sınıfı sosyalistlerinin bu konuyu net bir şekilde ortaya koymamaları için hiç bir sebep yoktur. Ve bugün Türkiye'de yetersiz de olsa mevcut verilerden hareket ederek toplumsal kesitimizin ayrıntılı olarak incelenip değerlendirilmesi mümkündür.

Zaman şartlarının tesbiti ise, dünya bütünlüğü asla gözden uzak tutulmadan, günümüzde belirlenen toplumsal kesitin dinamiğinin yakalanması meselesidir. Kısacası toplumdaki üretici güçlerin gelişme seviyesini ve perspektifini, buna tekabül eden üretim ilişkilerinin durumunu ve her ikisi arasındaki çelişkinin gelişme doğrultusunu, ve bu ekonomik temel üzerine şekillenen sınıflar mevzilenmesinin ve siyasi yapının geçmişten geleceğe yönelimini belirlemek gerekir. Şayet birincisi, mekân şartları ayrıntılı bir şekilde gözler önüne serilmişse, işçi sınıfı biliminin teorik ve pratik zenginlikleri bu ikinci meselenin de net bir şekilde belirlenmesini kolayca mümkün kılabilir.

Bugün Türkiye toplumunun kesiti, Marksistler tarafından ayrıntılı bir

şekilde, sistemli bir bütünlük içinde incelenip değerlendirilmiş değildir. Söz gelimi, «burjuvazinin çeşitli kesimleri arasındaki ilişkiler ve çelişkiler« konusunda bütünsellik taşıyan bir çalışma yoktur. Onun için de, «büyük burjuvazi,» «orta burjuvazi,» «ulusal burjuvazi», «işbirlikçi burjuvazi», tekelci burjuvazi», «sanayi burjuvazisi», «ticaret burjuvazisi», «toprak kapitalisti», «banka sermayesi», «finans oligarşisi», vb. terimler bol bol kullanılmakta, fakat bunlardan somut olarak ne kastedildiği genellikle belirlenmediği ve aralarındaki sınırlar ve giriftlikler ortaya konmadığı için de çoğu zaman söylenenler ayağı yere basmaktan uzak olmaktadır. Yahut da rozetçi bir tutumla kof kavramlar haline getirilmektedir. Tabii buna benzer başka konular da vardır. İşte sosyalistlerimizin yapacağı ilk işden birisi, toplumsal kesitimiz üzerinde fikir ve kavram birliğini sağlamak olmalıdır.

İkinci olarak yapılacak iş, mevcut toplumsal kesitteki sınıf mevzilenmelerinin geçmişten geleceğe yönelim perspektifleri, sınıfsal siyasi fonksiyonları üzerinde anlaşmak olmalıdır. Bunun için de Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu açmazı, yani üretici güçlerle üretim ilişkileri arasında derinleşen çelişkiyi çözecek sosyal devrimin niteliklerini ve muhtevasını tesbit etmek gerekir. Son derece girift olan bu noktanın belirlenmesinde bize yardımcı olacak ilkeler gözetildiği sürece, aynı sonuca varmamak mümkün değildir. Bunların başında ise şüphesiz ki Türkiye halkının mücadelesinin dünya devrimci sürecinin, bu bütünlüğün bir parçası olduğunu unutmamak gelir. Bunun anlamı «devrimin ithal edileceği» asla değildir. Bilimin temel prensiplerinden biri olan **bütün-parça ilişkisinin,** meselemize uygulanması demektir. Elbette, az önce de söylediğimiz gibi Türkiye'de devrimin muhtevasını, Türkiye'nin kendi şartları belirleyecektir.

«Nereden çıktı bu devrim stratejisi tartışması? Günümüzün meselesi bu mu? İşçi sınıfını örgütlemeye bakalım hele önce!» diyerek itiraz edenler olabilir. Ve bu itirazda «haklılık» payı vardır. Ama bugün objektif gerçeklik odur ki, sosyalist hareketimiz içinde yeralan çizgiler arasındaki ideolojik farklılık «iktidar hedefi»nden kaynaklanmaktadır. Ve bugün işçi sınıfını örgütlemek temel görevi, sosyalist hareketin birliği sorumluluğundan asla ayrı düşünülemez. Dolayısıyla da sosyalist birlik ideolojik birlik üzerine kurulacağına göre, ideolojik birlik doğrultusunda atılacak adımlar bu farklılıkların altını çizerek yanılgıların tasfiyesi görevini bize dayatır. İşte bu anlamda farklı devrim stratejilerinin incelenip eleştirilmesi, «şimdi herşey bitti de sıra devrime mi geldi?» gerekçesiyle savsaklanamaz.

MESELENİN DİĞER YANI «İTTİFAKLAR»DIR

Üstelik mesele salt bir devrim meselesi de değildir. Mesele asıl, bugün de çok önemi olan **mücadelede ittifaklar** konusuyla çok yakından

ilişkilidir. Zaten 1971 öncesinde de onca üzerinde durulmasının asıl nedeni bu noktada düğümlenmekteydi. MDD hareketi, işçi sınıfına olan güvensizliğinden, «devrimi» **sivil-asker bürokratların öncülüğünde** oldu bittiye getirmenin ajitasyonunu yapıyordu. TİP ise, işçi sınıfını örgütleyerek toplumsal muhalefetin öncüsü haline getirip tüm muhalefeti etrafında toplayıcı bir çalışma yürütmek yerine, gene işçi sınıfına olan güvensizlikten, halkın oylarıyla iktidara gelmenin peşindeydi. «Devrim stratejisi tartışmaları» böylece gelip «hangi yoldan, kimlerle birlikte mücadele?» sorusuna dayanıyordu. Ve ittifaklar konusundaki yanlış tutumların altında yatan da, sosyalist hareketin güçsüzlüğü, kendine ve işçi sınıfına olan güvensizliği oluyordu. Bunda da, şüphesiz hareketin yarım asra yaklaşan geçmişine rağmen toplumsal anlamda bir türlü oturmamış olmasının getirdiği «işçi sınıfı dışında yollar arama» ezikliği vardı. Bu konuda MDD bazı geri ülkelerdeki ilerici askeri yönetimlerden esinlenirken, TİP ise işçi sınıfının devrimci örgütlenmesini ve cephe çalışmasını bir türlü göze alamıyor, burjuva demokrasisinin oturmuş olduğu ileri Batı ülkelerinde sürdürülen mücadelenin sadece parlamenter yönüne gözlerini dikip bol ajitasyonla halkın oylarını kendine yöneltebileceğini düşlüyordu. Böyle olunca, parti olarak» tek başına iktidar olmak» gibi bir hedefle karşı karşıya kalıyor ve sonuçta her türlü örgütsel ittifaktan kaçındığı gibi, sınıfsal ittifakları da parti çatısı altına sokuyordu.

Bugün de, sosyalist hareket içindeki farklı çizgilerin öne sürdükleri devrim stratejilerinin bu açıdan, yani bu stratejilerin günümüzde işaret ettiği ittifaklar açısından ele almak, hem bizi «ayakları yere basmayan devrim stratejisi lafazanlıklarından» kurtarır, hem de ideolojik birlik doğrultusunda adımlar atılırken politik yanılgılardan kaçınılmasını mümkün kılabilir.

Bugün TİP ittifaklar konusunda, geçmişteki yanılgısını özde aynen sürdürür gözükmektedir. Bunun en somut belirtisi programında, Türkiye için önümüzdeki aşamada sosyalist devrimi öngörmesi ve ittifaklar meselesine hiç yer vermemesidir. Günümüzde dünyanın neresinde olursa olsun, Türkiye gibi emperyalizme bağımlı ve az gelişmiş ülkelerde mücadelenin bir **cephe** mücadelesi olduğu, üzerinde tartışılmayan evrensel bir doğru olduğu gibi, devrimci pratik de bunu defalarca kanıtlamıştır. Bu **cephe**nin kapsamı ve nitelikleri ise şüphesiz ki, o ülkenin kendine özgü şartları tarafından belirlenir. TİP ise bu pek bilinen meseleden bihaber görünmektedir. Programına dahi bu konuyu almayacak kadar **cephe**yi dışladığına göre, —tek başına işçi sınıfı iktidarı söz konusu olmayacağını da göz önünde tutarsak— TİP'in bu tutumunu yorumlamak için tek çare kalmaktadır. TİP, tüm ittifakları kendi çatısı altında gerçekleştirip onların oylarıyla iktidara gelmeyi düşlemektedir. Zaten TİP'in gerek **sosyalist**

birlik, gerekse **demokrasi saflarında güçbirlikleri** konusunda gösterdiği sekterlik, bu politikasının çalışmalarına aksetmesinden başka bir şey değildir.

Öte yandan «milli demokratik devrim stratejisi», aynı anlama gelen bir kelime değişikliği ile ama başka bir muhtevayla yeniden ortaya çıkmaktadır. «Ulusal Demokratik Devrim» stratejisinin, eski MDD'cilerle ve MDD'cilikle ilişkisi olmadığı bilinen bir noktadır.

Bu stratejinin incelenmesinin ağırlık noktası, başta da belirtildiği gibi, bugün için ifade ettiği ittifaklar meselesine ve böylesi bir ittifakın yol açabileceği politik yanılgılara yoğunlaştırılmalıdır. Bununla birlikte, konunun günümüzde kazandığı canlılık göz önünde tutulursa, meseleye bir bütün olarak aydınlık getirmekte fayda vardır.

MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM NERELERDE GEÇERLİDİR?

Milli demokratik devrim geri ülkeler için öngörülmüş bir hedefi işaret etmektedir. Bir ülkede milli demokratik devrim hedefinin geçerli olabilmesi için o ülkenin herşeyden önce emperyalizmin sömürü ve tahakkümü altında olması gerekir. Bu sömürü ve tahakküm, o ülkenin tam veya yarı sömürge biçiminde olmasıyla tezahür edebileceği gibi, o ülke şeklen siyasi bağımsızlığına sahip olduğu halde tüm ilişkileri onu emperyalist sömürü ağına bağlıyor olabilir. Ancak tek başına bu şart o ülke için geçerli olan hedefin milli demokratik devrim olarak tespitine yetmez. O ülkede ayrıca kapitalizmin bir hayli geri ve köklü bir burjuva demokratik dönüşümü gerektirecek ölçüde feodal kalıntıların etkin olması gerekir. Yani, o ülkede yeni gelişmekte olan kapitalizmin temsilcileri, hem geçmişin temsilcilerine, feodallere karşı mücadele ederken, hem de milli bir iç pazar yaratılmasını engelleyerek kendilerinin palazlanmasının önüne geçen emperyalizmle savaş vermek zorundadırlar. Bu çeşitten ülkelerde emperyalizmle kapitalizm öncesi güçlerin temsilcileri kesin bir işbirliği içinde olduklarından, yeni gelişmekte olan burjuvaziye, bu şartlar altında tek yol kalmaktadır. Hem **demokrat,** hem de **milli** olmak.

Elbette bu söylediklerimiz burjuvazinin bir kesimi için geçerlidir. Emperyalizm, geri bir ülkede burjuvazi içinde de kendisine müttefikler bulur. İşbirlikçi burjuvazi adını alan bu zümre, milli burjuvazinin de içinde yer aldığı anti-emperyalist safların düşmanıdır.

Bu, sosyal objektivitenin yarattığı somut bir durumdur. Yani güçlü feodal artıkları altetmek zorunda olan genç burjuvazi karşısında emperyalizmi de bulur. Anti-feodal görevleri, onu aynı zamanda anti-emperyalist kılar. Nasıl ki, milli pazarın yaratılmasında karşısında bulduğu emperyalizm onu anti-empe yalist saflara ittiğinde, emperyalizmin baş müttefiki feodal kalıntılara karşı daha uzlaşmaz bir tutum içine giriyorsa.

Ne kadar az gelişmiş olursa olsun, kapitalizmin bulunduğu bir ülkede işçi sınıfı da olacaktır. Ve işçi sınıfının bulunduğu her ülkede, kapitalizm ne denli geri, üretici güçler ne ölçüde az gelişmiş olursa olsun, 1917 Büyük Ekim Devrimi'nden bu yana doğrudan sosyalizme yönelmek imkânı çıkmıştır. Bu açıdan her ülkenin işçi sınıfı, siyasetini nihai kurtuluşa giden yolda, ama ülkenin somut şartlarını hesaba katarak tespit etmek durumundadır. Bu siyasetin ana doğrultusu ise hangi ülkede olursa olsun, **dünya devrimci sürecinin baş düşmanı olan emperyalizmin yenilgiye uğratılması,** ülkeden kovulmasıdır. Bu temel ilke ise o ülkede emperyalizme karşı olan toplum kesimlerinin tümünün anti-emperyalist mücadeleye seferber edilmelerini şart koşar. Şayet anti-emperyalist mücadelenin verildiği ülkede feodal kalıntılar güçlü ise, emperyalizm-feodal güçler ittifakının karşısında yer alan ulusal burjuvazinin de, objektif olarak devrimci ittifak içinde yeri vardır. Ve bu objektif durum o ülkede emek-sermaye çelişkisini ikinci plana iterek, işçi sınıfıyla ulusal burjuvazinin aynı saflarda yer almasını mümkün ve zorunlu kılar.

Özetlersek, bir ülkede milli demokratik devrim hedefinin geçerli olabilmesi için o ülkede feodal kalıntıların burjuvaziyi devrimci saflara itecek kadar güçlü, yani demokrasi mücadelesinin özünün **anti-feodal** olması gerekir. Bu nedenle milli demokratik devrim, bilimsel literatürde anti-emperyalist ve anti-feodal olarak vasıflandırılmış, ve gene bu nedenle ülkemizde feodalitenin varlığını isbat için çeşitli çarpıtmalar yapılmıştır. Hâlâ daha Türkiye için geçerli devrimci aşamanın milli demokratik devrim olduğunu savunanların bir bölümü, Türkiye'nin «yarı feodal» bir ülke olduğunu ileri sürmek «zorunda» kalmaktadırlar.

ULUSAL DEMOKRATİK DEVRİM TÜRKİYE İÇİN GEÇERLİ DEĞİLDİR.

Geçmişte Milli Demokratik Devrim tezi üzerine bir hayli tartışmalar olduğu bilinir. Bugün ise artık bu mesele aşılmıştır. Milli demokratik devrim hedefinin günümüz Türkiye'si için geçerli olmadığı açıkca görülmüş ve bir kenara bırakılmıştır. Çünkü bugün ülkemizde ne mücadelemizin demokratik niteliğinin özünde anti-feodal olmasını gerektirecek güçte feodal kalıntılar bulunmaktadır, ne de bu feodal kalıntılara savaş bayrağını açmış ve anti-emperyalist bir tutum içinde olan burjuva kesimleri!... **Kısacası, Türkiye artık yarı feodal bir ülke olmadığı gibi, bugün Türkiye'de toplumsal etkinliğe sahip bir milli burjuvazi bulunmamaktadır.** O halde ulusal demokratik devrim hedefi de Türkiye için geçerli değildir.

Türkiye'nin yarı feodal bir ülke olmadığı, artık bilimsel olarak ispatlanmıştır. Maocu sapıklar dışında da, zaten böyle bir iddia ileri süren pek kalmamıştır. Hatta bugün kapitalizmin erişmiş olduğu seviyede, mevzil bazı yerler dışında Türkiye, hemen tamamiyle feodal artıklardan temizlen-

miştir. Bugün gerek ekonomik, gerek sosyal yapı içindeki kapitalizm öncesi ilişkilerin etkinlikleri çok azdır. Kapitalizm öncesinin üst yapı kategorilerinde bir ölçüde yaşıyabilecek alan bulması, bunların hem emperyalizme bağımlı kapitalizm tarafından da benimsenip karşı çıkılmaması hem de üst yapının bazı kategorilerinin geçmişin ağır mirasından kurtulması için uzun bir süreye ihtiyaç göstermesi nedeniyledir. Ve bu olgu da daha çok faşizmin güçlenmesi için elverişli ortam yaratmaktadır.

DEMOKRASİ MÜCADELESİNİN ÖZÜ HALKÇIDIR.

Demek ki bugün mücadelemizin temel şiarlarından biri olan DEMOKRASİ'nin özü, **anti-feodal değildir.** Genelinde burjuva nitelikli olan demokrasi kategorisi, günümüz Türkiye'sinde, başta gelen karşı-devrimci güç olan tekelci burjuvazinin faşizme kadar uzanan anti-demokratik niteliğini hedef aldığından, tüm halkın, demokrasiden yana bütün anti-faşist toplum kesimlerinin çıkarlarını kapsadığından, **halkçı** bir özü ifade etmektedir.

TÜRKİYE'DE ULUSAL BURJUVAZİ

Az yukarıda, bugün Türkiye'de ulusal burjuvazinin olmadığını söylemiştik. Acaba, gerçekten günümüz mücadelesinde hesaba alınacak bir ulusal burjuvazi var mıdır?

Bu soru doğrudan ülkemizin, toplumumuzun yapısına değgindir. Yani somut bir durumun tesbitine dayandığı için, bu savımızın doğru olup olmadığının belirlenmesi son derece kolaydır. Toplumsal kesitimizde bir kısım sosyal, ekonomik ve politik ilişkilerin tespitine dayanır. Bu olguları teker teker inceleyelim.

EKONOMİK GÖSTERGELER

Birincisi, bugün Türkiye'de yabancı sermayenin rekabetine karşı koyamadığı için çökmekte olan bir imalat kolu veya bir kapitalist üretim alanı yoktur. Böyle olunca da yabancı sermaye rekabeti veya ithalat nedeniyle iflas etmekte olan sermayedarlar zümresi bulunmamaktadır.

Ya da mevcut imalat alanlarında yabancı sermaye ile rekabet etmek imkânı olmadığı için, el atılamayan yatırım alanlarına yatırım yapmak isteyen, fakat gümrük vb. sınırlamaları yapmak elinde olmdığı için bu duruma karşı çıkan bir müteşebbisler zümresi de yoktur.

Veyahut da, «Mevcut Türkiye ekonomisi, bütünüyle emperyalist kapitalizme bağımlı hale getirilmiştir. Bu haliyle bu ekonomi, dünya kapitalist sisteminin tamamlayıcı bir parçası görevini görmektedir. Bağımlı gelişme ise ekonomiyi çökertmektedir. Bu durumun mutlaka önlenmesi gelumumuzun çıkarları doğrultusunda ve emperyalizmden bağımsız olarak

kurmamızı gerektirir.» diyen bir burjuva kesimine rastlanmamaktadır Türkiye'de!..

Bir başka nokta da, tekelciler dışında kalan burjuvazinin emperyalist sömürüye karşı bir tavır aldığına hiç rastlanmamış olmasıdır. Şimdiye değin tek bir teşebbüs erbabı dahi görülmemiştir ki, tekelci burjuvaziye ve emperyalizme karşı çıkıp, «Bu ülkede yaratılan artı-ürünün yurt dışına aktarılmasında işbirliği yapıyorsunuz. Ben buna karşıyım. Bu ülkede yaratılan toplam değerin sınırlar içinde kalmasını, emek gücünün bütünüyle benim kontroluma girmesini istiyorum,» demiş olsun!

İşte ekonomik açıdan bütün bu belli başlı kıstaslar, Türkiye'de milli denebilecek nitelikte bir burjuvazinin bulunmadığının kanıtlarıdırlar.

SOSYAL ve POLİTİK GÖSTERGELER

Ekonomik göstergelere sosyal ve politik göstergeleri de ilave edebiliriz. Bu konuyu fazla uzatmadan hemen belirtelim ki en azından 1950'lerden bu yana hiçbir burjuva kesiminden tek bir anti-emperyalist tepki gelmiş değildir. Özellikle toplumumuzun son 15 yılında, 1960'ların başından bu yana anti-emperyalist hareket büyük gelişmeler kaydetmiş olmasına rağmen, objektif olarak anti-emperyalist olan toplum katlarının hepsi çeşitli dozlarda seslerini yükseltmelerine karşılık, burjuva menşeli bir tek anti-emperyalist çıkış olmamıştır. Böylesi bir olgunun tesadüf olmasının imkansızlığı bir yana, objektif olarak anti-emperyalist olması gereken bir zümrenin, yeterince «bilinçlenmediği» için tavrını gösterememekte olduğu şeklindeki «açıklamalar» ise tamamiyle yakıştırma olmaktan ileri gitmez. Çünkü varlığına inanılan milli burjuvazinin, milli demokratik cephede yerini alması için kendisine o kadar çok çağrı çıkartılmıştır ki...
düzgün yürütülebilmesi için onun **geçerli** olacağı **elverişli** şartların bulunması **istenir** birşeydir. Ama, politikanın başarıya ulaşması için bu «istenir» olan şartların gerçekten varolması gerekir. Hele sosyal meselelerin çözümü için yapılan girişimlerde bu nokta, başarının asgari şartıdır. Yüzeydeki bir takım belirtilerle yapılacak yakıştırmalar ve buradan hareketlenerek tesbit edilecek strateji ve taktikler, kısacası politika, şayet bilimsel bir somutluktan değil, kendi varsayımlarımızdan kaynaklanıyorsa, yenilgi kaçınılmazdır.

Oysa işçi sınıfının elinde, onu zafere götürecek bir bilimi vardır. Şayet somut bir takım incelemeler imkânı bulunamıyorsa, ülkemizin gerçek durumunu incelemek ve bilmek imkânları elde edilemiyorsa, kategorik bilimsel çıkarsamalar bile, bize Türkiye'de «milli burjuvazi» aramanın **abes** olduğunu gösterebilir. Gerçekten bugün Türkiye'de milli burjuvazi aramak, Sovyetler Birliği'nde veya Birleşik Amerika'da aynı şeyi, milli burjuvaziyi aramak kadar anlamsız bir şeydir.

BURJUVAZİNİN MİLLİLİĞİ NERDEN KAYNAKLANIR?

Millet kategorisinin insanlık tarihine, kapitalizmle birlikte girdiği bilinen bir gerçektir. Ve milliyetçiliğin yeryüzündeki ilk temsilcileri ve savunucuları burjuvalar olmuştur. Kapitalizmin ilk gelişme dönemlerinde, kapitalizme geçen ülkelerin burjuva sınıfları, kendi iç pazarlarını, sadece kendi sömürü alanı haline getirebilmek ve bu durumda muhafaza edebilmek amacıyla milli sınırları oluşturmuşlar, bu pazarı koruyabilmek amacıyla **milli** sınırlar içinde kalan **halkın tek bir millet** olarak birliğini sağlamışlardır. Üretici güçlerin alabildiğine geliştiği yeni bir üretim tarzının bu ilk dönemlerinde, **geri** olanı temsil eden feodalitenin ortadan kaldırılması zorunluğu, **yeni** olanların, burjuvazi ile işçi sınıfının ve bunlara ilaveten **eskinin ezileni** köylülüğün işbirliğini mümkün kılmıştır. Üstelik, kapitalizmin çelişkilerinin yeterince kristalleşmemiş oluşu, özellikle üretimdeki **sosyalleşme** ile üretim araçları üzerindeki mülkiyetin **özelliğinden** kaynaklanan temel çelişkinin derinleşmekten bir hayli uzak yapısı, bu oluşuma yardımcı olmuştur. Ve burjuva ideolojisinin yönlendiriciliğinde, burjuvasıyla, işçisiyle, küçük burjuva katmanlarıyla bir halkın tek bir millet halinde birliği sağlanabilmiştir.

GERİ ÜLKELERİN ULUSAL BURJUVAZİSİ

Benzeri bir gelişime, sömürge veya yarı sömürge ülkelerde yaşayan halklarda da rastlamak mümkündür. Bu gibi ülkelerde yaşayan halklar sömürgecilere karşı başkaldırdıklarında, hemen genellikle emekleme adımlarını atmakta olan kapitalizmin ürünü genç burjuvaziyi de aralarına alan bir uluslaşma sürecine girmişlerdir. Bu burjuvazinin, sömürgeciliğe ya da emperyalizme karşı tavır almasında, ulusal başkaldırmaya katılmasında veya başı çekmesinde etken olan faktörleri şöylece sıralamak mümkündür.

Birincisi, sömürgeciliğin veyahut emperyalist işgalin, o ülkenin **tarihsel** gelişimini engellemesidir. Kapitalizmin gelişmesiyle birlikte ülkeler ve kıtalar arası etkileşimin eskisiyle kıyaslanamayacak boyutlara eriştiği bu çağda bir ülkenin kapitalizm öncesi şartlarda yaşaması mümkün değildir. Gerçi sömürgecilik ve emperyalizm, girdiği bir ülkenin geri yapısının çözülmesinde etkin olur ama, o ülkenin ekonomik imkânlarını tümüyle kendi çıkarları doğrultusunda har vurup harman savurduğu için de, ülkeyi baştan sona tahrip eder, halkını da büyük bir sefaletin kucağına atar. İşte bu maddi şartlar, üretici güçlerin gelişmesine yol açması gereken yeni ilişkilerin, aynı zamanda onların tahribine de yönelmesi, sömürgeci veya emperyalist yağmaya karşı çıkan yerli bir burjuvazinin meydana çıkmasını ve anti-kolonyalist veya anti-emperyalist saflarda yer almasını mümkün kılar.

İkincisi, sömürgecilerin veya emperyalistlerin o ülkedeki egemenlerle yaptığı işbirliğidir. Bu işbirliği genellikle kapitalizm öncesinin egemen güçleriyle yapıldığı için, yabancı tekellerin doğrudan temsilcisi veya yerli ortağı kompradorlar veya işbirlikçiler dışındaki burjuvazi emperyalizme karşı tavır aldığında, feodaller başta olmak üzere gerici egemen güçleri de karşılarında bulurlar. Zaten kapitalizmi geliştirmek misyonu, şu veya bu şekilde geçmişle hesaplaşmayı, bu ise geçmişin devamından yana olan prekapitalist egemenleri tesirsiz kılmayı gerektirir. Bu durum da burjuvazinin bir bölümünü hem sömürgecilere veya emperyalistlere, hem de kapitalizm öncesi egemenlerine karşı diğer toplum kesimleriyle ittifaka zorlar.

Üçüncüsü, bir ülkede sömürgecilerin ya da emperyalistlerin somut varlığı ve sömürü ve baskıyı bizzat yönlendiriyor durumda olmalarıdır. Sömürü ve baskının böylesine açık ve hayasızca olduğu şartlarda, burjuvazinin bir bütün olarak, aynı dili konuştuğu, aynı gelenekleri paylaştığı bir halkı karşısına alması kolay değildir. Subjektif bir faktör olmasına rağmen bu olgunun geçmişte önemli tesiri olmuştur. Bugün emperyalizm, devrimci güçlerin yükselen mücadelesinin de etkisiyle, «koloniyel şapkalı müstemleke valisi»nde sembolleşen açık sömürüsünü, dünyanın hemen her yerinde terketmiştir.

Bir dördüncü faktör de, o ülkede kapitalizmin gelişkinlik seviyesidir. Şayet kapitalizm geri bir seviyede ise ulusal kurtuluştan sonra kapitalist gelişme açısından «elverişli» şartlar var demektir. Çünkü, bir kere kapitalist gelişmenin karşısına çıkacak temel güç, işçi sınıfı hem nitel hem de nicel açıdan henüz yetersizdir. Hem de, yeniden emperyalist sömürünün ağına düşülmesine yol açması kaçınılmaz olan kapitalizm, kapitalizm öncesine kıyaslandığında, geçici de olsa «toplumsal bir gelişmeyi» getirebilmektedir. O ülkede kapitalizm yeni olduğu, az gelişmiş olduğu oranda maddi toplumsal şartlar, yerli burjuvazinin ön plânda çıkmasına yarayacak «elverişli» bir ortam yaratmakta bu burjuvazinin ulusal saflarda yer alması için teşvik edici olmaktadırlar. İşte kapitalist gelişme ne ölçüde geri ise yerli burjuvazinin ulusal cephede yer alması o ölçüde mümkün olabilmektedir.

Nihai ve beşinci bir nokta da, dünyadaki sosyalizm-kapitalizm mücadelesinin erişmiş olduğu merhalenin duruma etkisidir. Ekim Devrim'inden önceki tüm milli kurtuluşçu hareketlerde, kompradorlar dışındaki yerli burjuvazi, hemen istisnasız ulusal saflarda yer almışlardır. Çünkü o dönemde bu gibi geri ülkeler için kapitalizme yönelmekten başka çare bulunmuyordu. Ancak Ekim Devrimi ile birlikte yeryüzünde tek sosyalist ülkenin varlığı, durumu kökten değiştirmiş ve emperyalizme bağımlı ülkeler için, kapitalizm mutlaka yaşanması zorunlu bir aşama olmaktan çıkmış-

tır. Emperyalizmin, ulusal kurtuluş hareketlerinin bu baş düşmanının, aynı zamanda sosyalizmin ve sosyalist ülkenin de düşmanı olması olgusu, ulusal kurtuluş hareketiyle sosyalist ülkenin (daha sonra sosyalist sistemin) dünya devrimci süreci içinde birlikte mücadele yürütmelerinin objektif temelini oluşturmuştur. Artık, sosyalist ülkenin (veya ülkelerin) yardımıyla emperyalizmi kesin olarak yenilgiye uğratma imkanının çıkması, ulusal kurtuluşçu hareketlerin dünya devrimci süreci içinde sağlamca yer almasını sağlarken işçi sınıfı öncülüğünde olmayan hareketlerin dahi, sosyalist ülke (ülkeler) ile dostluk ilişkilerini kurtuluştan sonra da sürdürmelerini mümkün kılmıştır. Kurtuluştan sonra kapitalist bir kalkınma yolunun seçilmesinin, önünde sonunda emperyalizmin ağına düşülmesine yolaçacağını gören uluslar, yeni kurtuldukları bir durumla ilerde karşılaşmamak için kapitalist olmayan yoldan gelişme yollarını denemeye başlamışlardır. İşte bu olgu da, yani emperyalizmin sömürü ve baskısından kurtulduktan sonra kapitalizmin geliştirilmeden **atlanması** imkanının ortaya çıkması ve bu doğrultuda bir hayli girişimler olması da, toplumsal olarak gelişiminin kısıtlı ve varlığının güvenceden olabileceğini düşünen yerli burjuvazinin Ekim Devrimi'nden bu yana yeralan milli kurtuluşçu hareketlere eskiden · duğu ölçüde aktif katılmasını engelleyen bir faktör olmuştur.

İşte yukarıda sıraladığımız faktörler, sömürge, yarı sömürge veya emperyalizme bağımlı ülkelerde milli nitelikte bir burjuvazinin mücadeleye şu veya bu ölçüde katılmasını sağlamışlardır.

Kapitalizmin ilk dönemlerinde özellikle batıda görülen uluslaşmalarda burjuvazinin bu uluslaşmanın başını çektiği halde ona **milli** denilmesi gereği duyulmamıştır. Çünkü o dönemde çeşitli ülkelerin burjuvazilerinin «milli» nitelikleri ağır bastığı gibi, bizzat burjuvaziden kaynaklanan milliliğinin vurgulanması bir tekrardan başka bir anlama gelmezdi. Oysa Kapitalizmin bir dünya sistemi halinde bir hayli gelişip yaşlanmasından sonra geri ülkelerde ortaya çıkan ulusal kurtuluş hareketleri döneminde hem kapitalist ülkelerde burjuvazilerin ulusallıkları yerini büyük ölçüde uluslararasıcılığa bıraktığı gibi, hem de geri ülkelerde bu burjuvaziye bağlı komprador veya işbirlikçi burjuvalar oluşmuştur. İşte bu şartlar, geri ülkelerin ulusal kurtuluş hareketlerinde yer alan burjuvazinin farklılığını göstermek amacıyla bir **ulusal burjuvazi** kavramının bilimsel literatüre getirilmesini zaruri kılmıştır.

Türkiye'de Bugün Ulusal Burjuvazi Neden Kalmamıştır?

Şimdi, buraya kadarki genel açıklamalarımızı göz önünde tutarak, Türkiye'de neden bir ulusal burjuvazi bulunamayacağını bir kez daha gösterelim. Türkiye bundan yarım yüzyıl önce bir ulusal kurtuluş savaşından geçmiştir. Bu savaşın başarıyla sonuçlanmasında, Büyük Ekim Devrimi sonrasında yer alması ve bu Devrim'le kurulan, dünyanın ilk sosyalist dev-

letinin yardımını sağlaması önde gelen faktörler olmuştur. Ulusal kurtuluş savaşı sırasında Türkiye geri bir tarım ülkesiydi. Sanayiin, özellikle imalat sanayiinin ekonomi içindeki yeri hiç mertebesindeydi. Tarımdaki kapitalistleşme ise, çok dar bazı bölgeleri kapsamaktan ileri gitmiyordu. Kapitalist açıdan bütün bu geriliğe rağmen, ulusal kurtuluş savaşı gene de burjuvazinin damgasını taşıdı. Osmanlı feodalitesinin çöküşü döneminde hız kazanan imparatorluk toprağı üzerindeki ulusal kurtuluşçu hareketlerin, batıdan gelen burjuva ideolojik girişlerle birlikte Türk uluslaşmasını da bir süreç içine sokması kaçınılmazdı. Komprador burjuvazinin sarayla, yani feodalite ile birlikte emperyalizmin yanında yer almasına karşılık, çoğunluğu ticaret sermayesine dayanan çiçeği burnunda Anadolu burjuvazisi, ulusal kurtuluş savaşından sonra Türkiye'nin kapitalizme daha da yönelmesinde başta gelen toplumsal güç oldu. Burjuva milliyetçiliğinin kesin etkisindeki küçük burjuva aktif kadrolar ise zaten «medeniyet» diye belledikleri batı kiptalizminin ülkede kökleştirilmesi ve kendilerinin de bu düzende burjuvazinin asli unsurları haline gelmeleri için var güçlerini ortaya koydular.

Kurtuluş savaşı sonrasında Türkiye'nin, sermaye birikimi döneminin başlangıç safhasında olması, kapitalist yoldan gelişmenin önde gelen handikapıydı. Buna, tasfiye edilen komprador burjuvazinin yerini dolduracak müteşebbis bir zümrenin devlet eliyle dahi yaratılmasında çekilen güçlüklerle birlikte, Sovyetler Birliği ile dostluk ilişkileri içinde olan ve milliyetçiliğin süratle güçlendiği, Türkiye'ye yabancı sermayenin gelmekte gösterdiği tereddütler eklenince, beklenen kapitalist gelişme bir türlü gerçekleşemiyordu. Dünya kapitalist sisteminin 1929-1933 arasında yaşadığı büyük kriz, Türkiye'deki kapitalist gelişmeyi ivmelendirdi. Krizle birlikte ihracat, ona bağlı olarak da ithalat imkanlarının sınırlanması, daha sonra Türkiye'de tekelci kapitalistler zümresinin yaratılmasında başlıca kaynak olacak olan devlet kapitalizmini zorunlu hale getirdi. Bu devlet kapitalizmi kimilerinin iddia ettiği gibi, kapitalizmin açmazının açıkca görülmesi üzerine, «devlet ricali» tarafından yürürlüğe konmuş «kapitalist olmayan bir kalkınma yolu» asla değildi ve olmadı. Daha sonraki dönemlerde palazlanacak olan tekelci burjuvazinin, ekonominin tek hakimi olabilmesi için gerekli temeller bu dönemde atıldı. Tekelci kapitalist gelişmenin ön şartları büyük ölçüde yerine getirildi.

Aslında herşey yerli yerine oturuyor, toplumsal kanunlar şaşmaz bir kesinlikle işliyordu. 20. yüzyılın ikinci çeyreğinden sonra dünyada hiç bir ülkenin kapitalist yoldan kalkınamayacağı ve ileri kapitalist bir ülke haline gelemeyeceği kuralı, toplumsal pratikte parlak bir şekilde doğrulanıyordu.

Genç Türkiye burjuvazisi, kapitalizmden başka bir yol düşünemezdi.

Harekette büyük etkinlikleri olan anti-emperyalist küçük burjuva kadroların ufkunun, burjuva milliyetçiliğinin ötesine uzanması mümkün değildi. Kısacası, Türkiye'nın sosyalizme varabilecek kapitalist olmayan bir kalkınma yoluna girebilmesi için gerekli maddi toplumsal şartların hiç birisi yoktu. Bu dönemde kapitalizme yönelmek ise dünya kapitalist sistemine bağlanmayı er veya geç getirirdi. Üretici güçlerin ve üretimin erişmiş olduğu o günkü boyutlarda, hiç bir ülkenin sıfırdan başlayarak kendi bağımsız sanayi temelini ve bunun üzerinde yükselen sağlam bir ekonomiyi, kapitalist yoldan kendi başına kurması söz konusu olamazdı. Sosyalizmin ön şartları dahi olmadığına göre, **bağımsız ve sağlıklı** bir ekonomik gelişme için tek yol vardı: Kapitalist olmayan kalkınma yoluna girmek. Çünkü ancak bu sayede sosyalist ülkelerin karşılık gözetmeyen ve bağımlılığa yol açmayan yardımları sağlanabilirdi. Bu olmadığı taktirde —ki Türkiye'nin o günkü toplumsal yapısıyla imkansız olduğunu az önce gösterdik.— kapitalist dünya ile ilişkili olarak kapitalist gelişmeyi sağlamak gerekirdi. Bu gereklilik ise, ne denli ulusal kalmakta direnirse direnşin, hatta bizde olduğu gibi bir ulusal kurtuluş savaşının mirasını ne kadar taşıyor olursa olsun, o ulusal burjuvazinin, bir süreç boyunca işbirlikçi burjuvazi halini almasına yol açar. Bu dünyada defalarca ispatlanmış şaşmaz bir sosyal kanundur.

Onun için 1920'lerde varlığından söz edebileceğimiz ulusal burjuvazinin bu gün de ülkemizde varolduğunu iddia etmek bütünüyle bilim dışıdır. «Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri» nin bir parti şeklini almasıyla oluşan Cumhuriyet Halk Partisi'ne de, Ancak Kurtuluş Savaşı sırası ve sonrası dönemi için bir ulusal burjuva partisi olarak bakabiliriz. 1946'ya kadar tek parti olarak burjuva despotozminin sembolü halini alan bu parti, Türkiye'de tekelci dışa bağımlı kapitalist gelişmenin siyasi yönlendiricisi olmak görevini mükemmelen görmüştür. Özellikle İkinci Savaş'tan sonra Türkiye'nin emperyalizme göbek bağıyla bağlanmasını belli başlı adımların CHP iktidarının son dönemlerinde atıldığı, DP döneminde ise iyice pekişen bağımlılık ilişkilerinde, CHP'nin değil anti-emperyalist bir tavır almak, bir kaç nokta dışında kayda değer bir muhalefet dahi yapmadığı gözlerden kaçırılmamalıdır. Görüleceği gibi Türkiye ulusal burjuvazinin varolduğu bir dönem yaşamıştır, ama artık o günler çok gerilerde kalmıştır.

Türkiye'de Ulusal Burjuvazi Bundan Sonra Neden Oluşamaz?

Bugün Türkiye, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki nisbi etkisi dışında kapitalizm öncesi ilişkilerin hemen tümüyle tasfiye edildiği, kapitalizmin hemen her alanda kökleştiği, buna karşılık, emperyalizme bağımlı olduğu için onun yönlendirdiği doğrultuda, bağımlılığı daha da perçinleyen ilişkilerin yoğunlaştığı bir ülkedir. Ve mevcut kapitalist ekonomi, dünya

kapitalist sisteminin bir parçası, onun bir tamamlayıcısı olmak durumundadır. Ekonominin bu son derece grift bağlarla emperyalizme bağlanmış olması milli sınırlar dahilinde bağımsız ve sağlıklı bir kapitalist gelişmenin artık mümkün olamayacağını o kadar çarpıcı bir şekilde ortaya koyar ki, artık, burjuvazinin en zorlu iç çelişkileri dahi, anti-emperyalist isteklerle ortaya çıkabilecek bir burjuva kesiminin oluşmasına yol açmaz. Artık kapitalist yolda öylesine ilerlenmiş ve kapitalizm bir sistem olarak öylesine oturmuştur ki, emperyalizmden kopmanın, bağımsızlığa kavuşmanın yegane çaresi, tekelci burjuvazinin egemenliğini sağlayan alanlarda köklü millileştirmelere gitmek, kısacası mülkiyet alanında sosyalizme doğru ilerlemeye yol açacak temel dönüşümleri gerçekleştirmektir. Yani Türkiye ekonomisinin emperyalizme bağımlılığının kesilmesi söz konusu olduğunda, ekonominin, üretici güçlerin ve üretimin günümüzde eriştiği seviyede yapılması gerekli sosyalist dönüşümler, «ulusal burjuvaziye» tamah edilecek bir yaşama alanı bırakmaktan bir hayli uzaktır. Oysa ekonomisi kapitalist gelişme açısından çok daha geri ülkeler vardır ki, oralarda anti-emperyalist bir iktidarın büyük çapta millileştirmelere gitmesi gerekmeyeceği için ulusal burjuvaziye, ülke ekonomisinin yönlendirilmesinde önemli bir misyon düşebilir. Üstelik Türkiye'de bağımsızlığın sosyalizmle tamamlanması gereği, zaten kendisine dar bir alan kalacak «ulusal burjuvazi»ye, umut besleyemeyeceği ölçüde az bir süre bırakmaktadır.

Oysa emperyalizm özde, bir kapitalist ilişkiler sistemidir ve Türkiye emperyalizmin ağı içinde kaldığı sürece, burjuvazinin her kesimi için artı değer sömürüsü ve bundan kaynaklanan asalak yaşama garanti altına alınmış demektir. Belki tekelci şartlar, bazı burjuvaları üretim araçlarından etmekte ve bu gibi burjuvalar tekelciliğin hegomonyasına tepki göstermektedirler. Ama bu tepki bile üretim araçlarının özel mülkiyetinden kopmak yerine, bu mülkiyetin garanti altına alınacağı bir durumun sağlanmasını talep eder. Yoksa bir süreç boyunca, tüm üretim araçlarının toplumun mülkiyetine geçmesi kesin olan sosyalizme yol açacak bir bağımsızlık talebini içermez. Ve bütün bunları, burjuvazinin tüm kesimleri gayet iyi bildiklerinden, günümüz Türkiye'sinde anti-emperyalist nitelikli tek bir burjuva çıkışına veya talebine rastlamak mümkün olmamaktadır.

Türkiye'de demokrasi Mücadelesi Anti-feodal Özlü Değildir.

Bu meselenin incelenmesinde dikkat edilmesi gereken önemli bir kıstas da, bir ülkedeki bağımsızlık ve demokrasi hedefinde, demokrasi mücadelesi özünde **anti-feodal** olduğu takdirde, o ülkede ulusal burjuvaziden bahsedilebileceğidir. Gerçekten kapitalizm öncesi yapı ne ölçüde güçlüyse, o ülkede, bu gerici güçlere karşı kendi egemenliğini yerleştirmek durumunda olan burjuvazi, o ölçüde, gerici güçlerin başlıca sırtını dayadığı

emperyalizmi karşısında buluyor demektir. Burjuvazi anti-feodal olduğu için anti-emperyalist, dolayısıyla ulusal olur anlamına anlaşılmamalıdır bu açıklama. Zaten feodal güçler —emperyalizm ittifakı içinde yer alan bir üçüncü gücün, işbirlikçi burjuvazinin varlığı, geri ülkelerin kapitalizme yönelişinde emperyalizm yanlısı ve gerici güçlerle geçinebilecek bir burjuva kesiminin de olabileceğini göstermektedir. Ama bu üçlü ittifak daha kapitalist yönelmenin hemen başında o ülkenin tarih içinde ilerleyişi için öylesine bir köstek olur ki, ya da bilimsel deyişiyle üretici güçlerin gelişmesini müjdeleyici bir aşamaya daha ilk adımların atılmasında, gelişmeye öylesine ket vuran bir üretim ilişkileri sisteminin oluşmasına yol açar ki toplumsal yapı bu açmazın üstesinden gelecek başka gelişmeleri de bağrından fışkırtır. İşte ulusal burjuvazinin, geri ülkelerde, işbirlikçi burjuvaziye rağmen tarih sahnesine çıkması böyle bir toplumsal zorunluğun ürünüdür.

Bu tekelci burjuvazi, günümüze kadar gelen süreç boyunca, egemen güçler içindeki durumunu her geçen gün biraz daha kuvvetlendirerek, bugün ulusal gericiliğin başlıca sözcüsü ve yönlendiricisi haline gelmiştir. Onun ve müttefiklerinin egemenliğine son vermek ancak ve ancak büyük üretim ve dolaşım araçlarının millileştirilmesiyle mümkündür. Bu ise iktidarın, köklü dönüşümleri yapabilecek bir muhalefet, işçi sınıfının başını çektiği halk güçleri tarafından kazanılmasını ve bu kazanımın korunması için üst yapıda halkın iktidarını perçinleyecek köklü girişimlerin gerçekleştirilmesini şart koşar. O halde bugün Türkiye'de halkın demokratik iktidarının tesis edileceği bir devrim stratejisi geçerlidir. Ve bu strateji Demokratik Halk Devrimi olarak tespit edilmiştir.

«Demokratik Halk Devrimi» ile «Ulusal Demokratik Devrim» arasındaki, onları birbirlerinden farklı iki stratejik hedef haline getiren temel nitelik farklarının incelenmesi ise, başka bir yazının konusudur.

Ama, kapitalist ilişkiler geliştiği ve kapitalizm öncesi güçler etkisizleştirildiği ölçüde ulusal burjuvazi de dış kapitalizmle bütünleşme sürecine girer. Nihayet kapitalizm öncesi artıkların esas anlamda temizlenmesiyle birlikte anti-emperyalist nitelikli burjuva kesiminin toplumsal fonksiyonu genellikle sona erer. Türkiye'de bu süreç 1950'lerde tamamlanmıştır. Tarımdaki kapitalist gelişme ile, junkerleşme yolundan feodal artıkların büyük ölçüde dönüşümü sağlanmış, karşı devrimci bir feodal girişimin maddi toplumsal şartlarının ortadan kalkmasıyla birlikte ve aynı dönemde, bütünüyle dışa bağımlı bir ekonominin başlıca yönlendiricisi tekelci bir burjuvazi tam anlamıyla oluşmuştur.

ANTİ-FAŞİST MÜCADELENİN STRATEJİSİ

Dergimizin Ağustos 1976 tarihli sayısında başladığımız tarihsel etüde, anti-faşist mücadele stratejisinin dünya devrimci pratiğindeki ilk biçimlenişi hakkındaki bilgilerle devam etmiştik. Geçtiğimiz sayıda yayınlayamadığımız yazı serimizi, uluslararası anti-faşist mücadele tarihin 1932 yılındaki komintern yürütme komitesi 12'ci plenumundan sonraki gelişimini özetlemeğe devam ederek sürdürüyoruz.

İLKE

Nazi'ler bir dizi komplo sonucunda 1933'de Almanya'da iktidara geldiler ve alman işçi sınıfı başta olmak üzere tüm Alman emekçi halk güçlerine azgınca saldırmağa ve Nazi rejimini ülkede yerleştirmeğe başladılar. Böylelikle Nazi Almanyası emperyalizmin ve uluslararası gericiliğin en azılı kalesi, en güçlü merkezi haline gelmişti. Gene faşist güçlerin Almanya gibi bir ülkede iktidarı ele geçirmeleri, Avrupa'da faşizmin önemli bir sıçraması olmuş, ulusal ve uluslararası düzeylerde anti-faşist mücadelenin kaçınılmazlığı kendisini iyice artık hiç bir şekilde inkâr edilemeyecek kadar dayatmıştı.

Komünistler, faşizme karşı tüm demokratik güçlerin eylem birliğini gerçekleştirmenin yollarını gerçekçi ve daha büyük bir önemle aramağa başladılar. Böylece komünistlerin faşizme karşı birleşik eylem çağrısı, eskisine nazaran sosyal demokrat işçiler arasında daha fazla yankı ve tasvip bulmağa başlamıştı. Bazı ülkelerdeki sosyal demokrat işçiler İkinci Enternasyonal ile Üçüncü Enternasyonal arasında bir «saldırmazlık paktı» imzalanması gerektiğini savunuyorlar ve bu yolda öneriler getiriyorlardı. Emekçi Sosyalist Enternasyonali artık tabandan yaygınca yükselen bu anti-faşist birlik isteklerini hasıraltı edemez duruma gelmişti.

Nitekim Sosyalist Enternasyonal Yürütme Komitesi Bürosu 19 Şubat 1933'de bir bildiri yayınlayarak, Sosyalistlerin, faşizme karşı birleşik eylem konusunda Komünistlerle (Komintern ile) görüşmelere hazır olduğunu belirtti. Bununla birlikte, adı geçen çağrıda herhangi bir eylem programından söz edilmiyor, sadece iki enternasyonalin (Sosyalist ve Komünist Enternasyonal'in) birbirine karşı yöneltiği suçlama ve saldırıların karşılıklı olarak kesilmesi gerektiği dile getiriliyordu. Buna rağmen sözkonusu çağrı komünist ve sosyal demokrat işçilerin faşizme karşı birbirine yakınlaşmalarının yeni bir göstergesi niteliğini taşıyordu.

5 Mart 1933'de Komintern Yürütme Komitesi, bütün ülkelerin işçilerine seslenen bir paralel çağrı yayınladı. Sözkonusu çağrının bir bölümünde şöyle denilmekteydi: «Almanya'da işçi sınıfına karşı saldırıya geçen ve tüm dünyanın gerici güçlerini teşvik eden faşizm karşısında, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, tüm Komünist Partileri, Sosyal Demokrat Partiler aracılığı ile Sosyal Demokrat işçi yığınları ile birlikte bir bileşik cephe kurma girişimini yenilemeğe çağırır. Komintern yürütme komitesi kuvvetle inanmaktadır ki, burjuvaziye karşı işçi sınıfının birleşik cephesi kapitalizmin ve faşizmin saldırısını geri püskürtebilecek ve tüm kapitalist sömürünün kaçınılmaz sonunu hızlandırabilecektir.» (Pravda, 6 Mart 1933)

Böylelikle Kominterm Komünist ve Sosyal Demokrat Partilerin yönetimleri arasında faşizme karşı bir anlaşma öneriyor, ayrıca bu partilerin somut birleşik eylem programlarının ana hatlarının ne olabileceğini de gösteriyordu. Komintern.in program önerisi, işçilerin tüm siyasi örgütleri, sendikalar, kooperatifleri diğer işçi örgütleri ve işçi sınıfı basını ile birlikte topyekün bir şekilde faşizmin ve gericiliğin saldırısına karşı direniş örgütlenmeli, toplantı, gösteri ve grev özgürlüğü uğruna mücadele edilmeli, faşist çetelerin silahlı saldırılarına karşı ortak savunma müfrezeleri kurulmalı, ücret indirimlerine, işçi çıkarımlarına karşı kararlı bir direniş gerçekleştirilmeli idi. Komintern, ayrıca faşizme ve kapitalist saldırıya karşı ortak mücadele döneminde Komünist Partilerin Sosyal Demokratlar ile olan polemiklerine son verilmesini ve Emekçi ve Sosyalist Enternasyonali'nin bu konudaki önerisinin Komünist Partilerce kabul edilmesini de istemekteydi.

Böylelikle Komünist Partilerin dikkatlerini acil anti-faşist görevler üzerinde yoğunlaştırmaları ve birleşik işçi cephesi sorununun daha geniş bir anlayışla, daha ileri ve olumlu bir yaklaşımla ele alınması doğrultusunda yapıcı ve önemli bir adım atılmış oluyordu.

Ne var ki, Emekçi ve Sosyalist Enternasyonal'i, Komintern'in birleşik cephe konusunda getirdiği önerileri reddettiği gibi iki Enternasyonal arasında, merkez düzeyinde bir ilişkiyi de reddetti ve bu konunun tek tek ülkelerin partilerin arasında konuşulmasını istedi. Tek tek ülkelerin Sosyal Demokrat Partileri ise, konuya daha da kayıtsız kaldılar, Komünistlerin birleşik cephe konusundaki önerilerine kulak asmadılar. Bu olumsuz ve bölücü tutuma rağmen, Komintern ve bütün seksiyonları tüm antifaşist işçileri böyle bir platformda birleştirebilmek için olanak aramağa devam ettiler.

Aynı yıl (1933) Haziran ayında, Paris'de toplanan Avrupalı Antifaşist İşçiler Kongresi Komünistlerle Sosyal Demokratlar ve anti - faşist aydınlardan oluşuyordu. Alınan kararlara göre, faşizme karşı çıkan tüm işçiler, politik, ideolojik veya dinsel eğilimi, ya da hangi partiye veya sendikaya üye olduğu hiçbir şekilde gözönüne alınmaksızın tek bir birleşik cephede birleşmeliydiler. Kongre Avrupa Anti-faşist Bürosu adlı bir organ seçti. Avrupa Anti-faşist Bürosu faşizme karşı kampanyayı derhal başlattı. Bu kampanyada ilk planda belirlenen önlemler, yabancı limanlardaki Alman ticaret gemilerinin boykot edilmesi, (dok işçilerinin bu gemilerin işlerini, yükleme-boşaltma işlemlerini yapmamaları), Alman elçilikleri ve Konsoloslukları önünde protesto gösterilerinin düzenlenmesi, faşist filmlerin, kitapların boykot edilmesi vb.. gibi eylemler öngörülmekteydi.

1933 'yazında Avrupa Anti-faşist Komitesi ile Dünya Barış Komitesi bir araya gelerek faşizme ve Nazilerin savaş politikasına karşı mücadeleyi güçlendirmek amacıyla Savaşa ve Faşizme Karşı Dünya Komitesi'ni oluşturdular.

1933 güzünde Dimitrov'un Leipzig'de Nazi'ler tarafından yargılanmaya başlaması da anti-faşist eylemin uluslararası plandaki önemli yansımalarından birisini daha getirdi. Bilindiği gibi Bulga-

ristan Komünist Partisi lideri ve Komintern'in önde gelen isimlerinden Dimitrov, Almanya'da Naziler tarafından Parlamento binasını (Reichtag'ı) yakmak iddiasıyla tutuklanmış ve yargılanmaya başlanmıştı. Oysa Reichtag'ı yaktıranların faşistler olduğunu bütün dünya biliyordu. Böyle bir komploya başvurarak Almanya'da faşizmi azgınlaştıracak bir provokasyon düzenleyen faşistler, yangın kundakçısı iddiasıyla Dimitrov'dan başka, Almanya Komünist Partisi lideri Ernst Thalmann'ı da tutuklamışlardı.

Dimitrov'un Nazi Mahkemesi karşısında yaptığı yürekli ve güçlü savunma, tüm dünyada derin yankılar uyandırdı ve dünyanın anti-faşist güçlerine örnek oldu, onları teşvik etti. Dimitrov, Nazi mahkemesinden tüm dünya işçilerine seslenerek ister komünist, isterse sosyal demokrat olsun, Komünist ve Sosyal Demokrat işçilerin ortak eylemini gerçekleştirmek üzere tüm anti-faşist proleterlerin birleşik cephesini oluşturmalarını istedi. Dimitrov'un ve onun gibi bir komployla karşı karşıya kalarak suçlanan diğer «sanıkların» salıverilmesi için dünya çapında anti-faşist gösteriler ve protesto hareketleri düzenlendi. Nazilerin tutuklu bulundurduğu bu kişiler hakkında başarılı bir uluslararası demokratik kampanya sürdürüldü. Dünyanın sayısız ülkesinde ve kentinde bu amaçla sayısız toplantı, miting, gösteri yürüyüşü veya çeşitli protesto gösteriler düzenlendi. Milyonlarca insan bu eylemlerde Nazi terörünü ve faşizmi lanetlediler. Bu olay, anti-faşist mücadelenin dünya çapında önemli bir gelişme göstermesini de birlikte getirdi. Dimitrov bu konuda daha sonra şunları söylüyordu: «Milyonlarca ve milyonlarca erkek ve kadın işçi Leipzig'deki mücadeleyi gün be gün izlediler. Milyonlarca ve milyonlarca küçük burjuva, köylü ve aydın birleşik anti-faşist cepheden yana çıktılar.» (Komünist Enternasyonal, No. 20-21, 1935, s. 13)

Anti-faşist hareketin bu denli büyümesi, hiç kuşkusuz, Emekçi ve Sosyalist Enternasyonali'ndeki reformist partileri de etkiledi. Bu partilerde sol-kanat eğilimleri ve grupları güçlenmeğe ve mevzi kazanmağa başladılar. Sosyal Demokrat partilerdeki bu sol-kanat eğilimleri, faşizme karşı aktif ve kararlı bir mücadele istiyorlar ve faşizme karşı mücadele doğrultusunda Komünistler ile pratikte birleşik eylemin gerektiğini savunuyorlardı. Sol Sosyalistler, özellikle aynı yıl yapılan Emekçi ve Sosyalist Enternasyonali'nin Paris konferansında seslerini güçlü bir şekilde duyurdular, isteklerini dile getirdiler. Buna rağmen Sağ-kanat liderleri Komünistlerle pratik birleşik eylem yapma önerilerini bir kez daha reddettiler.

KOMİNTERN YÜRÜTME KURULU 13 cü PLENUMU

Aynı yıl Kasım ve Aralık aylarında Komintern Yürütme Komitesi plenumu yapıldı. Bu toplantının gündemindeki baş maddeyi faşizme ve savaşa karşı mücadele sorunu teşkil ediyordu. 13 cü Plenum açık, seçik ve kesin bir şekilde faşizmi, işçi sınıfının baş düşmanı ilân etti. Komintern Yürütmesinin vardığı sonuçlar arasında Komünist Partilerin faşizmi ve yeni bir emperyalist savaşı mukadder (kaçınılmaz) bir olgu olarak kabul etmemeleri ve devrimin ancak yeni bir savaştan sonra doğacağı düşüncesine kendilerini kaptırmamaları ısrarla belirtiliyor ve bu gibi görüşler eleştiriliyor, bu görüşlerin sahipleri kadercilikle suçlanıyordu. 13 cü Plenum, faşizmin baş düşmanının da işçi sınıfı olduğunu hatırlatarak, proletaryanın —mücadele ettiği takdirde— yeni bir savaşı önleyebileceğini, hiç değilse geciktirebileceğini belirtiyordu.

Faşizm konusunda hepimizin bildiği ünlü tanım bu toplantıda getirilmişti. Komintern Yürütmesi 13 cü Plenumu faşizmi, «finans kapitalin en gerici, en şoven ve en emperyalist öğelerinin açık terörist diktatörlüğü olarak tanımlıyordu. (Komünist Enternasyonal Yürütme Ko-

mitesi 13 cü Genel Toplantısı, steno notları, Moskova 1934, sf. 589)

Komintern Yürütmesi 13 cü Plenumu'nun (Genel Toplantısı'nın) vardığı sonuçlar son derece önemliydi. Buna rağmen bu kararlar gene de Avrupa ülkelerinde proletaryanın sosyalist devriminin esas alındığı strateji Komintern merkez organında devam ediyordu. Bu nedenle, Sosyal Demokrasi, burjuvazinin başlıca dayanağı olarak ilân ediliyor, hatta faşist diktatörlüğün «ılımlı kanadı» olarak tanıtılıyordu. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Komintern'in ve ona bağlı partilerin o zamanki stratejileri Avrupa'da Sovyet modeli bir proletarya diktatörlüğünün kurulması üzerine çizilmişti ve taktikler de bu şekilde belirleniyordu.

13 cü Plenum bu görüşleri getirirken, birleşik işçi cephesinin ve birleşik antifaşist eylemin tepeden değil tabandan oluşmasını savunuyor, böylelikle sosyal demokrat partilerin yönetimiyle işbirliğini düşünmüyordu.

FRANSA'DA KOMÜNİST VE SOSYALİSTLERİN ANTİ - FAŞİST BİRLEŞİK CEPHESİ

1934 yılında meydana gelen bazı önemli olaylar Komintern'in anti-faşist mücadele taktiklerini yeniden gözden geçirmesi ve bu doğrultuda yeni yönelimler benimsemesi için bir dönüm noktasına yol açtı. Fransız Komünist Partisi daha geniş birleşik cephe politikasını uygulayan ve demokratik hakların korunması için geniş yığınları seferber etmeği öngören bir tutum içindeydi. Sonunda Komintern'in «birleşik cephe» politikasını gerçekleştirmeği ve somutlamağı başaran ilk parti de gene Fransız Komünistleri oldu. Fransız Komünistleri ile Sosyalistleri arasında böyle bir birlik kuruldu. Çünkü faşizm Fransa'yı tehdit ediyordu. Nitekim, 6 Şubat 1934'de faşistler bir komplo ile iktidarı ele almağa kalkıştıkları zaman, Komünist Parti, bütün işçilere bir çağrı yayınlayarak, siyasi eğilimi ne olursa olsun, bütün işçilerin sokağa çıkarak faşist çetelere karşı dövüşmesini istedi. 12 Şubat'da Fransız Komünistleri ile Sosyalistlerinin işbirliği sayesinde 4, 5 milyon işçi ve emekçi genel greve gitti... İşçi sınıfı, faşizmin Fransa'daki ilk saldırısını böylece, birleşik eylem politikası ve yığınsal gücü sayesinde geri püskürtmüştü. (Gene o sıralarda, Avusturyalı işçiler, sokaklara barikatlar kurarak Avusturya'daki faşist çetelere karşı kıyasıya dövüştüler, fakat Avusturya'daki bu deney başarılı olamadı, çünkü Avusturya'da bu eylem gerçekleştirilirken işçilerin birleşik cephesi veya eylem birliği oluşturulmamıştı. Bu deney, birleşik cephe mücadelesinin, işçilerin faşizme karşı güç ve eylembirliği sorununun, anti-faşist mücadelede ne denli büyük önem taşıdığını gösterdi.

(Bu konuya biraz sonra değineceğiz.)

Şubat olaylarından ve kazanılan başarıdan dersler çıkaran Fransız Komünist Partisi, faşizme karşı olan **bütün** güçlerin (müttefiklerin) birleştirilmesi politikasını daha güçle benimsedi. Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 1934 Martında yaptığı genel toplantıdan alınan kararda şöyle deniliyordu: «**Faşizmin yenilgisini garantileyebilmek için Parti tek bir taşı bile boş bırakmamalıdır**» (La Correspondance Internationale, No. 34-35, sf. 647, 1934) Karar şöyle devam etmekteydi: «Bu sonuca ulaşabilmek için, kitlelerin birleşik cephesinin eylem taktiği sayesinde kazanılma başarının sonuçlarını «genişletmek ve sağlamlaştırmak gerekir.» (aynı yerde) Sözkonusu toplantıda alınan karar, komünistlerin, sadece işçilerin değil, aynı zamanda köylülerin ve kent orta tabakalarının da çıkarlarını savunmalarını öngörmekteydi.

Fransız Komünist Partisi Ulusal Kongresi 1934 yılı Haziran ayında toplandı. Kongre faşizmin baş düşman olduğunu vurguladıktan sonra bu düşmana karşı «çalışan nüfusun bütün tabakalarının eylemi tarafından desteklenen proletar kitle eyleminin tüm gücünü» faşizme karşı yoğunlaştırmanın zorunlu olduğunu be-

lirtti. Kongre böylelikle, sadece işçi sınıfının değil, aynı zamanda emekçi köylülerin, küçük burjuvazinin ve aydınların da faşizme karşı demokrasi ve acil talepler için mücadeleye kazanılması zorunluluğunu dile getirmiş oluyordu. Fransız Komünist Partisi, Sosyalist Parti yönetimine birleşik cephe konusunda güçlü bir öneriyi getirdi.

Fransız Komünist Partisi'nin bu politikası sayesinde birçok kente ve kasabadaki Komünist Parti örgütleri ile Sosyalist Parti örgütleri birleşik eylemlere giriştiler. Bu durum karşısında Sosyalist Parti'nin merkez yönetimi de Komünist Parti ile işbirliği yapma kararı aldı ve iki parti arasında bir birlik paktı imzalandı. Bu protokolun en önemli maddelerinden birisini demokratik hakların korunması ve faşist çetelerin silahsızlandırılması için ortak mücadele teşkil etmekteydi. Fransa proletaryasının ve emekçilerinin gerçekleştirdikleri bu anti-faşist birleşik cephe, önemli bir tarihsel deney oldu.

AVUSTURYA OLAYLARI VE DRAMATİK SONUÇ

Öte yandan, Avusturya'da da birtakım dramatik olaylar cereyan ediyordu. 1934 ün başlarından itibaren Avusturya'da faşistler gitgide güçlenmişlerdi. Sonunda iktidarı ele geçirmek için saldırıya kalkıştılar. Ülkede, işçilerin büyük çoğunluğu tarafından desteklenen güçlü bir Sosyal Demokrat parti vardı. Gene Parti içinde etkili bir «sol» kanat bulunmaktaydı ve bu kanat «zamanı geldiğinde kararlı bir şekilde davranacağını» söylüyordu... Gerçekten de Sosyal Demokrat Parti'nin çeşitli kademelerinde bu Sol - kanat unsurlarının hayli etkisi bulunmaktaydı. Ayrıca Schutzbund adı verilen Sosyal Demokrat silahlı müfrezeler de önemli bir demokratik gücü oluşturmaktaydılar. Avusturya Komünist Partisi, faşizmin saldırısı karşısında işçilerin birlikte davranmaları için çağrıda bulundu. Ama bu çağrıya, Sosyal Demokrat Parti yöneticileri önem vermediler ve işçilerin faşizme karşı kitle eylemlerine girişmesine engel oldular. Sosyal Demokrat liderler, ancak faşistlerin Linz'deki Sosyal demokrat Parti merkezine saldırmaları ile harekete geçtiler ve genel grev çağrısı, Faşistler ile Sosyal Demokrat işçiler arasında başlayan sokak savaşları, Komünist Partisi tarafından büyük destek ve yardım gördü. Dört gün süren sokak muharebelerinde işçiler faşistlere karşı barikatlar kurdular ve yiğitçe dövüştüler. Fakat sonuçta faşistlere yenildiler.

Avusturya'daki Şubat olayları, anti - faşist mücadele tarihinde önemli bir deneydir. Sosyal Demokrat Parti'nin merkezci yöneticileri «sol» sloganlar arkasında işçileri uzun yıllar uyutmuş, pasifleştirmiş ve sözde «sol», özde ise sağ bir politika izlemişlerdi. Avusturya 1934 Şubat olaylarında işçilerin yenilgisi hangi görünüm altında ve ne gibi nitelikte olursa olsun, reformist politikanın bütün biçimlerinin faşist saldırı karşısında nasıl da kof olduğunu bir kez daha kanıtladı. Aynı iki Avrupa ülkesinde Fransa ve Avusturya'da meydana gelen olayları karşılaştırdığımız zaman faşizme karşı birleşik eylem politikasının ve işçilerin birliğinin ne denli büyük önem taşıdığını görürüz. Fransa'da, faşist saldırı, işçilerin birlikte eylemi karşısında yenilgiye uğrarken, Avusturya da Sosyal Demokrat yöneticilerin bölücü ve ayrılıkçı politikaları nedeniyle, işçi sınıfı faşistler karşısında ağır kayıplar veriyordu.

Avusturyalı reformist liderler bu politikalarının bedelini sadece faşistler karşısında yenilgiye uğramakla ve işçileri kırdırmakla ödemediler. Şubat olaylarıyla uyanan ve Sosyal Demokrat liderlerin izlediği yola büyük tepki duyan 13 bin Sosyal Demokrat üye, partiden ayrılıp, Komünist Partisi'nin saflarına katıldılar. (**Komünist Enternasyonal**, Sayı 35, 1934, sf. 35-36)

İSPANYA'DA ANTİ-FAŞİST CEPHE

Aynı tarihlerde İspanya'da da önemli olaylar geçmekteydi. İspanyol Komünist-

leri, faşizme karşı birleşik eylem taktiğini uygulayabilmek için yoğun bir çalışma içindeydiler. İspanyol Komünist Partisi, burjuva demokratik devrimi tamamlamak üzere anti-faşist cephe sloganını öne sürdü. Parti'nin öngörüsüne göre, faşizme ve gericiliğe karşı olan bütün siyasi güçler ve hareketler geniş bir blok oluşturmalı ve pratik çalışmalarını bu şekilde sürdürmeliydiler. Bu politikada ısrarlı davranan Komünist Partisi, sonuçta, 1933'ün başlarında Sosyalistler ve Cumhuriyetçiler ile münferid ve mevzii birleşik eylemleri gerçekleştirmeği başardı. İspanyol Genç Komünist Ligası Sosyalist Parti'nin gençlik örgütleriyle eylem birliğine başladı. 1934 Eylülünde Komünistler, Sosyalist Parti tarafından kurulmuş olan «işçi ittifakı»na katıldılar. Bunun yanısıra Komünist Parti bu ittifakın önemini vurguladı ve daha çok sayıda işçi ve özellikle köylü örgütlerini bu ittifaka çekmek ve onu işçilerle köylülerin birleşik eylem organları haline getirmek için gerekli bütün çabanın gösterilmesi gerektiğini belirtti.

1934 Akibinde, devlet kurumlarına faşistlerin sızması ve yerleşmesine karşı genel siyasi grev eylemi gerçekleştirildi. Bu genel grev eyleminin en güçlü ve en yaygın olarak yürütüldüğü bölge Komünistlerin, Sosyalistlerin ve anarko-sendikalistlerin ortaklaşa eylem birliği yaptığı Asturias idi. Asturias işçileri 15 gün süreyle direndiler ve kendilerine karşı gönderilen silahlı birliklere karşı koydular. Her ne kadar sonuçta buradaki hareket gerici güçler tarafından kanlı bir şekilde bastırıldıysa da, bu mücadele işçi sınıfına çok değerli dersler kazandırdı. Komünistlerin ve diğer çoğunluk işçilerin bu eylemden öğrendikleri dersler arasında, faşizmi yenilgiye uğratabilmek için işçilerin en geniş eylem birliğinin gerçekleştirilmesinin şart olduğuydu.. Komünistler ve diğer işçiler aynı zamanda, harekete katılan Sosyalist'ler ile anarşistlerin, eylem boyunca nasıl da sekterlik yaptıklarını ve hareketin liderliğinin tekelini ele geçirmek için nasıl da hatalı tutumlara giriştiklerini gördüler.. Buna rağmen Asturias olayları Komünistlerin, Sosyalistlerin ve anarşistlerin birlikte eylem yapmalarının pratikte mümkün olduğunu da gösteriyordu.

İtalyan Komünistleri ile Sosyalistleri arasındaki, bağlar faşizme karşı direnme sırasında (anti-faşist mücadele süreci içinde) gelişti ve güçlendi. Bu süreçte Komünist ve Sosyalistler biribirlerine yakınlaştılar. İtalyan Komünist ve Sosyalist Partileri 1934 Ağustos'unda bir birleşik eylem antlaşması imzaladılar. Bu antlaşma faşizmi yıkmak için, özgürlük ve barış için ve hayat koşullarını geliştirmek için ortak amaçlar etrafında birleşmeği öngörmekteydi. Bu program zamanla militan bir program haline geldi ve gerek yurt içindeki, gerekse yurt dışındaki İtalyan anti-faşist güçlerini birleştiren bir adım oldu.

Yukarıda özetlediğimiz deneyler Komintern liderleri tarafından dikkatle izleniyor ve sözkonusu deneylerden sayısız dersler çıkarılıyordu. Komintern liderleri, anti-faşist mücadelede stratejik ve taktik açıdan önemli adımlar atmak gereğini hissediyorlardı. Bu nedenle 1935 yılında Komintern'in Yedinci Dünya Kongresi kararlaştırıldı.

Yedinci Kongre'nin gündemini hazırlamak için toplanan Nazırlık komitesinde, zamanın uluslararası komünist hareketinin pekçok önde gelen lideri yer almaktaydı. Bunlar arasında Giorgi Dimitrov Maurice Thorez, Harry Pollitt, Dimitry Manulsky, Otto Kuusinen, Joseph Pyatnisky, Wilhelm Pieck, Fritz Hackert, Bohomir Smeral, Bela Kun vb., gibi ünlü isimleri sayabiliriz.

Hazırlık Komitesi ilk toplantısını 14 Temmuz 1934'de yaptı ve Yedinci Kongre'nin gündeminin birinci maddesini tartışmağa başladı.

Faşizm ve anti-faşist mücadele konusunun tartışıldığı Komintern Yedinci Dünya Kongresi anti-faşist mücadele ve birleşik cephe taktiği konusunda önemli kararlar almıştır. Dimitrov'un Genel Sekter seçildiği bu Kongreyi, öncesinde ve sonrasındaki anti-faşist gelişimleri gelecek yazıda işleyeceğiz.

KIBRIS

İttifakların En Dayanıklısı Üzerine

Ezekiyas Papauannu
AKEL (Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi)
Genel Sekreteri

59 yıl önce büyük Lenin, kapitalist emperyalist sömürü sisteminin zıtlarından yeni bir toplumsal rejimin doğduğunu ilân ediyordu. İlerici insanlık, Büyük Sosyalist Ekim devriminin dünya çapındaki tarihsel önemini daima yüceltmekten geri kalmıyor.

Ekim devriminin zaferinden sonra, emperyalizmin zincirlerinden kurtulanların dünya nüfusunun altıda birine ulaşması; dünyada ilk sosyalist Delvetin kurulması; çok kısa bir tarih öncesi içinde eskinin geri kalmış Rusya'sının büyük bir sosyalist güce dönüşmesi, ölesiye bir mücadeleyle Alman faşizmini yerle bir etmesi; çok uluslu Sovyet halklarının her alanda gerçekleştirdikleri dev çalışmalar, tâ başından beri tüm ülkelerin ve tüm kıtaların devrimci hareketlerine gösteriyor ki, kendileri için sağlam bir kale ve dost bir müttefik ortaya çıkmıştır artık..

Gerçekten, eğer bugün, çağımızın niteliği olan dünya çapında sosyalizme geçişin objektif imkânları ve gerekli koşulları mevcutsa, bu sadece ve sadece Ekim Devrimi ve Sovyetler Birliği'nin büyük bir Sosyalist Devlet hâline dönüşmesi sayesindedir.

Uluslararası evrim açısından bakıldığında, egemenlik altında bulunan ülkelerde ulusal kurtuluş hareketinin ortaya çıkması ve gelişmesi, günümüzde bu hareketin emperyalist sömürge sisteminin hemen tamamiyle tasfiyesine ulaşmış bulunması, Sosyalist Ekim Devriminin dikkate değer sonuçlarından biridir. Bugün, Özgürlüğe kavuşmuş ülkelerin halkları, geri kalmışlıklarına ve emperyalizm karşısındaki ekonomik bağımlılıklarına son vermek ve uluslararası ekonomik ilişkilerde hak eşitliği elde etmek

için bütün güçlerini ortaya koyuyorlar. Ayrıca, Sovyetler Birliği, Sosyalist Ülkeler Ortaklaşalığı, ve ulusal kurtuluş Hareketleri arasında varolan dayanışma, yardım ve işbirliği ilişkilerinin olumlu etkisi, durmaksızın büyüyen bir güç olarak kendini hissettiriyor.

Bu işbirliğinin ne denli etkili olduğunu tarih defalarca gösterdi. Bu etkililik, sömürge ve yarı-sömürgelerdeki siyasal özgürlük mücadelelerinin ötesinde de ortaya çıktı ve çıkıyor. Asya, Afrika ve Latin Amerika halkları, ne zaman emperyalist saldırıları püskürtmek gerekse, ne zaman ulusal kurtuluş mücadelesinin ağırlık merkezi ekonomik ve sosyal gelişme sorumlarına kaysa, özellikle ekonomik sorumlarda yeni Devletlerle gelişmiş kapitalist ülkeler arasındaki eşitlikten uzak mevcut ekonomik bağları değiştirmeye doğru yönelse, dünya sosyalizminin aktif desteğinden yararlanıyorlar.

Sosyalist ortaklaşalığın dünya olaylarının gidişine olan etkisinin ve ekonomik gücünün artması sayesinde gittikçe büyüyen bu destek bugün, asla geçici olmayan öneme sahip bir faktör durumuna gelmiştir ve bunu, emperyalist çevreler dahil tüm dünya iyice anlıyor.

Gerek emperyalizmin, gerekse ona bağlı güçlerin strateji ve taktiklerinde yeralan ve sosyalist dünya ile ulusal kurtuluş hareketleri arasında mevcut ittifakı zayıflatma ve hatta kırmaya yönelen eylemleri açıklayan da işte budur.

Gerici, uzlaşmacı ve sağ güçler, tarihsel bir dönemeç dönüldüğü ya da bir bunalımı ortaya çıktığında, hemen daima aynı davranışı gösteriyorlar, o da şu: ideoloji ve politik saldırılarını, devrimci hareket için önemli olan sorunlar üzerine toplamak. Bugün, bizim bölgemizde yani doğu Akdenizde bu davranışı gözlemlemek mümkün. Bu bölgede durum, yıllardanberi gergin ve patlamalı halde olduğundan, ulusal kurtuluşçu güçlerin ve sosyalizmin kazanımlarına karşı yönlendirilen saldırılar yoğunlaşıyor. Zira bu güçler sıkı bir anti-emperyalist birlik içindeler ve özellikle Sovyetler Birliği ile ittifak halindeler.

Kıbrıs'ta ve diğer Yakın-Doğu ülkelerinde, halkımızın uğrunda mücadele verdiği amaçlara tamamen yabancı düşüncelerin ve kavramların geniş geniş reklâmı yapılıyor, açıkça anti-sovyet saldırılar çoğaltılıyor. Çevrilen bu dolaplara kararlı bir biçimde karşı çıkmanın, tüm komünistlerin ve tüm yurtseverlerin görevi olduğuna inanıyoruz. Avrupa'nın 29 komünist ve işçi partisinin katıldığı Berlin konferansında kabul edilen belge de, bizi bu görevi yapmaya çağırıyor.

Bu arada, tamamen yeni ve «modern» anti-sovyetizm biçimlerinin tehlikeli şekilde ortaya çıktığının da önemle altını çizmemiz gerekiyor. Bu yeni biçimleri eskilerinden ayıran özellik, yeni dünya gerçeklerini, Sovyetler Birliği ve diğer Sosyalist ülkelerin uluslararası konulardaki ağırlığını,

kasıtlı olarak yanlış yorumlar getirerek, sanki hesaba katıyormuş gibi gözükmek... Nitekim Kıbrıs'taki sağ, Sovyetler Birliği ile Türkiye arasındaki işbirliğinin gelişmesini bahane olarak gösterip Sovyetler Birliği'nin Kıbrıs sorununa çözüm aramakla ilgilenmediğini, bugünkü durumunu korumanın işine geldiğini kanıtlamaya çalışıyor.

Bazı Arap Çevreleri SSCB'nin yürüttüğü uluslararası detant politikasını, emperyalizmle uzlaşma arzusunun ifadesi olarak, Arapların çıkarları zararına ABD ile anlaşma girişimi imiş gibi yorumluyor. Arap gericiliği SS CB'ni suçluyor ve bu bölgede dengenin kurulmamasının herşeyden önce «uluslararası komünizm»in oyunu olduğunu, hiç bir temele dayanmaksızın iddia ediyor.

Bu tip saldırıların ortak paydası ise, sovyet dış politikasının bencil bir pragmatizme dayandığını, SSCB'nin sadece görünüşte enternasyonalit olduğunu, gerçekte ise sadece uluslararası sahnede egemenlik kurmak arzusuyla hareket ettiğini ispatlamaktır. Ancak, bu arada şunu hemen belirtelim ki, sovyet politikasının bu kötü niyetli yorumu hiçte yeni bir şey değildir. Gerici propaganda yıllardır «Sovyet Emperyalizmi» tehlikesi düşüncesini kullanıp durmaktadır ve bugün de «Sovyet Tehlikesi» korkuluğunu gösterip Asya ve Afrika ülkelerinde dehşet yaratmaya çalışmaktadır. Bu büyük sosyalist gücün hasımları, onu Asya-Afrika halklarına, kurtuluş hareketleri üzerinde hegemonya kurmayı arzulayan «Yeni bir Emperyalist Devlet» gibi sunmak için müthiş çaba harcıyorlar.

Ama ne olursa olsun, SSCB dış politikasını biraz olsun tanıyan herhangi bir kişi, bu politikanın temel niteliklerinden en az ikisini bilmeden edemez.

Bunlardan birincisi, Ekim Devriminden beri Sovyetler Birliği'nin uluslararası plânda «impôratorluk» sistemini yoketmek amacında olan bir politika sürdürmekte olduğudur. Kapitalist sistemde uluslar, bu uluslararası «imparatorluk» ilişkilerinin hakimiyetinde «zayıflar» ve «güçlüler» diye bölünür ve birinciler ikincilere ekonomik ve politik olarak boyun eğerler.

Oysa Sovyetler Birliği, siyasal, ekonomik ve ideolojik alanlarda emperyalizmin dünya egemenliğini baltalar, zira bu onun varlığının ve politikasının gereğidir. Ekim öncesinde egemenlik ve boyun eğmeden ibaret ilişkiler hiç bir ayırım olmadan bütün dünyada hüküm sürüyordu. Haklarda eşitlik ve karşılıklı dayanışma ilkelerinin uluslararası ilişkilerle durmaksızın artan bir rol oynamaya başlaması, ancak Rusya'daki devrimin zaferinden ve özellikle sosyalist sistemin kuruluşundan sonradır.

Dünya sermayesi geçmişte tüm halkları, ilk sırada da sömürge halklarını ezip sömürüyordu. Sovyet Rusya'nın kapitalist sistemden çıkmış olmak olgusu, sadece kapitalizmin ekonomik tahakküm çemberini daraltmakla kalmadı, emperyalizmin ekonomik ve politik gücüne gelecekte mey-

dan okuyacak kudrette yeni bir gücü de doğurdu. Nihayet, büyük Ekim zaferiyle birlikte Emperyalist ideoloji, ayrımsız egemenlik durumunu bir daha elde edemiyeceği şekilde bırakmak zorunda kaldı. Marksizm-Leninizm ve yurtsever ulusal ideoloji, bir ulusun diğeri üzerindeki üstünlüğünün ifadesi olan ve yüzmilyonlarca insanın emperyalizm tarafından ezilmesi ve sömürülmesi şeklinde somutlanan insanlık dışı sömürgecilik doktrinine karşı savaşta ittifak etmiş bulunuyor. Dünyanın çeşitli bölgelerindeki emperyalist egemenliğin eylem alanının daralması, bütünündü, ulusal kurtuluş hareketinin gelişmekte olduğu dünya ortamına derin değişiklikler getirdi. Ulusal Kurtuluş Hareketi büyük bir gelişme gösterdi ve tarihsel misyonunu gerçekleştirmeyi başardı.

İkinci temel nitelik ise, Sovyetler Birliği dış politikasının, ulusal kurtuluş hraeketlerinden modern tarihin etkili bir gücünün oluşmasına her zaman katkıda bulunmuş olmasıdır.

Bu politika, kurtuluş hareketine katılan güçlerin gelişmesinde, potansiyel ve mücadele azmi yönünden güçlenmesine değişmez bir biçimde yardımcı olmuştur. Eskinin ezilen halklarının dünya sahnesine tarihin gerçek yaratıcıları olarak girmelerini sağlamak için Sovyetler Birliği'nce dalga dalga yaygınlaştırılan devâsâ çabalar, yalnız ve yalnız enternasyonalizmle açıklanabilir. Ve eskiden bağımlı ya da sömürge olan bir çok genç devletin bugün uluslararası yaşamda gün geçtikçe daha etkili bir rol oynaması olgusunda da yine Sovyetler Birliği'nin payı vardır.

Örneğin, devrimci Mısır hükümetinin ulusal özlemleri gerçekleştirmeye başlaması, Başkan Nasır zamanında gerek bölgemizde, gerekse «Üçüncü Dünya» bütünlüğü içinde Mısır'ın büyük bir etkinlik ve büyük bir prestij kazanması olanağı, Sovyetler Birliği'nin dostça desteği sayesinde olmuştur. Bu destek derin toplumsal dönüşümleri içeren bir iç politikanın etkili biçimde gerçekleştirilmesini ve dış politikada, bağlantısızlık ve kararlı anti-emperyalist ilkelerin uygulanmasını kolaylaştırmıştır.

Son on yıl içinde, emperyalist mevzilere karşı özellikle ekonomik alanda geniş bir müdahaleyi yaygınlaştıran Irak, Suriye ve Cezayir gibi Arap ülkelerinin uluslararası konumu önemli ölçüde güçlenmiştir. Burada da Sovyet desteğinin yardımı olmuştur. Irak Devrim Komuta Konseyi Başkan Yardımcısı Saddam Hüseyin şöyle diyor:

«Ekonomik özgürlük ve ahenkli bir gelişme için Arap halkının yürüttüğü mücadelenin, emperyalist politikayla kabaca çelişkiye düştüğünü hesaba katmak gerekir. Bu ise, bu alanda Sovyetler Birliği ve diğen sosyalist ülkelerle kurulmuş bağları vazgeçilmez, doğal ve Arapların ilerlemeden yana özlemlerine uygun kılar.»

Anti-sovyetizm oynayanların daima kaybettiklerini yaşam gösteriyor. Zira olup bitenleri görmezlikten gelmek değil, onları hesaba katmak gere-

kir. Sovyet Arap ya da Sovyet-Mısır ilişkilerinin tarihi, yanlış açıdan bakarak tekrar tekrar yüz kere yazılabilir ama bu, asla ve hiç bir şekilde bu ilişkilerin gerçek tarihini bizzat Asya-Afrika halkları yazıyorlar ve bu tarih onların bilinçlerinde, Sovyetler Birliği'yle olan işbirliğinin gerçek deneyiminden hareket ederek biçimleniyor.

— 2 —

Gelişmekte olan ülkelerin halklarına, Sovyetler Birliği ile kurulan bağların özel önemde gözükmesine neden olan bir dizi temel öge var. Nedir bu ögeler?

Birincisi; Doğuşundan beri Sovyet Devleti, sömürgeciliğe karşı mücadelenin güçlü kalesi oldu. Benim kuşağımdaki insanlar bu mücadelenin keskin noktalarını asla unutmayacaklardır: 20 ve 30 yıllarının kurtuluş savaşları ve özellikle İkinci Dünya Savaşı, dünyada ilk işçi ve köylü devleti varolmamış olsaydı, sömürgelerde meydana gelen değişiklikleri düşünmek bile mümkün olmazdı.

İkincisi: Asya-Afrika halkları, en kritik dönemlerde onlara sağlam durmaları için yardım edenin kesinlikle SSCB olduğunu unutmuyorlar. Bunu Vietnam, Küba ve pek çok Arap ülkesinin deneyimleri kanıtlıyor. Sovyetlerin canlandırdığı gerçek enternasyonalizmin son parlak örneği, bağımsızlık savaşında Angola'ya yaptığı yardımdır.

Bugün, adamızı NATO'nun destek üssü haline getirmek isteyen emperyalizmin her türlü gizli planına ve baskılarına rağmen Kıbrıs halkı, kendi davasını savunan Kıbrıs sorununun çözümünde her türlü savsaklamaya karşı çıkan, bu soruna Kıbrıslıların sırtından şu ya da bu ülkenin yahut şu ya da bu askeri blokun bencil çıkarına uygun bir çözüm bulma kalkışmalarına tümüyle müdahale eden büyük bir gücün varlığının açık olarak bilincindedir. Ve bu güç sovyetler Birliği'dir. Tass Ajansının 27 Haziran 1976 tarihli deklarasyonu, Kıbrıs'ta Birleşmiş Milletler kararlarının bekletilmeksizin ve tastamam uygulanması zorunluluğundan hareket eden Sovyetler Birliği'nin ilkeli tavrını bir kere daha doğrulamıştır. Nitekim, B.M. çerçevesinde, Kıbrıs bunalımını kalıcı biçimde çözmek üzere Kıbrıs'a ayrılmış uluslararası temsili bir konferans düzenlenmesine değgin Sovyet önerisi, partimizin de kararlı desteğini kazanmış ve adada geniş yankı yapmıştır.

Üçüncüsü: Gelişme yolundaki ülkelerde SSCB'nin ekonomik ve teknik yardımcılığıyla kurulan her tesis - Mısır'da Asuan Barajı ve Heluan metalürji kompleksi, Suriye'de Fırat barajı gibi dev tesisler bir yana - ulusal egemenliğin gerçek sembolleri durumuna gelmiştir. Ekonomik alanda Sovyetler Birliği'yle işbirliği bu ülkelere, politik ve ekonomik bağımsızlıklarını sağlamlaştırma olanağı vermektedir. Sovyet askeri yardımının amaçları da aynıdır.

Dördüncüsü: Sovyetler Birliği daima ilerici ve yurtsever güçlerin, yani genç devletlerde ulusun ezici çoğunluğunu oluşturanların davasını savunuyor. Sovyet desteği olmasaydı, bir çok Asya-Afrika ülkesinde gelişme yolundaki toplumsal kurtuluş süreci, günümüzdeki kadar geniş etkinliğe sahip olamazdı. Devrimci demokratlar bu yardımın olağanüstü önemini defalarca belirtmişlerdir. Devrimci demokrasinin çağdaş kurtuluş hareketinin büyük ve etkili gücü haline dönüşmesi, özellikle sosyalist devletlerin ve en başta SSCB'nin bu hareket içindeki devrimci kanada düzenli biçimde yaptıkları destek sayesinde gerçekleşti.

Beşincisi: Sovyetler Birliği'nin Barış ve Detant için mücadele konusunda işlediği politikaya ulusal kurtuluş hareketleri büyük değer vermektedir. Kıbrıs işçi sınıfı partisinin 50. kuruluş yıldönümüne adanan AKEL Merkez Komitesi tezleri, SBKP'nin XXIV. Kongresinin getirdiği Barış Programının büyük öneminin altını çizmektedir. Hümanist ve anti-emperyalist düşünceyle yoğrulmuş bu program, tüm kıt'alardan milyonlarca insanı SSCB'ne dost kazandırmıştır. SBKP'nin XXV. Kongre kararlarında ise, barış ve detant için mücadelede yeni gelişmeler bulunuyor. Helsinki Konferansı sırasında karara bağlanan anlaşmalara işlerlik kazandırmak için SSCB kararlı girişimler yapıyor. Avrupa'nın 29 Komünist ve İşçi Partisini biraraya getiren Berlin Konferansının Nihai belgesinde de belirtildiği gibi Avrupa'da meydana gelen olumlu değişiklikler, savaş tehdidine karşı dünyanın diğer bölgelerinde detantın oluşması ve halkların kurtuluş mücadeleleri için elverişli koşullar yarattı.

Dünya ölçüsünde bir gerilim gevşemesi eğilimi, Kıbrıslıların kendi ülkelerinde bağımsızlığı, egemenliği ve toprak bütünlüğünü korumak için verdikleri mücadeleye de olumlu etki yaptı. Pek tabii bu, NATO'nun en saldırgan çevrelerinin adamızı Akdeniz'deki destek üslerinden biri yapma projelerinden vazgeçtikleri anlamına gelmiyor. Ama Kıbrıs halkı yalnız değildir. Onun, SSCB ve diğer sosyalist ülkelerden oluşan güvenli ve sadık dostları vardır. Örneğin, emperyalist güçler, Akdeniz'de güvenliği garantilemek için yapılan her öneriyi inatla reddettikleri ve deniz kuvvetlerini arttırdıkları zaman, Akdeniz'de bir Sovyet donanmasının varlığının, bu bölgedeki barış için önemli bir faktör olduğunu biliyoruz.

Özetle, Sovyetler Birliği'nin, gelişme yolundaki ülkeler halkları karşısında gerçekten kardeşçe tutumunu, proleter enternasyonalizmi ilkelerine sadakatini pek çok kez ve pratikte ispatladığını önemle belirtmek gerekir. İşte bundan ötürü biz, gelişme yolundaki ülkelerde bazı çevrelerin, uluslararası konularda Sovyetler Birliği ve ABD'yi ister istemez eşit gösteren, Asya, Afrika ve Latin Amerika devletleri karşısındaki politikalarını özdeşmiş gibi sunmaya çalışan akıl yürütmeleri karşısında şaşırıyor ve bazen de öfkeleniyoruz.

—3—

Bugün bölgemizde, şöyle bir anlayış yaygınlaştırılıyor: Genç devletlerin geleceğiyle ilgili bazı anahtar sorunlar, eğer bu devletler uluslararası alanda hiçbir ittifaka bağlanmazlarsa, müttefiklerini seçmede tamamen olaylara göre yönlenen bir tutumu benimserlerse, daha etkili biçimde çözülebilecektir. Kıbrıs'ta sağın temsilcilerine göre, eğer SSCB ve diğer sosyalist devletler bize, Türk işgaline son vermede yardım edemiyorlarsa ve bağlantısızlar hareketi Türkiye üzerine baskı yapmakta aciz kalıyorsa, o zaman Batının yardımını istemek gerekir. Yaklaşıma bir diğer örnek de Arap ülkelerinde, yakın-Doğu'daki karışıklığın SSCB'nin benimsediği şekilde toptan çözümünün uzayıp gittiğini gören bazı çevrelerin tavrıdır. Bunlar, kısmi tedbirlerin, uzlaşmaların, ABD'nin «uzlaştırıcı aracılığı»nın mümkün olduğu kadar fazla kullanılmasını haklı görme ve gösterme çabasındadırlar. Bu düşüncelerini tek bir cümleyle şöyle ifade edebiliriz:

Müttefikler değişir, ulusal çıkarlar olduğu gibi kalır.

Bakınız bazı Arap çevreleri bunu nasıl formüle ediyorlar:

«Her bölge, diğerlerininkiyle ya da uluslararası ortaklaşalığın çıkarlarıyla bağdaşıp bağdaşmadığına bakmaksızın kendi çıkarlarını sağlamak ister.»

Böyle bir yaklaşımda, ulusal çıkarların sınıf tabiatının toptan bilmezlikten gelindiğini görmek zor olmasa gerektir. Bu yaklaşım, Kıbrıs'ta bulunan tescilli gericilere, ülkenin iyiliği için endişeye düşen yurtseverler gibi görünme olanağını bile sağlamıştır. (1) Arap ulusal çıkarları, sosyalizm taraftarları ve uzlaşmacı ya da kuralcı çevrelerce farklı biçimde anlaşılmaktadır. Birinciler için anti-emperyalizm, politikalarının temel taşı olarak mütalaa edilirken ikinciler, ulusal çıkarlarla uluslararası tekellerin çıkarlarını uzlaştırmaya çalışırlar.

Diğer bir deyişle, birincilerin ve ikincilerin davranışlarının temelinde derin sınıfsal gerçekler yaratmaktadır ve dolayısıyla, uluslararası sempati ve antipatileri objektif olarak şartlandırılmıştır.

Tüm dünya tarihi gösteriyor ki, uluslararası, işbirliği, devletlerarası siyasi sözleşmeler, dünya çapında sınıfsal ittifaklar daima, belirlenmiş ilkesel bir temele sahiptir, belirlenmiş toplumsal güçlerin çıkarlarından kaynaklanır. Örneğin, sosyalist ülkeler kapitalist ülkelerle barış içinde bir arada yaşama ilişkilerini kurarken, gelişme yolundaki ülkelerle olan ilişkileri engin bir anti-emperyalist içeriğe sahiptir. Bu da uzun vadeli sınıfsal amaçlarındaki niteliksel yakınlıktan ileri gelir. Bunun içindir ki, devlet olarak aralarındaki işbirliği, toplumsal ilerleme amaçlarına aktif olarak

(1) Eylül 1976 seçimlerinde sağın kesin başarısızlığı, kıbrıs halkını aldatamadlklarını gösterdi.

hizmet eder. Nitekim, özellikle Sovyet-Arap ve hele hele Sovyet-Mısır ilişkileri bunun açık kanıtıdır. Sovyetler Birliği'yle ittifak ilişkilerini kurarken Başkan Nasır'ın bu seçimi tamamen geçici ya da elverişli diye mütalaa ettiği düşünülebilir. Ama yaşam tamamen tersini göstermiştir, çünkü her iki devletin birbirine yaklaşma eğilimi, uzun vadede çıkarlarının ortak oluşundan köklenmiştir.

Ulusal kurtuluş hareketinin büyük militanı SSCB'nin karakteristik çizgisi, politikasını, kararlı anti-emperyalizm ya da toplumsal ilerleme için köklü ilkelere dayandırmasıdır. Bu ilkeler aynı zamanda, sosyalist dünya ile olan ilişkiler için sağlam ve sürekli temelleri oluşturur. Bu ilkelere sadakat, karmaşık bunalım dönemlerinde gerçekçi bir politikanın kotarılmasına olanak verir.

Gerçekçi politikadan son derece uzak olan «pragmatist» mantığın yanlışları, sosyalist ve emperyalist devletlerden oluşan iki grup karşısındaki tutumlarda açıkça ortaya çıkar. Genel kural olarak, SSCB ve ABD'ni aynı düzeye koymakla kalmayıp, «süper güçler» diye isimlendirdikleri bu devletlerden mümkün olduğunca uzak durmayı da öğütlerler.

Gelişme yolundaki ülkelerin sosyalist ülkeleri karşılarına almalarından yalnızca emperyalizmin yararlandığını söylemeye bile gerek yoktur. «Eşit mesafe» tavrı, ulusal kurtuluşa objektif olarak zarar verir. Örneğin, Angola devrimi için böyle bir tavrın sonuçları ne olurdu? Bunu tahmin etmek hiç de zor değildir. (Afrika kıt'asında bazı çevreler yurtseverlere bu tavrı kabul ettirmeye çalıştılar.)

Pragmatik mantoya bürünen sonuncu ve en tehlikeli tavır, ilerici dış politika ilkelerinin revizyonuna sık sık başvurmadır. Nitekim, SSCB ile ilişkilerin azaltılmasını, ülkemizin geleneği olan bağlantısızlık siyasetini terketmeyi önermeye pek dilleri varmayan Kıbrıs'taki sağ çevreler, «tarihsel, coğrafi, ve kültürel açıdan» Kıbrıs'ın Batı Avrupa'ya ait olduğunu ve bu nedenle Batı Avrupa'nın ekonomik ve politik örgütleriyle sıkı işbirliği yapmamız gerektiğini ispatlamaya çalışmaktadırlar. Gerici çevreler Kıbrıs sorununun çözümünde, NATO çerçevesinde ve NATO'nun ileri sürdüğü koşullarda sonuca varmak istiyorlar ki bu aslında, adanın Yunanistan ve Türkiye arasında paylaşılması demektir.

Yakın-Doğu'da, sorunların toptan çözümüne götürecek «başlıca anahtarları»nın ABD'nin elinde olduğunu ve dolayısıyla dış politikayı ciddi olarak yeniden gözden geçirip yönlendirmek gerektiğini ileri süren sesler de işitiliyor zaman zaman. Bu durumda şu sorular sorulabilir: Emperyalizmi ve İsrail saldırısını yenmek için Arapların uzayıp giden tüm çabaları, en güç koşullardaki bir kurtuluş mücadelesinde onbinlerinin hayatını kurban eden Filistinlilerin çektikleri acı ve işkenceler neye yaradı öyleyse? Eğer sömürge halkları, bağımsızlıklarına ait anahtarların efendilerinin ceplerin-

de olduğu değerlendirmesini yapsalardı, sömürge sisteminin çöküşüne nasıl tanık olacaktık? Oysa bu çöküş gerçek bir olgudur ve burada herşeyden önce değerliliğe hak kazanan Afrika-Asya halklarıdır ve her alanda sosyalist dünya ile ve birinci sırada SSCB ile oluşturdukları ittifak politikasının doğruluğunun kanıtlanmış olmasıdır.

Bu yıl, Kıbrıs İşçi sınıfı partisi ellinci yılını kutladı. Partinin tarihsel etkinliğinin bilançosu yapıldığında ülkemiz komünistleri gururla kanıtlayabilirler ki, uluslararası görevlerinin tamamlanmasında, Ekimle doğan ve büyük bir sosyalist güç haline gelen ilk işçi ve köylü Devletinin hasımlarıyla mücadele etmekte güçlerini ve enerjilerini hiç bir zaman esirgemediler; sosyalizmle ulusal kurtuluş güçleri ittifakının düşmanlarını yenmek için çaba gösterdiler.

Her dönemde rastlanan her türlü anti-sovyetizme karşı mücadele eden bizler, kendi ülkemizdeki ulusal kurtuluş sürecini, bağımsız ve egemen Kıbrıs devletinin gelişimini hızlandırmaya, toprak bütünlüğünü korumaya katkıda bulunmanın yararının tam bilinci içindeyiz. Sovyetler ülkesinin hasımları olanlar yani sömürgeciler, anti-komünistler ve gericiler her zaman bizim de hasımlarımız oldular. Tarihten çıkarılan dersler bugün de önemlerini bütünüyle koruyor. Kıbrıs'taki gericiler bugün, komünistlere karşı mücadelelerinde, Sovyetler Birliği'ne yöneltilen çeşitli iftiralar ve kaçamak sözler kullanıyorlar.

Ama ne var ki, Kıbrıslılar, etkili ve kararlı dostları - ilk sırada sosyalist devletler ve başta Sovyetler Birliği - tarafından desteklenmeselerdi Kıbrıs, bağımsız bir devlet olarak varolmayı çoktan bırakmış olurdu. Bunu, kurtuluş hareketimizin getirdiği deneyim açıkça gösteriyor.

SOSYALİST ÇALIŞMA ÜSLUBU

TSİP Ankara İl Örgütü II. Olağan Kongre Raporundan

TSİP Ankara İlk Kongresine sunulan ve sosyalistlerin çeşitli çalışma alanlarında izleyecekleri tutumun bilimsel incelenmesini içeren RAPOR'un İLKE okurları için ilginç bölümlerini yayınlamayı gerekli gördük.

Sosyalist çalışma tarzı ve esas alınacak üslûbun edinilen deneylerin ışığında belirlenmesi açısından sosyalist görevlerin bir bölümünü oluşturduğu bilinmektedir. Bu bakımdan elinizdeki dergi konuya bir başlangıç yaklaşımı getirmeyi ve bu görevini sürdürmeyi yararlı bulmaktadır.

Kendisini işçi sınıfı sosyalizmine adamış tüm devrimciler için pratik deneyler mozaiki olarak bu belgenin yararlı olacağı kanısındayız.

İLKE

1.1. İŞÇİ SINIFI İÇİNDE ÇALIŞMA

1 — İl Yönetim Kurulumuz ilk toplantılarında geçmiş dönemin çalışmalarını gözden geçirmiş ve yaptığı değerlendirmede eğitim çalışmalarının büyük ölçüde aksadığını saptamıştır. Geçmişin gözden geçirilmesi Parti disiplinin ve Partimizin organlararası işleyişinin önemini açığa çıkarmış ve bu konularda acil tedbirler alınması tesbit edilmiştir. İl Yönetim Kurulumuz bu toplantılarında Partimiz ve Ankara İl Örgütümüzün iç meselesi ile birlikte genel olarak Türkiye sosyalist hareketinin önündeki sorunları da incelemiş ve belirli tesbitlerde bulunmuştur. Sözkonusu çalışmalarımızda daha önceden Partimizin kuruluş döneminde Partimizce yapılan Türkiye sosyalist hareketinin ajitasyon-propaganda döneminden örgütlenme dönemine geçtiği ve içinde bulunduğumuz dönemde işçi sınıfıyla bağların güçlendirilmesi ve politikleştirilmesi gerektiği hakkındaki tesbitin doğru olduğu sonucuna varılmıştır. İşte bütün bu tesbitlerden sonra İl Yönetim Kurulumuz, bu en temel sorunların Partimiz kollektivitesi ve disiplini içerisinde ve bilimsel sosyalizmin, Leninizmin temel ilkeleri doğrultusunda çözümlenmesini ve merkezi

olarak yönlendirilmesini kararlaştırmıştır. 1 yıllık Çalışma Programı hazırlanmasını öngörmüştür.

Yapılan tesbitler ve alınan karar doğrultusunda ve devrimci teorinin ve 1 yılı aşkın Parti çalışmalarının ürünü olarak İl Örgütümüz bir çalışma programı hazırladı.

Program kısaca, hareketimizin temel gücünün fabrikalara dayandırılması, daha genel bir ifadeyle üretim birimlerindeki örgütlenmenin esas alınmasını öngörmüştür. Ve Türkiye sosyalist hareketinin günümüze kadar işçi sınıfının kendiliğinden hareketiyle ayrı kanallardan aktığı, yürütülen ajitasyon ve propaganda çalışmalarının meyvalarının toplanamadığı, hareketin işçi sınıfına maledilemediği, bu ayrılığın zorunlu olarak hem sosyalizmi hem de işçi sınıfı hareketini zayıflattığı, oysa dünya pratiğinde gördüğümüz gibi, bu iki ayrı hareketin birleşmesiyle bir bütün olarak sosyalist mücadelenin sağlam temellere oturduğu belirtilerek sorunumuzun öncelikle ve ivedilikle fabrika birimlerinde bilinçli işçiler yetiştirmek ve bu birimlerde işçileri örgütlemek olduğu vurgulanmış ve fabrika birimleri esas hedef olarak gösterilmiş olmakla birlikte, programda yine önemli bir noktaya açık olarak dikkat çekilmiş ve salt işçiler arasına gidilmelidir eğiliminin de bizi yanılgılara, uvriyerizm, ekonomizm gibi sapmalara götürebileceği söylenilmiştir. Burada işçi sınıfı sosyalistlerinin toplumun bütün sınıf, tabaka ve kesimlerine gitmek zorunda oldukları, ajitasyon-propaganda ve örgütleme çalışmalarının toplumun bütün kesimlerinde yürütülmesi gerektiği ve bunun için kitlelerin bütün toplumsal ve siyasal şartlarını araştırmak, incelemek ve oralara varmak zorunda oldukları, bu doğrultuda halkın bütün katlarına ajitasyon-propaganda yapılması ve onların örgütlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

2.a. Partimizdeki ve Ankara İl Örgütümüzdeki hizipleşmelerin ve yoğun ideolojik mücadelelerin son bulduğu bu dönemin başlarında hazırlanan çalışma programında tesbit edilen hedefler doğrultusunda, önceki dönemde sağlıksız biçimde yürütülen mahalli çalışmalar yeniden gözden geçirilmiş ve içinde çeşitli yanlış eğilimleri taşıyan, parti çalışmasından uzak ilişkilerin yeni bir değerlendirilmesine gidilerek, program hedefleri doğrultusunda, ilişkilerin iş yerlerine dönük bir biçimde yönlendirilmesine ağırlık verilmiş ve eskiden buralarda olan çalışmaların ağırlığı iş yerlerine kaydırılmıştır.

Parti hizipçiliğin sona ermesiyle ve organlar arası işleyişin ve partimiz disiplininin yeniden kazanılması ile partili arkadaşların moralinin yükseldiği, kazanılan yeni işçi üyeler ve organların yeniden düzenlenmesi (işyeri ve yermeşme birimlerinin diyalektik bütünlüğü esasına göre) sonucunda da çalışma ekiplerimizdeki tartışmaların seviye kazandığı kısa zamanda görüldü ve örgütümüz ileri işçilerin ayak uydurabileceği ve gelişmelerini sağlayabileceği bir yapıya yöneldi. Böylece partimiz üyesi bulunan işyerlerinde ekipleşmelere gidildi ve işe girebilecek durumdaki arkadaşların işe yerleştirilmesine çalışıldı. Parti içi verimliliğin kazanılması kısa zamanda meyvalarını vermeye başladı. Program hedefleri doğrultusunda sürdürülen ajitasyon-propaganda çalışmalarının ve işçi sınıfıyla bağların güçlendirilmesi ve politikleştirilmesi çabalarının eskiye oranla daha disiplinli ve sonuç alıcı, kalıcı olduğu tesbit edildi. Öyle ki bu durum hem partimizin iç düzeninin gelişmesi bakımından, hem de Türkiye Sosyalist hareketi içerisindeki yerimiz bakımından sevindirici ve özendirici sonuçlar vermeye başladı. Partimizin saygınlığı arttı ve doğru yolda olduğumuz belirginleşti.

2. b. Başlangıçtaki güçlükler

1. Olağan İl Kongremizin ardından yaptığımız gerek partimizin birliği üzerinde, gerekse Türkiye Sosyalist hareke-

tinin birliği sorunu üzerindeki yoğun tartışmalar ve değerlendirmelerde, partimizle ilgili olarak birçok eksikliklerimizin olduğunu ve bunların başında da aslında ülkemiz genelinde var olan ve böyle ele alınması gereken deneysizliğimizin yanında ilişkilerimizin azlığını ve mevcut olan ilişkilerin de kısa bir zaman aralığında örgütlenmeye dönüşmesinin mümkün olamayacağını tesbit ettik. Hele hele partimizin pratik gelişmesini kuruluşundan bu yana büyük ölçüde engelleyen parti içi yoğun ideolojik mücadelenin partimizde açtığı yaraların sarılması için yoğun bir çalışma yapmamız zorunluluğu da göz önüne alındığında ancak uzun vadeli, sabırlı, yoğun ideolojik pratik çalışmalarla bu işin üstesinden gelebileceğimiz elle tutulur bir gerçeklik olarak ortaya çıktı. Gerçekten de partimizin geçirdiği sarsıntılardan ve aldığı yaralardan sonra İl örgütümüze bağlı bulunan organlarımızın yeniden işlerliğe kavuşması, kadroların yönlendirilmesi ve istihdamı, organlarda disiplinin sağlanması, yayın organlarının düzenli dağıtımı ve okunması, parti bağışlarının düzenli toplanması gibi partimiz birliğini ilgilendiren sorunların yanında, kongre öncesinin soğlıksız gelişimlerinin ve örgütümüze hakim olan dağınıklıkların uzantısı olarak önümüzde; Ankara bölgesinin sanayi ve yerleşim birimlerine ait doğru tesbitlerin olmaması, Ankara İli ve İlçelerindeki işyerleri ve yerleşim bölgelerinin genel ve ayrı ayrı siyasi eğilimlerini gösterir bir değerlendirmenin yokluğu, hangi iş yerinde ne tür bir sendikal örgütlenmenin olduğuna dair bilgilerin bulunmaması ve bütün bu konularda büyük bir yetersizliğin yaygın durumda olması gibi sorunlarla yüz yüze bulunuyorduk ve düzenli bir ön hazırlığın olmayışı kaçınılmaz olarak somut hedefleri ve belli bir zamanlamayı içerir bir planlamayı imkansız kılıyordu.

Bütün bunlara ek olarak sendikal çalışmalar ve sendikalarda partili çalışma hakkında da yeterli ölçüde bilgi ve tecrübe sahibi değildik ve bu durum bugün için de sözkonusudur. Kısacası Örgütümüzün önündeki partimiz kollektivitesi içinde ve bilimsel sosyalist ilkeler ışığında çözümlememiz gereken sorunlar en temel sorunlardı.

3. İşyerlerine Yönelik Çalışmaya Geçilmesinden Sonra İki Kongre Arasında Yürütülen Çalışmaların Genel Bir Dökümü

Raporumuzun bundan önceki bölümünde çok genel hatlarını çizmeye çalıştığımız İl yönetim kurulumuzun 1. olağan kongre sonrası yeni çalışma döneminin başlarında karşı karşıya bulunduğu güçlükler, aynı zamanda diyebiliriz ki partimize bağlı olarak il örgütümüzün gelişiminin o anındaki somut durumunun da bir göstergesidir. Burada bir noktayı geçerken belirtmekte yarar var; genel olarak partimizin ve Ankara il örgütümüzün o güne kadar parti içi birliği sağlamak için verdiği zaman zaman çok sert biçimlere varan ideolojik mücadele bizlere çok şey öğretmişti ve bu mücadeleden aldığımız yaraların sarılmasında, yapılan tahribatların onarılmasında edindiğimiz deneylerin önemli bir yeri vardır. Bunun için parti içi hizipleşmelerin son bulduğu bu dönemde partimiz birliğini ve disiplinini sağlamak çok zor olmamıştı. Bununla birlikte daha zor bir mesele vardı partili arkadaşların önünde: O güne kadar geçirdiğimiz parti için yoğun ideolojik mücadele şartlarının gösterdiği olumsuzluklardan, işçi sınıfı içinde çalışma yeterince kavranamamış, kavranmış bile olsa ve hatta zaman zaman yoğun eleştiriler olmuş olsa bile gerekli şartlar oluşturulamamış, gerekli araştırma yapılamamıştı. Mahalli çalışma denilmiş ve bu da yeterince kavranmamıştı. Sonuçta yapılan popülizm idi. İşte bu şartlarda partililer, asıl tayin edici alanda, işçi sınıfı içinde çabalarımızı yoğunlaştırmamız ve bunun yöntemlerini saptamamız gerektiğini söylediler. Bundan sonra baştan da belirttiğimiz gibi partimizin ve il örgütü-

çiler ve genç işçiler içinde gösterilen partili çabalarda önemli mesafeler katedilmiş, işyerlerindeki sendika yöneticilerinin uyarılması ve işçilerin eleştirileri ve demokratik baskıları sağlanarak sendikanın gazete çıkarması ve işçilerin eğitim meselesine çözümler aramaya başlaması sağlanmıştır. Çeşitli demokratik kitle örgütlerinde ve sosyal demokrasi tabanında yapılan çalışmalar daha bu aylarda önemli sonuçlar vermeye başlamıştır. Bütün bu demokratik örgütler ve sendika içerisinde yapılan çalışmalarla işçi gecesi gibi girişimler meyvalarını vermeye başlamış, bu çalışmalar da demokratik kitle örgütlerinin görevleri, demokrasi, faşizm, anti-faşist mücadele ve proletarya sosyalizmi konularında yapılan ajitasyon ve propagandalarda mesafe alınmıştır. Yapılan kararlı çalışmalar sonucunda faşistlerin ve faşist sendikanın kitleler üzerindeki ağırlığı ve baskısı kaldırılmış, faşistlerin kitleler içindeki tecrit olma süreci sendikalardan tecrit olmalarıyla hızlandırılmıştır. Sendikalardaki ve diğer demokratik kitle örgütlerindeki işçi sınıfı dışı kariyerist unsurlarla, reformist, goşist v.b. akımlarla yılmadan mücadele edilmiş ve bunların tecrit olmaları ya da işçi sınıfı mücadelesinde kazanılmaları için önemli çaba gösterilmiştir. Daha sonraki aylarda sürdürülen çalışmalardan objektif sonuçlar alınmaya başlanmış, sosyal demokrasi tabanındaki işçilerle bağlarımızın sıklaşmasının bu bölgede CHP'nin gerçekten demokratik bir nitelik kazanmasında önemli payı olmuştur. Maden-İş kolunda bir sendikanın tabanında sürdürülen muhalefet sonucu sağlanan demokratik baskıyla sendikacıların DİSK yöneticileri ile görüştükleri ve DİSK'e katılacaklarını belirttikleri gözlenmiştir. Yayın ve propaganda faaliyetleri oldukça iyi gitmekte, ancak partiyi destekleyen Gerçek gazetesinin düzenli çıkmaması bu konuda işimizi güçleştirmektedir. Bağış düzenli ve giderek verimlilik kazanmaktadır. Sonuç olarak bu bölgede Partimiz örgütünün kuruluş hazırlıkları tamamlanmıştır ve kitlelerin önemli bir bölümünün talepleri arasındadır. Önümüzdeki dönemde bu eksikliğimiz giderildiğinde partimizin, işçi sınıfının ve emekçi halkımızın önemli bir bölümüyle bütünleşmesi sürecinde büyük bir boşluk doldurulmuş olacaktır.

4. İşçi Sınıfı İçinde Sürdürülen Çalışmalarda Genel Eksikliklerimiz:

Partimiz Ankara İl Örgütünün geçtiğimiz bir yıllık yaşamına baktığımızda gerek Türkiye işçi sınıfının politik birliği gerekse partimizin birliği bakımlarından hiç de küçümsenmeyecek bir yol katettiğini görebiliriz. Bununla birlikte yine küçümsenmeyecek eksikliklerimizin ve eksikliklerimizden kaynaklanan hatalarımızın olduğunu görmemiz gerektiğini ve dikkatlerden kaçan en ufak ayrıntıların üzerine gitmemizin zorunlu olduğunu biliyoruz ve bu anlayışın organlarımıza ve giderek partimiz bütünlüğüne hakim olması için gayret gösteriyoruz. Ve ancak böyle titiz davrandığımızda, hatalarımızı eleştirici bir gözle ve dikkatlice inceleyip ortaya çıkardığımızda, onların üstesinden gelebileceğimizin ve sorumluluğumuzu yerine getirebileceğimizin bilinci içerisindeyiz. Bir büyük işçi sınıfı öğretmeninin belirttiği; «...görevlerin doğru olarak tesbit edildiği ve bu görevleri yerine getirmek için çaba sarfedecek enerji olduğu anda, geçici başarısızlıklar, sadece küçük talihsizliklerdir. Devrimci tecrübe örgütlendirme ustalığı, edinilebilen şeylerdir, yeter ki gerekli niteliklerini geliştirmeye istek olsun, yeter ki eksiklikler kabul edilsin; devrimci eylemde eksikliklerin kabul edilmesi, onların giderilmesi yolunda yarı yolun aşılmasıdır...» şeklindeki uyarı yolumuzu aydınlatmakta ve bize büyük sorumluluğumuzu hatırlatmaktadır. Ve bu uyarı ışığında durumumuza baktığımızda da şurasını açıkça görmekteyiz; il örgütümüz 1. olağan kongrenin ardından geliştirdiği programda, işçi sınıfını örgütlemenin amacımız bakımından doğru ve tek yol olduğunu, bunun

da ancak fabrika, atelye ve işyerlerinde mümkün olduğunu tesbit etmiştir. Öte yandan bu görevi yerine getirmek için çaba sarfedecek enerjiye ve kararlılığa da sahip olduğumuz yine programımızda tesbit edilmiştir. Öyleyse yapabileceğimiz, sürekli eksikliklerimizin ve hatalarımızın üzerine giderek bir yandan bunları onarmak ve bunların tekrarından kaçınmak diğer yandan yeteneklerimizi geliştirmek ve devrimci azmimizi bilemek olmalıdır.

Bu dönemdeki eksikliklerimizin başında göstereceğimiz, çalışma ekiplerimizin işyerlerinin özgül koşullarına göre düzenlenmiş, somut hedefleri ve zamanlamayı içerir programlamayı, böyle bir programın eksikliği duyulmuş ve önemi anlaşılmış olduğu halde, gerçekleştirememiş olmalarıdır. Böylesi programlı çalışmanın uygulanmamış olması gerçekten eksikliklerimizin başında gelmiştir ve her somut durumda, parti içi gelişmelerden dışa dönük çalışmalara kadar her somut gelişmede ihtiyacı duyulmuş, eksikliğini dayatmıştır. Bunun üzerinde biraz durmamızda ve mümkün olursa somutlamamızda yarar olacaktır sanırız. Bir defa böyle bir programın yol göstericiliğinden mahrum olan kadrolarımız işyerleri, fabrika v.b. yerlerde karşılaştıkları her somut durumda kendi inisiyatifi ve devrimci yeteneği ile başbaşa kalmış, genel olarak kadrolarımızın içinde bulunduğu tecrübesizlik de hesaba katıldığında, bu durum birçok defalar istenmeyen bir takım gelişmelere neden olmuştur. Kadrolarımız bazen aceleye kapılmışlar o işyerinin kollektif bir biçimde değerlendirmesinin yapılmamış olması, işçilerin eğilimlerinin yeterince bilinmemesi v.b. yüzünden bu durum işten atılmalara kadar varmıştır. (Kuşkusuz bunda, raporumuzun (2/b) bölümünde değindiğimiz genel eksikliklerimiz de önemli rol oynamıştır. Örneğin, bölgemiz içindeki işyerlerinin genel ve ayrı ayrı değerlendirmesinin yapılmayışı, böyle bir ön hazırlığın olmaması önemli bir eksikliğimizdir.) Bazı durumlarda arkadaşlarımız, yine bütün bu belirli nedenlerin de kaynak teşkil etmesiyle, işçi arkadaşlarla henüz yeterince bağ kuramadan, onları gereği kadar tanıyamadan onların taleplerini işçi sınıfımızın ve bütün emekçilerin talepleriyle bütünleştiremeden soyut bir propaganda yapma yoluna gitmişler, sekter davranışlarda bulunmuşlar ve işçiler üzerindeki siyaset yapma yasağının ağırlığını hesap edemediklerinden hiç de hoş kaçmayan sonuçlar gelişmiştir ki, bunda da kuşkusuz programın eksikliğinin önemi büyüktür. Yine programsız çalışmanın büyük ölçüde yol açtığı önemli bir eksikliğin de sıkıntısını gerek arkadaşlarımız gerek il örgütümüz çekmiştir ve bu eksikliğimiz halen ağırlığını hissettirmektedir. İşyerlerinde somut gelişmelere paralel olarak yapılacak ajitasyon-propagandanın koşulları gereği kadar yaratılamamış bunun gerekli araştırması yapılamamış, bu durum örgütleme çalışmalarımızda eksiklikler ve aksamalar meydana getirmiştir.

Çalışma ekiplerimizden sadece bir tanesi bu konuda örnek sayılabilecek bir davranışla aşağı yukarı bir yıllık zamanlamayı ve belirli somut hedefleri içerir bir program yapmış, hatta kendi işkolunda örgütlenmeyi ve ajitasyon-propagandayı yürütebilecek bir gazetenin çıkarılması gibi önemli bir fonksiyonu üstlenmiştir. Fakat gerek programda belirlenen hedeflere varmada işyerinin ve giderek işkolunun özelliklerinin ve şartlarının ağırlığının değiştirilmesinin bu zamanlamaya denk düşmemesi gibi objektif bir eksikliğin rol oynaması, daha önemlisi de sözkonusu çalışma ekibimizin sübjektif bir takım nedenlerle bazı arkadaşların ekipten zorunlu sebeplerle belirli sürelerde uzaklaşmaları gibi) düzenli çalışamaması ve genel deneysizlikler sonunda program hedeflerinin bir çoğu yerine getirilememiştir. Ayrıca bu ekibimizin programında yeralan gazetenin de belirlenen günde çıkamayacağı da görülmektedir.

Gerek çalışma ekiplerimizde prog-

ramlı çalışmanın uygulanamamış olması, gerekse organlarımızın işleyişinde rapor alışverişinin titizlikle uygulanamayışı önemli eksikliklerimiz arasındadır. Ve özellikle rapor, dolayısıyle bilgilenme sorunu o kadar hayati bir önem taşımaktadır ki, kanaatimizce bu bir işçi sınıfı partisinin hayat damarlarından biridir ve partimiz içinde önümüzdeki dönem böyle olmalıdır. Partimizi tam zamanında ve en taze, en ayrıntılı, en gelişmiş bilgilerle donatmak, bunun sürekliliğini sağlamak, bu konuda titizlik göstermek bizim önde gelen sorumluluğumuz olmalıdır. Geçtiğimiz bir yıllık dönemde özellikle işyeri ve sendikalarda yürütülen çalışmalar, büyük ölçüde bu nedenle, merkezi disiplin ve yönlendirmeden uzak kalmış ve gerekli denetim sağlanamamıştır. Bunlara bağlı olarak il örgütümüzde organlarımız arasında gerekli koordinasyon yeterince sağlanamamış, bütün bu olumsuzluklar Partimiz merkezine karşı sorumluluğumuzun yerine getirilmesini önemli ölçüde aksatmıştır. Bundan sonraki dönemde her partili arkadaş bunun üzerinde titizlikle durmalı ve buna meydan verilmemelidir.

Partimiz Ankara İl Örgütü, geçtiğimiz dönem boyunca sürdürdüğü genel ajitasyon ve propaganda çalışmalarını daha çok halkımızın günün belirli saatlerinde toplandığı bölgelerde yürütmüştür. Bu bölgelerin seçilmesinde kriter olarak işçileri ve emekçilerin işe gidiş ve dönüşlerinde toplandıkları dolmuş ve diğer ulaşım araçlarının bulunduğu yerler esas alınmıştır. Bu çalışmalar daha çok halkın akşam evlerine dönüş saatlerine rastlamış, işe gidiş saatlerinde bu tür çalışmalar yapılamamıştır. Bunda da partili ve sempatizan arkadaşlarımızın önemli bir kısmının çalışıyor olması ve bu saatlerde işe gitmelerinin gerekli olması etken olmuştur. Genel gelişmeler ve işçi sınıfımız açısından büyük günlerin kutlanmasının konu alındığı bu çalışmalarımız genelde işçilerin ve emekçilerin dikkatlerini topladıkları, ilgi duydukları çalışmalar olarak nitelenebilir. Bu dönemde bu çalışmaların işyerlerine ve fabrikalara ulaştırılması mümkün olmamıştır. Bu da ajitasyon-propagandanın en geniş alanlara yapılması gerektiği gereğine gölge düşürmüştür. Çalışma ekiplerimizin programsız çalışmalarının da bu konuda önemli bir rol oynadığını söyleyebiliriz. Ayrıca üst organlarımızın rapor alışverişi suretiyle yeterli bilgilenmesi sağlanamadığından bu konuda gerekli değerlendirmenin yapılamayışı da olumsuz bir etken olmuştur. İşyerlerinde gazete satışı, bildiri dağıtımı sağlanamamış, ayrıca belirli alanlarda da faşist baskıların giderek yoğunlaşması nedeniyle bu çalışmalarımız oldukça sınırlı kalmış, gazete satışı yapılamamıştır. Ancak bildiri dağıtımı ve afişleme bütün baskılara rağmen başarılı olarak sürdürülmüştür. Ankara, İstanbul, Konya, Eskişehir ve Samsun yolları gibi belli başlı çevre yollarında, özellikle fabrikaların ve sanayinin yoğunlaştığı bu alanlarda büyük ölçüde teknik ve kadro yetersizlikleri ve faşist baskılar nedeniyle ajitasyon-propaganda çalışması yürütülememiştir.

Ajitasyon-propaganda ile ilgili olarak söylediklerimiz dışında, Ankara bölgesindeki somut gelişmelerde çalışmalarımız eksik kalmıştır. Ankara'da meydana gelen ekmek sorununda gerekli çalışma yapılmamış, bunun ne olduğu, nereden kaynaklandığı v.b. halka anlatılamamıştır. Yine asgari ücretler gibi somut bir mesele örneğin, Siteler, İstanbul yolu v.b. yerlerde böylesi bir çalışma yapılmamıştır. Yalnızca SSK direnişinde işçilerle röportaj yapılmış, bildiri ve Gerçek gazetesi işçilere dağıtılmış, direniş çevresinde olayla ilgili afişleme yapılmıştır.

1. 2. DİĞER EMEKÇİ KESİMLER İÇİNDE ÇALIŞMA

Demokratik Kitle Örgütlerinde Politik Yapı

Demokratik kitle örgütleri ilke olarak sosyalist olsun veya olmasın tüm ilerici

siyasi ve ideolojik eğilimlerden öğeleri bünyesinde barındıran geniş tabanlı bir yığın örgütüdür. Bu ilke genel bir doğru olmakla beraber gelişmiş demokratik örgütlerde birlik açısından bakıldığında yeterli bir genel doğru olarak kalmaktadır. Özellikle yönetimlerin oluşturulması söz konusu olduğunda bu ilke genel bir koşul kabul edilmekle birlikte, yeter koşul özelliğini taşımamaktadır. Türkiye'de demokratik kitle örgütlerinin hızla politikleşmesi yönetimlerde sosyalistleri söz sahibi yapmaktadır. En ileri kadrolar olan işçi sınıfı sosyalistleri tabanda etkin olup geliştirici bir unsur olarak kendilerini kabul ettirmektedirler. Gerçekten de bugün belli başlı demokratik kitle örgütlerinin yönetimlerinin büyük çoğunluğunu sosyalistler oluşturmaktadır. TÖB-DER dışındaki kitle örgütlerinde tabanda işçi sınıfı sosyalistlerinin etkinliği düşük seviyededir.

Bu özellik Türkiye'nin özgül yapısından kaynaklanmaktadır. Sosyalizm geniş yığınlara yayılmasına rağmen toplumsal muhalefetin doğrudan başını çekerek bir örgüt birliğinden yoksun olma, sosyal muhalefete damgasını vurduğu halde meyvalarını toplayan sosyal demokrasi olmakta, güvensizlik, çaresizlik, demokrasinin, kuruluşun sosyal-demokraside somutlanmasına yol açmaktadır. Bu birliğin olmaması işçi sınıfı dışı çizgilerin ve evrensel bazı sapmaların küçük burjuvaziyi geçici olarak kendilerine çekmelerine sebep olmaktadır. O halde işçi sınıfıyla, burjuvazi arasında önemli bir kesim oluşturan aydın küçük burjuvaziyi işçi sınıfının müttefiki haline getirmek önemli ölçüde sosyalist hareketin birliğine bağlıdır. Daha başka bir deyişle, önümüzdeki önemli sorun anti-faşist halk cephesinin giderek kurulması ve güçlendirilmesidir. Halk cephesinin oluşturulması ise tüm anti-emperyalist anti-faşist güçlerin birleştirilmesi temeli üzerinde çözülebilir. Bu birleştirme ise işçi sınıfının geniş emekçi kitlelerle ittifaklar kurmasında belirlenir. Türkiye koşullarında, işçi sınıfının bölünmüşlüğü, diğer yandan sosyalist hareketin dağınıklığı çözümlenmeden geniş ittifakların kurulması olanaksızdır. Gerek sosyalist hareketin birliğine ulaşmak gerekse halk cephesinin oluşturulması birbirlerinden kopuk hedefler değildir.

Demokratik Kitle Örgütlerinde Çalışma Tarzımız.

Demokratik kitle örgütlerinde işçi sınıfının yandaşları olabilecek emekçi kitleler içinde ikili bir yaklaşımla çalışmalıyız. Bunlardan birincisi kongre kararlarımızda da belirtildiği gibi bu kitleleri topyekün işçi sınıfı ideolojisinin ve pratiğinin yanına çekmeliyiz. Bu ise kitlelerin içinde sistemli sosyalist çalışmayla mümkün olacaktır. İlk hedef de anti-komünizmle ve anti-sovyetizmle mücadele etmektir. Burjuvazi her ne kadar örgütlü emekçi kitleleri anti-komünizmle etkileyememekteyse de, bu yolda elinden geleni yapmaktadır. Diğeri ise anti-sovyetizmin şampiyonluğunu yapan Maoizmdir. Maoizm pekçok konumlarda demokratik kitle örgütlerine anti-sovyetizm ve anti-komünizm zehirlerini akıtabilmektedir. Bunun için işçi sınıfı düşmanı akımları buralardan tecrit etmek baş görevlerimizden olmalıdır. Diğer bir görevimiz de demokratik kitle örgütlerinde tutarlı birlikler oluşturmak, kitle örgütlerini güçbirliklerine ve aktif kitle eylemlerine sokmak olmalıdır.

İttifak Anlayışımız:

Türkiye'de demokratik kitle örgütlerinde temel siyasi şiarımız eğilimlere bakılmaksızın en geniş anti-faşist tabanı kucaklamak ve toplumdaki bütün demokrat güçlerin beraberliğini savunmak olmalıdır. Bu temel ilke çerçevesinde demokratik kitle örgütlerinin yönetimlerinde kimlerin bulunacağına ve kimlerle ortak yönetimler kuracağımızı saptayabiliriz.

Demokratik kitle örgütlerinde maoculuk dışında tüm siyasi eğilimlerle ör-

gütü dağıtıp bölecek ya da örgütün demokratik merkeziyetçiliğini bozacak herhangi bir zararlı eğilime taviz vermemek kaydıyla örgüt bütünlüğü içinde bulunmak mümkündür. Buradan da anlaşılacağı gibi demokratik yığın örgütlenmesi içinde yönetimlerde ortak platformlar oluşturulması gerekir. Yukarda da belirttiğimiz gibi örgüt yönetimlerini oluştururken Türkiye sosyalist hareketinin dağınıklığının bir zaafı olarak demokratik örgütlere de yansımaktadır. Bunun kökten çözülmesi ise sosyalist hareketin birliğinin sağlanmasıyle başarılacaktır. Fakat bu, bugünkü konumumuzda güçlüklere çözüm bulmama anlamına gelmez. İlkeli davranışlarla, gurupçuluğa, dar rekabetçiliğe, sekterizme düşmeden bu sorunların önemli bir bölümü çözülebilir. Bu konuda partimiz her zaman hassas davranmış ve bundan sonraki çalışmalarında da aynı hassaslığı gösterecektir.

İl Bünyesinde yaptığımız Çalışmalar

Bir yıllık çalışma döneminde yoğun olarak emekçi kitlelerin örgütlenmesi için çalıştık. Buna paralel olarak demokratik kitle örgütlerindeki çalışmaları yürüttük. İl yönetim kurulumuz göreve başladığında bu meseleyi dikkatle incelemiş ve çalışma programına almıştı. Bir yıllık çalışma süresince çeşitli eksikliklerimize rağmen bu konudaki çalışmalarımız da önemli adımlar attık.

Demokratik Kuruluşlar Bürosu

İl yönetim kurulumuz bir yıllık çalışma programına demokratik kitle örgütlerindeki çalışmaları koordine edecek bir büro kurdu. İl yönetiminden bir arkadaş da bu uzmanlık bürosunun sorumlusu oldu. Bu büronun çalışması kısa sürdü. Çalışmaların yoğunlaşması büronun da bu işlere yetişememesi, gecikmelere sebep olması nedeniyle bu büro kaldırıldı. İl yönetimindeki bir sorumlu arkadaş demokratik kuruluş çalışması yapan ekip ve lokallerle ilişkiler kurarak bu çalışmaları yürüttü.

Yaptığımız Kongre Çalışmaları

İl yönetim kurulumuzun yönettiği 8 kongre çalışması yürüttük. Bu kongrelerin 4'ü şube olağan kongresi, 2'si olağanüstü kongre, 2'si de genel merkez kongreleriydi. Yapılan 4 şube olağan kongresinin 2'sinde ittifak yaptık. 2 olağan kongre 2 genel kongrede muhalefet olarak tavır koyduk. Yaptığımız çalışmalarda yönetimlerde ortak platformlar oluşturmaya çalıştık.Bu konuda bütün olanakları aradık. Ve ilkeli birliklerden yana olduğumuzu belirttik. Böylece oldukça önemli deneyler kazandık. Bu kongrelerde karşılaştığımız durumları şöyle özetleyebiliriz:

Dar Gurupçuluk ve Sekterizm

Bir yılda demokratik kitle örgütlerinde 8 kongrede varolduğumuzu belirtmiştik. Bu kongrelerde ilk göze çarpan dar gurupçu ve sekter davranışlar oldu. Bizim dışımızdaki çizgiler demokratik kitle örgütlerini kendi çizgilerinin bir mevzisi olarak görürlerken biz buraları anti-faşist demokratik mücadelenin mevzileri olarak gördük. Çünkü onlara göre TSİP'lilerle ittifak yapmak TSİP'i güçlendirir dar gurupçu anlayışından geliyordu. Öyle ki, bu anlayış TSİP'e karşı bazı sosyalist çizgileri sosyal demokratlarla ittifaka kadar götürdü. Ve bu ilkesizlik örgüt içinde derin yaralar oluşturdu ve goşizme güç kazandırdı. Sosyal demokratlarla olan bu ittifaklar kapalı kapılar arkasında, bir yandan bizle ittifak yapar gözüküp, diğer taraftan sosyal demokratlarla pazarlıklar yürütüldü. Özellikle TİP'in anlayışı buydu. Bu taban çalışmayı yapmayan arkadaşların şu veya bu şekilde geldikleri yönetimleri terk etmeme, ne pahasına olursa olsun, statülerini korumak isteminden ileri geliyordu. Bu durum ise yönetimi tabandan hızla kopararak derneğin bölünme tehlikelerine kadar vardırmıştır.

Diğer taraftan «ilerleme» çizgisi de TİP'den pek farklı olmayan davranışlarını geçtiğimiz pratiklerde sergiledi. «TSİP güçlenmesin» düşüncesiyle veya bu işi

işçi sınıfının partisi yapar dar gurupçuluklarıyle en sekter tavırları partili arkadaşlarımıza ve sempatizanlarımıza gösterdiler. Öyle ki, tabanda kendi kafalarından adamlar bulunamayınca TSİP'le ittifak yapmama pahasına en bilinçsiz unsurlar yönetimlere getirildi ve bu yönetimler kısa sürede çöktü ve bugün en önemli yığın örgütlerinden biri olan sağlık emekçilerinin örgütünün Ankara şubesi maocuların cirit attığı ve hiçbir işin yapılamadığı dernekler haline sokuldu.

Yapılan Sosyalizm Düşmanlıkları

Tanık olduğumuz diğer bir sorumluluk örneği TSİP'in yürüttüğü bir muhalefete karşı «ilerleme» çizgisinin ortaya koyduğu anti-sosyalizmdi. Bu kişiler taban içine yetkili bir yöneticiyi göndererek kendilerinin sosyalist değil CHP taraflısı olduklarını, muhalefetin TSİP'li olduğunu ve «tehlikeli amaçları» için uğraştıkları söylendi. Bunu yaparken de lafta bizle «belki ittifak yapabiliriz» oyalama oportunizmini de göstermişlerdir.

Entrizm

Teknik elemanların yığın örgütünde yaptığımız bir kongre çalışmasında, o zaman partili olan şimdi partiden istifa etmiş bir arkadaşın entrist, komplocu çalışmasından söz etmek isteriz. Olay, TSİP adına ve parti organları tarafından görevlendirilmediği halde TİP'le ittifak için masaya oturan arkadaşın yine TİP'le gözüken, daha sonra başka bir çizgiden olduğu anlaşılan bir kişiyi başkanlığa önermesiyle olmuştur. Ayrıca yine kongrelerden önce kendi adamlarını TSİP sempatizanı olarak lanse ederek yönetimlere böyle yöntemlerle adamlarını sokmak istemişlerdir.

Sonuç

Kongrelerde mümkün olduğunca ittifak yanlısı davrandık, oysa yukarıda saydığımız bilim dışı yöntemlerle karşılaştık. «İlkelerde savaş, devrimci kardeşlik» şiarını çalışmalarımızın her anında hayata geçirmeye çalıştık. Bilimi en geniş emekçi tabanında yaymaya uğraştık ve asla «yönetimde biz de olalım» faydacı yaklaşımlarda bulunmadık. Demokratik Kitle Örgütlerinde doğru politikamızın örgüt yönetiminde egemen olması için elimizden gelen çabayı gösterdik. Bununla birlikte eksikliklerimiz oldu. Bunların en başında geleni deneysizlikti. Deneysizdik, çünkü böyle bir çalışma bizim için yeniydi, gözlemlerimiz, araştırmalarımız çok eksikti. Şimdi bunu kırmış bulunuyoruz. Diğer önemli ve zaman zaman düştüğümüz yanlışımız, sekterlikti.

Sekterlik

Sekterliğimizin zaman zaman ortaya çıkması, karşımızdaki gurupların makyavelist ve sekter tutumlarına dayanıyordu. Dışımızdaki çizgilerin sosyalizm dışı yöntemlerine dayanamayan arkadaşlarımız itici durumlara düştüler. Buralarda çok gerekli olan esneklik gösterilemedi

Diğer sekter bir yaklaşımımız, demokratik kitle örgütlerinin tabanlarında çalışırken yaptığımız sekterliklerdi. Tabanın küçük burjuva özelliğini ilk anda göremeyen arkadaşlarımız «tutarlı sosyalistler» aradıklarından yanılgıya düştüler ve kendi görüşlerinde olmayan dernek üyelerine karşı itici oldular. Bu da emekçiler içindeki örgütlenmemizi çok yavaşlattı. Fakat bu durumun üstesinden büyük ölçüde gelindi ve bugün arkadaşlarımız küçük burjuvazi içinde nasıl çalışılacağını büyük ölçüde kavramışlardır.

Aşırı İyimserlik ve Volantarizm

Yapılan taban çalışması bazı zamanlar abartılarak kendimizi olduğumuzdan fazla güçlü görmemizi yaratmış, elimizdeki mevcut gücü hesaplayamamamızdan dolayı bazı kongrelerde güç durumlara düşülmüş basiretsiz denecek davranışlar ortaya çıkmıştır.

Diğer bir husus; aşağı yukarı çok az çalışmamız olduğu iki yerde kongrede muhalefet olarak çıkılmıştır. Bu anlayış varlığımızı göstermek isteminden ve

yanlış yöntemleri teşhir edelim düşüncesinden kaynaklanmıştır.

Parti İçi İşleyiş Aksaklıklarının Doğurduğu Hatalar

Bu problem özellikle küçük burjuvazi içinde ekip çalışması yürüten çankaya ilçe örgütüyle İl yönetim kurulumuz arasında meydana gelmiştir. İlçe yönetim kurulu yapılan çalışmalardan habersiz kalmıştır çoğu kez. Öyle ki kongreler bittikten sonra ancak bilgi kabilinden meseleyi öğrenmişlerdir. Çalışmalar ekiple, doğrudan il yönetim kurulundaki görevli arkadaş tarafından yürütülmüştür. Zaman zaman inisiyatif kırıcı davranışlarda ortaya çıkmıştır. Bunda en büyük etken olarak lokalin çalışmamasını gösterebiliriz. Durum böyle olunca ister istemez merkeziyetçilik kullanılmış, organ hiyerarşisi çiğnenmiştir. Bu problem yeni çalışma döneminde çözülmelidir. Çünkü çalışmaları aksatmakta, öte yandan parti işleyişini zedelemektedir.

DEMOKRATİ KADIN HAREKETİNE YÖNELİK ÇALIŞMALARIMIZ

Kadın daima sınıflı toplumda ezilen cins olarak yer almıştır. Çağlar boyu cehaletin karanlığı ve günlük ev işlerinin uyuşturucu, inisiyatif kırıcı köleliği içine gömülen kadınlar kapitalizmin gelişmesiyle ister istemez bu dar çevreden koparılarak işçileştirilmiş en ağır sömürüye tabî tutulmaya başlanmışlardır. Buna paralel olarak kadınların eşitlik mücadelesi gelişmiş, örgütlenmiş ve siyasi bir öz kazanmıştır. Bugün kadınlar kurtuluşlarının ancak sosyalizm ile gerçekleşebileceğinin gittikçe çok daha iyi bir şekilde anlamakta, işçi sınıfı partileri içinde ve çevresinde sosyalizm mücadelesine gittikçe daha aktif bir şekilde katılmaktadırlar.

Kadınlar toplumun yarısını teşkil eden, düzen ile önemli ortak çelişkileri bulunan, buna bağlı olarak önemli ortak çıkarları olan ve bunları düzene karşı savunmak zorunda olan bir toplum kesimidir. Bu nedenle kadınların bu konulardaki mücadelelerini beraberce yürütebilecekleri bağımsız bir örgütlenmenin gerçekleştirilmesi toplumdaki sosyal kurtuluş mücadelesi için hayati bir öneme sahiptir. Bu örgütlenme toplumdaki kurtuluş mücadelesinin bulunduğu aşamaya göre karakter kazanmaktadır. Türkiye'de bugün sosyalizme, tüm toplum kesimlerinin her türlü esaretten kurtuluşlarına giden yol bağımsızlık ve demokrasinin kazanılmasına bağlıdır. Bu nedenle kadınların bağımsız örgütlenmesinin de genel anlamda anti-emperyalist ve anti-faşist karakter taşıması gerekir.

Türkiye'de bu modele hemen hemen uyan fakat henüz çok dar olan bir örgütlenme vardır. Bu örgütlenme ve dört ilerici siyasal çizginin desteğini kazanmış tedrici de olsa bir gelişim içindedir. Bu örgütlenmenin gelişimini engelleyen en önemli faktör örgütün yönetimini elinde bulunduran çizginin diğer siyasi çizgilerin örgütü geliştirmeye yönelik çabalarına karşı takındığı ambargocu tavrıdır. Ancak şimdiye kadar edinilen tecrübe bu örgüt içindeki bu tavırın güçlü bir tabana sahip olmadığı, bir eğilim olarak yıkılabileceğini düşündürmektedir. Bu açıdan başından daha sağlıklı da olsa alternatif bir örgütlenmenin oluşturulmasından kaçınmak doğru olacaktır.

Kadınların demokratik örgütlenmesinde ambargocu tavırların yıkılmasının tek yolu kadın tabanında siyasal çalışmanın yürütülmesidir. Oysa bugüne dek ilimizde bu çalışmayı sağlayabilecek bir örgütlenmeye gidilmemiştir. Diğer alanlarda hali hazır çalışma içinde bulunmayan bütün kadın üyelerimiz tek bir ekip içinde toplanmış ve bu ekip demokratik kadın örgütlenmesinde çalışmakla görevlendirilmiştir. Ancak ortaya çıkan inisiyatifsiz, diğer parti çalışmalarından kopuk ve denetimden uzak ekip yapısı nedeniyle başta işçi kadınlar olmak üzere tüm kadınlar arasında siyasi çalışma yürütülmesi mümkün de-

ğildi. Bu özellikle hiçbir üretim birimiyle doğru dürüst bir ilişki içinde bulunulamamasından kaynaklanmıştır. Bu yapısıyle kadın çalışması çok verimsiz olmuştur ve ekip üyeleri arasında moralsizlik başgöstermiş, entrist çalışma yürüten hizibin de etkisi ile ekip dağılmıştır.

Bunun dışında kadın çalışması gerekli teorik çalışmalarla beslenememiş, zaten ideolojik düzeyleri parti ortalamasının bir hayli altında olan ekip üyeleri, nisbi inisiyatifsizlikleri, ekibin partiden kopukluğu ve yönetici arkadaşların kadın sorununa yeterince ciddiyetle eğilmemelerinin de etkisiyle ekip faaliyetleri yeterince belirli ve kararlı bir politik yön kazanamamıştr.

Sonuç olarak partinin kadın çalışmasının köklü bir değişikliğe uğratılması, parti yöneticilerinin bu konudaki kayıtsızlıklarının üstesinden gelinmesi şarttır. Partili kadın arkadaşların azimli çalışması bu konudaki açık perspektiflerimiz konusunda bizde hiçbir şüphe bırakmamaktadır.

1.3. GENÇLİK ÇALIŞMALARI

Parti 1. Kongremiz gençliğin örgütlenmesi ile ilgili olarak 3 önemli karar aldı. Bunlardan birincisi, bilimsel ilkenin bir gereği olarak gençliğin sosyalist örgütlenmesi; ikincisi, yüksek öğrenim gençliğinin akademik - demokratik Türkiye çapında federasyonu ve üçüncüsü, ortaöğrenim gençliğinin demokratik örgütlenmesi ile ilgilidir.

Kongremizde alınan bu kararlar ışığında Ankara İl Örgütümüz gençlik çalışması yapmıştır:

Ankara'nın önemli bir öğrenci gençlik merkezi olması ve gençlik çalışması yapacak nicelik ve nitelikte kadrolara sahip olması nedeniyle gençlik çalışmalarının merkezi yönlendiriciliği Ankara'ya verilmiştir. Bu çalışmanın bir gereği olarak Ankara İl Örgütümüz kadrolarından Merkezi Gençlik Bürosu kurulmuştur. Biz raporumuzun bu bölümünde Ankara İl Örgütümüzün gençlik çalışmalarını, geçmiş dönemlerle bağlantısını kurarak, politik özüyle birlikte değerlendirmeye çalışacağız. Şüphesiz değerlendirmemiz sadece olanı biteni, doğru ve önerileri de kapsayacaktır.

Ankara İl Örgütümüz kurulduktan sonra, başta yüksek öğrenim gençliği olmak üzere bir çok genç insan partimize müracaat etti. İl örgütümüzün kurulmasında öncülük yapan arkadaşlarımızın birçoğunun da, zengin gençliş ilişkileri vardı. O sıralarda kurulan ADYÖD'de ise, Parti ideoloji ve politikasını benimseyen arkadaşlar etkindi. Kurulan birçok birim öğrenci derneğinde partili arkadaşlarımız öncülük ediyorlardı. Öğrenci gençlik içindeki etkinliğimiz mutlak bir etkinlik değildi ve 12 Mart öncesinin «sol» maceracı çizgilerinin devamı durumundaki birçok grubun muhalefetine karşı mücadele etmek zorunda idik. Partimiz, öğrenci gençlikle ilişkiler kurup, ilişkilerin kalıcılığını sağlama sürecinin başlangıcındaydı. Öğrenci gençlik içindeki çalışmalarımız başlangıçtaki gibi sürmeyecek, dışarıdaki «sol» maceracı muhalefetin, içerideki «derleniş» sloganının iflasıyla ortaya çıkan ve körükörüne, bilimsizliğin en ilkel biçimiyle «derleniş»de ısrar eden «doktorcu» muhalefetle birleşmesi ve bu iki muhalefeti kararlı ve cesaretli bir biçimde göğüsleyemeyip, deyim yerindeyse muhalefete boyun eğme sonucu Partimizin öğrenci gençlik içinde gelişen prestiji, yerini bir sessizliğe ve «sol» bir muhalefetin öğrenci gençlik içerisinde rakipsiz kalmasına bıraktı.

«Doktorcu» grubun bilimsiz muhalefetine rağmen, işçi sınıfı bilimine uygun, bilmisel bir örgütlenme olan GSB, kimilerinin sandığı gibi sosyalist gençlik örgütlenmesinin yanlışlığından değil, GSB kurucularının büyük çoğunluğunun yanlış ve faydacı bir yaklaşımla, Parti'den ayrılmaya aday, goşizm menşeyli, işçi sınıfı bilimini derin ve canlı özüyle kavrayamamış kişilerden seçilmesi sonucu başarılı olamadı. GSB'liler somut durumdan kopuk hayâllerinin gerçekleşmediği-

ni görünce, işi Parti inkârcılığına ve yıkıcılığına götürecek olan «sol» muhalefet ile rezoransları sonuncunda da Partimizden pek de uzun sürmeyen bir süreç sonucu koptular.

«Doktorcu» muhalefetin tüm yıkıcılığına rağmen, GSB gençlik ilişkilerimizin güçlü bir merkezi olabilirdi. Fakat GSB yöneticilerinin, Parti tanımaz tavırları ve genç, yiğit fakat bilimle tam olarak donatılamamış GSB tabanına Parti düşmanlığını yaymaları buna engel oldu. Eğer GSB Parti'ye tavırda bağımlılığını sürdürmüş olsaydı, hiç kimsenin şüphesi olmasın ki, Partili genç arkadaşların yönlendirdiği gibi geniş tabanlı, güçlü bir kitle örgütü olacaktı. Fakat GSB'nin Parti'den kopması Partimizin gençlik ilişkilerinin yukarda anlattığımız durumda kalmasına, hatta daha da kötüleşmesine neden oldu.

Bu durum Parti I. Kongremize kadar Parti içinde oluşan «sol» ve «doktorcu» muhalefetlerin Parti yıkıcılıklarına karşı mücadele bir çok diğer konunun olduğu gibi bu konunun da yeni baştan ele alınmasını imkânsız kıldı. Partimiz canlı ve devrimci bir dışa açılma döneminin ardından, şimdi de kendi içinde açılan yaranın teşhisi ve tedavisi ile meşguldü. Bu iş problem halledilmeden yeniden dışarıya açılmanın olanağı kalmamıştı.

Parti I. Kongremiz, «doktorcu»luğun eleştirisi, Kongreye sunulan GYK raporu ve yeni programımız Parti disiplinini çiğneyen «doktorcu» ve «sol» grupların varolan etkinliklerinin kırılıp, Parti otoritesinin yeniden inşasıyla Parti içindeki çalkantılar son bulmuş ve yaranın sökülüp atılması sağlanmıştır.

Parti I. Kongremiz gençlik konusunda da yeni bir canlanmayı getirmiştir. Kongre kararlarımız ışığında, Ankara İl Örgütümüz gençlik çalışmalarında atılım dönemine başlamıştır. Hazırlanan İl Çalışma Programı'nda gençlik çalışmaları önemli bir yer teşkil ediyordu. Burada kongre kararlarının verdiği görevlerle ilgili hedefler konuyordu. Bu hedeflere ulaşmanın zorunlu şartı Parti üyesi ve sempatizanı genç öğrenci arkadaşların her okula göre Ankara çapında merkezi bir istihdamı ve bu istihdam sonucunda, Parti üyesi arkadaşların etrafında sempatizan halkaları oluşturularak, ilişkilerin genişletilmesi idi. Bu dönem, aynı zamanda yıkılan Parti prestijinin yeniden inşası dönemi de olacaktı. Bu amaçla gençlik ilişkilerinin yoğun olduğu Çankaya İlçemizde öğrenci gençlik ilişkileri lokalleştirilmiştir.

Bugün sempatizanlarımızın Partili arkadaşlarımız etrafında örgütlenmesi süreci devam etmektedir. Bu süreç okullardaki «sol» maceracı etkinliklerin yerine işçi sınıfı sosyalizminin etkinliği nın geçirilmesi noktasına henüz gelememiştir.

Öğrenci gençlik içindeki çalışmalarımız tedrici bir yükseliş göstermesine rağmen bir çok eksiklik ve hatayla doludur.

1. Öğrenci gençlik içindeki çalışma, öğrenci gençliğin özgül durumuna kolayca uyum sağlayabilecek arkadaşlarla yapılmalıdır. Parti üyelerimizin büyük bir çoğunluğu öğrenci çalışmasından çok başka alanlarda, örneğin, işçi sınıfı içinde ve demokratik örgütlerde çalışmaya daha yatkınlık göstermektedirler. Bu durum öğrenci gençlik içindeki 12 Mart öncesinden beri varolup devam eden «sol» maceracı grupların etkinliğinden dolayıdır. Partimize gelen öğrenciler çoğu zaman bulundukları okulda yönetimi yüklenen kişiler değil, yönetim dışı siyasi bir grup durumundadırlar. Partililerin bu konumu öğrenci çalışmasına yatkın olan arkadaşlar kazanılmasına engel teşkil etmektedir. Yalnız bu üstesinden gelinemeyecek bir sorun değildir. Öğrenci çalışmasına yatkın —az da olsa— arkadaşlarımız vardır. Bu arkadaşların fedakar ve cesaretli çalışmaları sonucu yeni arkadaşlar kazanmak ve öğrenci gençlik içinde işçi sınıfı sosyalisti gençliğin iktidar olma sürecini sonuca vardırmak mümkün olacaktır.

2. Demokratik toplum kesimleri arasında örgüsel olarak en dağınık durum-

da olan öğrenci gençliktir. Diğer demokratik toplum kesimleri belli bir örgütlülükle demokrasi güçleri safında yerini alırken öğrenci gençlik örgütsüzlüğünden dolayı demokrasi cephesinde gerçek yerini alamamaktadır. Bunun birinci nedeni öğrenci gençliğin politiklik seviyesinin yüksek olmasından kaynaklanan iktidara karşı sert ve kesin çıkışı karşısında ,kendisine yönelen yoğun faşist baskı ve saldırılar; ikincisi, «sol» maceracı, goşist anlayışın öğrenci gençliğin faşist baskı ve saldırılara karşı demokratik, kitlesel birliğini sağlama yeteneğinden yoksun oluşudur. «Sol» revizyonizm faşist baskı ve saldırılara karşı demokratik, kitlesel birliğini sağlama yeteneğinden yoksun oluşudur. «Sol» revizyonizm faşist baskı ve saldırılara karşı mücadeleye sadece «şiddete karşı şiddet» sloganının dar çerçevesine indirgemekte, faşist baskı ve saldırılara karşı mücadelenin diğer biçimlerini reddetmektedir. Bu durumun sonucu olarak devrimci - demokratik öğrencilerin etkinliğinde olan bir çok okul faşistlerce işgal edilmektedir. Bizim bu konudaki eksikliğimiz, faşist işgal ve saldırılara karşı öğrenci gençliği yönlendirme çabasına, düzenli ve kararlı bir biçimde girişememizdir. Pek yakın bir zamandan beri ele aldığımız bu çalışmaların daha önceden yapılamayışını öğrenci gençlik içindeki durumumuzdan ayrı düşünmek müm kün değildir. Faşist işgal altındaki okullara yönelik çalışmalarımız; işçi sınıfı sosyalizminin faşist tırmanışa karşı mücadelesinin zengin biçimleriyle geniş öğrenci kitlesine faşist baskı ve işgallere karşı çıkış yolunu ve dar «maceracı» ve pasifist yöntemlerin acizliğini ve çözümsüzlüğünü gösterecektir.

İşçi gençlik, sosyalist hareketin işçi hareketiyle henüz tam anlamıyla birleşmemesinden dolayı sosyalist ilişkilerin az olduğu bir alandır. Geçtiğimiz dönem içinde İl Örgütümüz, bu alanda ilişki çıkarmaya önem verdiği halde, önemli bir gelişme kaydedememiştir. Bu dönemde çıkarılan işçi ilişkileri, yeni seçilecek yönetim kurulunun düzgün bir istihdamı gerçekleştirmesi sonucu, kitlesel bir genç işçi kazanımının başlangıcı ve temeli olabilir. Yani geçtiğimiz dönemde çıkarılan genç işçi ilişkileri, işçi gençlik kitlesiyle köprüler kurulmasını, bu alana Partimizin girmesinin yolların açılmasını sağlamıştır.

Daha ciddi ve daha canlı bir çalışma ile bu alandaki ilişkilerimiz bugün daha ileri bir aşamada olabilirdi. Bu eksikliğimize rağmen önümüzdeki dönemde, genç işçi çalışması, kafamızda net olarak somutlaşmakta, genç işçiler arasında plânlı ve yaygın bir çalışmanın yolu görülmektedir.

Yoğun genç işçi çalışması, önümüzdeki dönemin başta gelen görevlerinden olmaktadır. Sosyalizme kazanılan genç işçiler, sosyalist hareketle işçi hareketinin kaynaşmasına katkıda bulunurken, işçi gençlik öncülüğünde istikrarlı bir gençlik hareketinin oluşturulmasını sağlayacaktır. Orta öğrenim gençliği (sanat okulları, sağlık okulları, öğretmen okulları vb. meslek okulları dahil) politize olma oranı giderek yükselen bir gençlik kesimidir. Örgütlenme bakımından gerici Dernekler Kanununun engellemeleri, faşist baskı ve saldırılar vb. birçok faktör, en başta da yolgösterici bir örgütün olmaması nedeniyle, bu gençlik kesimi de örgütsüz bir durumdadır. İl Örgütümüz, geçmiş dönemde orta öğrenim gençliği çalışmasına yeteri kadar önem vermemiştir. Bu konudaki eksikliğimiz orta öğrenim ilişkilerimizin merkezileştirilip, orta öğrenim gençliğinin demokratik örgütlenmesinin yaratılması doğrultusuna kanalize edilememesidir. Önümüzdeki dönemde bu eksikliğin giderilip, Partimize yakın orta öğrenim gençlerinin, orta öğrenim gençliğinin demokratik örgütlenmesinde öncülük yapması sağlanmalıdır.

Partimiz üyesi ve sempatizanı arkadaşlarımız, geçen dönemde gençlik çalışmasında, özellikle yüksek öğrenim gençliği çalışması içinde, değişik politik çizgilerle ittifaklar kurma durumunda

kalmışlardır. Her konuda olduğu gibi bu konuda da oportunizme ve entrikacılığa karşı bilimselliği ve iyi niyeti kendimize rehbet edinmemize rağmen bugün öğrenci gençlik içinde ittifaklar sorununu daha bir netliğe kavuşturmak ve bu ittifakların esaslarını tesbit etmek gerekmektedir.

Öğrenci gençlik içindeki ittifaklarımız birbirini dışlamayan aksine biri diğerinin tamamlayıcısı olan şu iki amacı taşımalıdır.

1. Öğrenci hareketi ile işçi sınıfı hareketinin siyasi birliği: Öğrenci gençliğin kurtuluşu, bütün halk kesimleri için olduğu gibi, işçi sınıfının kurtuluşuyla birdir. Bu genel bilimsel doğrudan kalkarak işçi sınıfının siyasi hareketiyle öğrenci gençlik hareketinin birliğinin sağlanmasının, öğrenci gençliğin gerçek kurtuluşu ve bu kurtuluş doğrutusunda daha ileri demokratik hakları kazanabilmesi için bir zorunluluk olduğunu söyleyebiliriz. Sosyalist hareketin çok merkezli olduğu bu aşamada, öğrenci gençlikle işçi sınıfının siyasi hareketinin birliği doğrultusundaki çalışmalar, öğrenci gençliğe, partimizin yol göstericiliğinin sağlanıp yerleştirilmesi çabalarında somutlanır.

2. Demokratik öğrenci hareketinin birliğinin sağlanması: Bir bütün olarak öğrencilerin çıkarı tekelçi kapitalizmin yapısı ile çelişmektedir. (emperyalizme bağımlılık bu çelişkiyi daha da derinleştirmektedir.) Bu genel tesbitten kalkarak, tekelci sermaye ve onun gerici müttefiklerinin egemenliğine karşı öğrenci gençliğin birliğinin sağlanması bir zorunluluktur. Bu iki amaç doğrultusunda öğrenci gençlik içinde ittifaklar kurarız. Bu amaçların inkarı durumunda ittifaklar geçersiz kalır. Bu iki amaç doğrultusunda öğrenci gençlik içinde ittifaklar kurarız. Bu amaçların inkarı durumunda ittifaklar geçersiz kalır. Bu iki amaç doğrultusunda kurduğumuz ittifaklar şu noktaları esas alır:

1. İttifak mümkün olan en geniş demokratik tabana dayandırılmalıdır.

2. Anti-komünizmin ve anti-sosyalizmin bayraktarlığını yapan ve bu yüzden de demokratik bir eğilim olmayan MAOCULUK ittifaklarımız dışıdır. İttifaklarımızın karşısında bir konumu vardır.

3. İttifakların ortak bir program etrafında oluşturulması gerekir. Partimizin önümüzdeki dönem için tesbit ettiği mücadele metodlarına aykırı mücadele metodları içeren programlara sahip ittifaklarda yer alamayız.

4. Öğrencilerin mücadelesini genel bağımsızlık, demokrasi mücadelesinden koparan, onu dar akademik mücadele sınırları içine hapsetmeye çalışan reformist programlı ittifaklar içinde yer alamayız.

5. Geniş öğrenci tabanının istek ve çıkarlarını hiçe sayan dar gurup eylemleri anlayışı üzerine kurulu ittifaklarda olduğu gibi siyasi parti ve siyasi mücadele yasakçılığını taşıyan ittifaklarda da yerimiz yoktur.

1.4. YERLEŞİM BÖLGELERİNE YÖNELİK ÇALIŞMALARIMIZ

1. Olağan kongremiz sonunda yapılan il çalışma programında, geçmişte bu konuda yapılan çalışmalar gözden geçirilmiş ve özeleştiri ile birlikte yeni dönemde yapılacak çalışmaların esasları belirtilmişti. Bu esaslara kısaca bir göz attığımızda şunları görebiliriz:

a) Yerleşim birimlerinde yapılacak çalışmalar diğer alanlarda yapılacak çalışmalarla uyum içinde olmak durumundadır.

b) Yerleşim birimlerinde yapılacak çalışmanın temeli; üretim birimlerine yönelik çalışma için gerekli ilişkilerin sağlanmasıdır.

c) Önümüzdeki dönemde bu alanlarda yapılan çalışmaların özellikle gençliğe yöneleceği görülmektedir.

d) Yerleşim birimlerinde mevcut ilişkilerin gözden geçirilmesi ile sempatizanların istihdamı sorunu çözümlenmelidir.

e) Yerleşim birimlerinde ajitasyon -

propaganda çalışmaları yürütülmeli ve yayın dağıtımı düzene bağlanmalıdır.

d) Mevcut dernekte de goşizme ve maoculuğa karşı etkili mücadele yürütülmeli ve derneğin «dernek» olabilmesi için gerekli çabalar gösterilmelidir.

Geçen çalışma dönemimiz boyunca yukarıda belirttiğimiz esaslar doğrultusunda çalışmalarımız yürütülmüştür. Bu dönem boyunca yapılan tesbitlerimiz şöyledir:

a) Geçen dönem, bu konudaki eksiklik ve yanlışlıklardan arınma sürecidir ve bu süreç devam etmektedir.

b) Özellikle yerel teşkilatlanmanın ağırlık taşıdığı geçmiş çalışma dönemlerinde, partimiz dışına düşen doktorcu arkadaşların özellikle bu çalışmanın içinde olmaları, bunların gitmeleri ile birlikte bazı bölgelerden çekilmek durumunu getirmiştir. Ancak son dönemlerde çekildiğimiz yerlerde ekip çalışması yürütülmektedir.

c) Bazı yörelerde yürütülen ekip çalışması kalıcı sonuçlar doğurmuş; bir taraftan demokratik talepler doğrultusunda örgütlenme sağlanırken, bir taraftan da siyasi çalışma yürütülerek partimizin etkinliği artırılmıştır.

d) Bazı yörelerde yerel sempatizanlarla birlikte yürütülen çalışmalar üretim birimlerine yöneltilemediğinden dolayı kalıcı başarılar getirememiştir.

e) Yerleşim bölgelerinde gerekli ajitasyon - propaganda çalışmaları yeterince yapılamamış, yayın dağıtımı ise hiç dikkate alınmamıştır.

f) Bazı yörelerde kurulan sempatizan eğitim gurupları oldukça başarılı sonuçlar vermiştir.

Önümüzdeki dönemde yerleşim birimlerinde yapılacak çalışmalarda dikkate alınması gereken hususlar şunlar olmalıdır:

a) Yapılan çalışmalar, üretim birimleri için gerekli olan ilişkilerin sağlanmasını temel almalıdır.

b) Siyasi çalışma asla ikinci plana itilmeden demokratik talepler doğrultusundaki çalışma ile birleştirilmelidir.

c) Sosyalist gençlik örgütlenmesinin mahallelerde etkinliğinin sağlanması genç unsurlar arasında sosyalizmin ve partimizin etkinliğini artırmaya yardımcı olacaktır.

d) Şartların oluşması ile birlikte; kurulması gereken dernekler yerine, Türkiye çapında yaygınlığı olan meşrulaşmış demokratik örgütün örgütlenmesi sağlanmalıdır.

e) Sempatizan eğitim ekipleri yeni dönemde de çalışmalarına devam etmelidir.

f) İş satleri dönüşünde partimizi destekleyen gerçek gazetesinin belli yörelerde topluca satışının ve dağıtımının sağlanması çalışmalarımıza yardımcı olacaktır.

g) Yerleşim birimlerinde ajitasyon - propaganda çalışmalarına ağırlık verilmelidir. İlişkilerimizin gelişkin olduğu yörelerde gerektiğinde lokal veya parti temsilciliği açılmalıdır.

h) Mahalli seçimler konusunda çalışma yapılmalı, gerek aday gösterme gerekse ikinci adayların desteklenmesi konusunda tavır alınmalıdır.

2. İÇE YÖNELİK ÇALIŞMALAR

2.1. ÖRGÜTLENME

2.1.1. İl Örgütümüzün Gelişimi ve Genel Durumu

1. Olağan İl Kongresi Partimizde sapmaların tahrifatlarını iyice yoğunlaştırdıkları bir dönemde yapıldı. Ayrıca Kongre öncesinde burjuvazinin engellemeleri sonucu İl Yönetim Kurulunun iki kişi olarak çalışmak zorunda kalması da, sapmaların etkisini arttıran bir faktördü. Sapma içinde olanlar, Parti'ye inançlarını kaybetmişlerdir. Disiplinsizlik, parti görevlerini savsaklamak yaygınlaşmıştı. Organ çalışmaları aksıyor, —hatta çoğu organlar dağılmıştı —eğitim ya hiç yapılmıyor ya da farklı programlar uygulanıyordu. Teşkilâtı bu şekilde devralan İl Yönetim Kurulumuz, ilk iş ola-

rak, bir yıllık çalışma programının hazırlanmasına başladı.

Bu dönemde, İl Örgütümüz dört ilçe teşkilâtından oluşuyordu. Bunlardan bugün varolmayan, Yenimahalle İlçe örgütü, uzun bir süredir bağımsız bir örgüt gibi çalışıyordu. Partiden atılanlar, aday üyeliği düşürülenler, ilçeye rahatlıkla gidip-geliyorlar, birlikte çalışıyorlardı. İl Yönetim Kurulu Kararları çoğunlukla uygulanmıyor, yayın dağıtımı yapılmıyordu. İl Yönetim Kurulumuz, Yenimahalle İlçe Yönetim Kurulunu ihraç istemi ile İl Onur Kuruluna sevketti. Yönetim Kurulunun ihracından sonra bu ilçemiz bir süre geçici yönetim kurulu ile çalıştırıldı, ancak kadro yetersizliği yüzünden bu çalışma, Merkez ilçenin çalışmalarıyla birleştirildi ve ilçe feshedildi.

Yenimahalle İlçe Yönetim Kurulunun ihracından ve diğer parti örgütlerindeki ihraç istemlerinden sonra sağ ve sol sapma içinde olanlar ya istifa ettiler ya da parti ile bağlarını kopardılar. İhraç ve istifalar sayısal çokluğuna rağmen, nitel anlamda gücünü fazla azaltmadı. Nicel gücümüzün azalması yanında kayda değer kaybımız bir fabrikada oluşan işçi ilişkilerinin kopması ve bir öğrenci ekibinin dağılması oldu.

Buna karşılık hizipçiliğin sona ermesiyle, organlar işlerlik kazandı, disiplin yeniden sağlandı ve üyelerin morali yükseldi. Kazanılan yeni işçi üyeler ve hazırlanan çalışma programı uyarınca ekiplerin üretim birimlerine yönelik örgütlenme temel alınarak, işyeri ve yerleşme esasına göre yeniden düzenlenmesi il örgütümüzün sağlıklı bir yapıya yönelmesini getirdi.

Hazırlanan İl Yönetim Kurulu Çalışma programını birçok eksiklikleri olmasına rağmen, ileri bir adım olarak kaydetmek gerekir. Bu programla il örgütümüz bünyesinde programlı çalışma dönemine girildiğini söyleyebiliriz.

Raporumuzun diğer bölümlerinde il çalışma programımızın öngördüğü esasları ne ölçüde gerçekleştirildiğini irdeledik. Programın içe yönelik çalışmalarla ilgili bölümlerinin uygulanma durumunu burada incelemeye devam edeceğiz. Bu konu ile ilgili olarak yapılan çalışmalar ve bazı önemli noktalar çeşitli başlık altında toplanmıştır:

1) İl Büroları:

Hazırlanan çalışma programına dayanılarak ve 2. teşkilâtlanma genelgesi doğrultusunda İl Yönetim Kuruluna bağlı dört uzmanlık bürosu kurulmuştur: Eğitim - Propaganda Bürosu, Sendikalar Bürosu, Demokratik Kuruluşlar Bürosu, ve Malî Büro. Tamamıyla uzmanlık bürosu niteliği taşıyan bu bürolar katılanların aslî organı değildi.

Ancak uzmanlık bürolarının şartlarının ve niteliklerinin doğru tesbit edilemeyişi, baştan düzenli oturtulamayışı, İl Yönetim Kurulundan bir kişinin de başarabileceği bir işin birçok kişiye yüklenmesi ve üyelerin birden fazla alanda istihdam edilmesinin getirdiği hantallık sonucu, Malî Büro dışında diğer bürolar çalışamadı ve dağıldı. Ekip çalışmalarının daha yetkin bir düzeye yükseltilmesi ve ekipten İl Yönetim Kuruluna kadar karar - yönlendiricilik - rapor sistematiğinin sağlıklı kurulması başarıldığı takdirde önümüzdeki dönemde, böylesi uzmanlık bürolarının kurulmasının gerekli olmayacağı görüşündeyiz.

2) İlçe Teşkilâtları:

İl Büroları dışında çalışma programımızı örgütlenme bölümünün bir diğer kısmı da ilçe teşkilâtlanma çalışmaları olarak hazırlanmıştı. Programın genel esasları ile birlikte özellikle ilçe örgütlerimizi önemle ilgilendiren bu bölüm İlçe Yönetim Kurulları ile tartışılmış, ayrıntılı olarak açıklanmış ve uygulamaya konulmuştu. Raporumuzun diğer bölümlerinde bu konuda yeterli değerlendirmeler yapıldığı için tekrar aynı konulara değinmiyoruz.

Ayrıca geçtiğimiz haftalarda yapılan ilçe kongrelerimizde bir bütün olarak ilçe örgütlerimizi ilgilendiren çalışmalar tartışılmış ve sonuçlandırılmıştır.

İL YÖNETİM KURULUMUZ VE ÇALIŞMA ANLAYIŞI:

Kongre sonrasında göreve başlayan Yönetim Kurulumuz ilk iş olarak formel görev bölüşümünün yanında temel çalışma alanlarına göre iş bölümü yapmış ve her çalışma alanı için İl Yönetim Kurulu içinden bir sorumlu tesbit edilmiştir. Yönetim Kurulu çalışmalarına yeni bir dinamizm getiren bu yerinde uygulama çeşitli çalışmalara ve eksikliklere rağmen sürdürülmeye çalışılmıştır.

Bu uygulamanın başta gelen aksaklığı bazı çalışma alanlarında sorumlu olarak tesbit edilen arkadaşların zorunlu nedenler yüzünden değiştirilmesi olmuştur. İl Yönetim Kurulu içinden bir arkadaşın ise bir türlü uygun alanda ve sürekli istihdamının sağlanamaması bir başka eksikliği teşkil etmiştir. Söz konusu uygulamanın bir diğer olumsuz yanı ise, iş bölümü anlayışının çoğu zaman doğru kavranamamasından kaynaklanan yönetim kurulu üyelerinin kendi alanı dışındaki çalışmalara karşı gösterilen ilgisizlik olmuştur. Bu da yönetim kurulunun kollektif çalışma sistemini aksatmıştır.

ORGANLARARASI BİLGİ İLETİŞİMİ SORUNU

Parti çalışmalarının düzenli yürüyebilmesi organlar arasında sistemli bilgi alışverişinin sağlanabilmesi ile mümkündür. Ancak bu sayede üst organ kararlarının ekiplere indirilmesi, üst organların alt organ çalışmalarından bilgilenerek onları yönlendirilmeleri, eksikliklerin, yanlışlıkların giderilmesi için gerekli tedbirleri almaları, alınan kararların uygulanıp uygulanmadığını denetlemeleri mümkün olabilir.

Bu konu baştan beri Parti çalışmalarının bir türlü düzene sokulamayan yönünü oluşturmuştur.

1. Olağan İl Kongresi öncesinde organlar arası —özellikle de ilçeler ile ve il ile Genel Merkez arası— rapor işleyişi tamamıyla kesilmişti.

İl Yönetim Kurulumuz Çalışma Programı uygulanmaya başlandıktan sonra bu konuyu ele aldı. Genel olarak ilçeler ile il yönetim kurulu arasındaki ilişkiler sorunu ile birlikte değerlendirilen rapor işleyişi Ocak ayından itibaren ilçe yönetim kurullarından, hazırlanan sisetematiğe göre aylık raporlar alınmasıyla nisbeten düzene girdi. Ayrıca aylık ilçe başkanları toplantıları sistemi getirildi.

Bu yapılanlara paralel olarak da Partimiz Genel Merkezine düzenli aylık raporlar gönderilmeye başlandı.

Ancak bu uygulamalar soruna kesin ve sonuç verici çözüm getirmekten uzak kalmıştır. Kaldı ki bu uygulamanın bile tümüyle başarılı yürütülmesi mümkün olmamıştır.

Zira diğer ilçe örgütlerimiz bu konudaki ciddi ve sorumluluk duyan çabalarına karşılık en büyük ilçemizden düzenli rapor alabilmek mümkün olmamıştır.

Ankara il örgütümüzde en yoğun çalışmanın yürütüldüğü bu ilçemizden aylık rapor gelmemesinin çalışmalarımız üzerindeki olumsuzluğu çok açıktır. Bu durum doğal olarak alınan kararların uygulanıp uygulanmadığının denetlenememesini de getirmiştir.

Ayrıca il yönetim kurulu ile Genel Merkez arasında rapor işleyişinin bir süre kesintiye uğratılması da bu konudaki bir başka olumsuzluktur.

Önümüzdeki dönemde yapılacak çalışmaların en önemlilerinden biri organlararası rapor işleyişinin kesinlikle düzene sokulmasıdır. Bu konuyu can sıkıcı bir bürokratik işlem, bir formalite olarak gören anlayışların üzerine gidilmeli ve meselenin önemi bu yanlış görüşleri taşıyan tüm yönetici arkadaşlara kavratılmalıdır.

2.1.3. ÜYE İSTİHDAMI.

İl Örgütümüzün kuruluşundan 1. Olağan Kongre'ye kadar geçen sürede önemli bir sorun olan, üyelerin düzgün istihdamı meselesi, Çalışma Programımızda asıl hedef olarak tesbit ettiğimiz

üretim birimlerine yönelik çalışmaya geçilmesi ile büyük ölçüde çözüme kavuştu. Özellikle daha sonraları sempatizan çalışmasının da belli bir düzene girmesi bu sorunun çözümünde kolaylaştırıcı bir faktör oldu. Kısa zamanda birtakım suni olarak veya zorlama ile oluşturulmuş çalışma ekiplerinin yerini her üyenin kendi asli çalışma alanına göre istihdam edildiği ekipler aldı. Ayrıca sempatizan çalışmalarından kazanılan üyelerin de çalışma alanlarının çok önceden belirlenmiş olması ve Parti'ye artık tesadüfi gelen, hiç bir ilişki ve çalışmanın sonucunda kazanılmayan üyelerin sayısının sıfıra yaklaşması üye istihdamı sorununun çözümünde doğru yöntemlerin uygulanmasını getirdi. Geçtiğimiz dönemde, bu konuda atılan başarılı adımlardan bir diğeri ise çalışma alanı değişen bir üyenin zaman geçirilmeksizin yeni çalışma birimine devredilmesi idi. Ancak, bugün dahi bu sorunun tümüyle üstesinden gelindiğini söylemek aşırı iyimserlik olur. Geçtiğimiz dönemde de bu konuda çeşitli hatalar yapıldı. İstihdam sorununun mekanik yorumlanması, teşkilâtlanma çalışmalarında başarılı olamayan birtakım üyelerin diğer yetenek ve becerilerini geliştirecekleri ve verimli olacakları biçimde istihdamlarını ve mobilize edilmelerini engelledi. Asli çalışma alanı dışında da ilişkileri olan bir üyenin (örneğin, bir işyerinde çalışıp, oturduğu mahallede de geniş ilişkiye sahip) bu ikinci alandaki çalışmaları çoğunluk değerlendirilemedi. Zaman zaman da bazı üyelere, başta yapılan hatalı tesbitler sonucu, kaldıramayacakları görevler yüklendi. Örneğin, uygun tesbitin yapılamayışı sonucu bir çalışma ekibinin ekip başının 2-3 kez değiştiği oldu. Bütün bu aksaklıklara rağmen üye istihdamı konusunda yapılan başarılı çalışma sonucunda bugün vardığımız noktada nicel eksikliğimize karşılık, hemen tüm üyelerin faal ve organlı olmaları, safra bulunmayışı teşkilâtımızın önemli bir üstünlüğüdür. Üye istihdamı konusuna yeni dönemde de, yukarda değindiğimiz aksaklıkları ve önümüzdeki dönemde karşılaşabileceğimiz yeni sorunları da gözönünde tutarak, gereken önem verilmelidir.

2.1.5. ÜYELİK ANLAYIŞIMIZ

Partimiz belli bir duraklama döneminden sonra yeniden bir canlanma dönemine girmiş bulunuyor. Bu duraklama döneminde sarsılan Partimizin itibarı yeniden yükselmeye başladı. Özellikle ileri işçilerin ilgisi yeniden Partimiz üzerinde odaklaşıyor. Bunun en temelli nedeni başından beri Partimizin işçi sınıfı biliminden taviz vermeyen, her türlü oportünizme ve faydacılığa karşı ortodoks, dürüst tavrıdır. Partimize ileri unsurların yeniden yönelen ilgisi aynı zamanda dışımızda olan bir kısım grupların sıhhatsiz şişmesinin belli bir duraklama dönemine de rastlıyor. Bu gelişim ilkesizliğin, oportünizmin değil, bilimin geleceği sonucunun habercisidir.

Partimize yönelen ilgi, üye müracaatındaki yükseliş bizleri üyelik anlayışımız ve istihdam sorununu ele almaya zorlamaktadır.

İşçi sınıfı biliminin üyelik konusundaki prensipleri ve 2,5 yıllık Parti deneyimiz üyelik kriterimizin tespitinde bize ışık tutuyor.

Partimizin kuruluşundan 6 ay sonra Parti içi hizipleşmelerin oluşması ve bu hiziplerin Parti yıkıcılığı ve bizim bu yıkıcılığa karşı amansız mücadelemiz bizleri üyelik konusunda daha dar olmaya zorladı. Sosyalist hareketin çok merkezliliğinin verdiği güvensizlik, ileri unsurların bilimi yeterince özümleyememekten kaynaklanan mükemmelliyetçiliği ve bu her iki durumun verdiği kararsızlık ve bu kararsızlığa karşı bizde uyanan tepki, bizi üyelik konusunda dar olmaya, titiz davranmaya itmektedir. Fakat objektif durumun zorunlu bir sonucu olan bu titizliği «sol» sekter bir anlayışa büründürmemek gerekir.

Genel olarak sosyalist kadrolardaki politik kararsızlıktan dolayı meydana gelen yalpalamalara tepkiyle kafası net olmayan arkadaşların hemen Parti'den a-

tılması şeklindeki bir sol sekter anlayışa kapılmamak gerekir. Arkadaşların kafasını netleştirmek, onların sarsılan güvenini tamir etmek için sonuna kadar uğraşmalıyız. Amacımızın üye kaybetmek değil, kazanmak olduğunu unutmamalıyız.

Kanaatimizce kafalarında şüpheler uyanan arkadaşları birçok zorluğa katlanarak kazanmak yerine, Parti'den atmak işin kolayına kaçmaktır. Halbuki yarayı kesip atmadan önce onun tedavisinin mümkün olan tüm yollarına baş vurmak metodumuz olmalıdır.

Bu söylediklerimizden politik kararsızlıklara önem verilmemesi, onların üstünden geçilmesi sonucu çıkmaz. Tersine bizler politik kararsızlıkları zamanında tespit edip, onların üzerine en canlı biçimde yürümeliyiz. Fakat bu üzerine yürüyüşümüz sekter olmamalı, kazanmak amacımız olmalıdır. Bu birinci önemli noktadır.

İkincisi, nasıl ki tüm insanlar dört dörtlük insanlar olamıyorsa, tüm sosyalistler de dört dörtlük sosyalist olamazlar. Bir üyede aranan vasıflar genel hatlarıyla: Bilinç, fedakârlık, dinamizm, disiplin, kararlılık ve politik uyanıklıktır. Fakat bu vasıfların tümü birden oluşmaz. Bu nitelikleri kazanmak belli bir süreç işidir. «Her üye her zaman bu nitelikleri taşımalıdır» anlayışı ve üyelerden bütün bu vasıflara uygun davranışlar beklemek mükemmelliyetçiliktir. Ve bu niteliklerin tümünü taşımayan üyelere karşı belli bir toleransla davranmamak «sol» sekterliktir.

Bu konuda da metodumuz birçok eksiği üzerinde taşıyan üyelerin belli bir süreç içinde daha mükemmelleşmesini sağlamaya çalışmak olmalıdır. Üyelerin ayrı ayrı yapılarını ve durumlarını gözetmeden her üyeden her zaman aynı şeyleri beklemek ve zaafları olan bir kısım üyelere karşı toleranslı davranmamak kaba, mekanik bir yaklaşımdır.

Üçüncüsü, üyelerdeki değişik yetenekleri tespit etmek, bu yeteneklere göre üyelerin istihdamını yapmak önemlidir. Partimizin üyelerinin hızla artmaya başladığı bu dönemde bu konu çok daha önem kazanmaktadır. Yönetici arkadaşların titiz bir çalışma ile üyelerin yeteneklerini tespit etmesi ve yeteneklerini en verimli kullanacakları biçimde üyeleri yerleştirmeleri çalışmalarımızın verimliliği açısından zorunludur. Üyeliği «sol» sekter bir anlayışla salt dışa yönelik eylemlerle ölçmek, birçok kişideki dışa yönelik ve benzeri alanlarda zaaflarına rağmen, gelişkin, değişik vasıflardan faydalanmamak bize sadece zarar verebilir. Asgari Parti disiplinine uymak kaydıyla salt tek bir işi, örneğin herhangi bir teknik işi yapan üyelerimiz olabilir ve olmalıdır. Biz hayatın birçok alanında çalışma yapmak zorundayız ve bu alanlarda yetenekli arkadaşlara ihtiyacımız vardır.

2.1.6. SEMPATİZAN ÇALIŞMALARI

I. Olağan Kongre öncesinde Parti sempatizanlarının istihdamı, eğitimi ve Parti çalışmalarına katılmalarının sağlanması konularında her hangi bir çalışma yapılmamıştır. İl Örgütümüzün o zamanki yapısının doğal bir sonucu olarak Parti sempatizanları hangi çalışmadan, kimler tarafından, nasıl kazanıldıkları bilinmeyen, Parti'ye ne zamanlar uğrayacakları belli olmayan şekilsiz bir kalabalık oluşturuyorlardı. Durum böyle olunca ilerde Parti üyesi olmaya aday bu kişiler arasından nasıl bir deneme - eğitim süreçi ile en sağlıklı unsurların Parti'ye kazanılması gerektiği de çözümlenemeyen bir sorun olarak kalıyordu.

Bu çok önemli eksikliğin bilincinde olan İl Yönetim Kurulumuz Kongre sonrasında hazırlanan Çalışma Programında bu soruna çözüm getirmiştir. Programda öngörülen, ekiplerin kendi çalışma alanlarında sempatizan eğitim grupları oluşturmaları idi. Bir ekibin kendi alanı içinde yaptığı çalışmalarda ajitasyon - propaganda - faaliyetini izleyecek olan ilk adım, bu faaliyetler sonu-

cunda kazanılan sempatizanların hemen sempatizan eğitim gruplarında örgütlenmeleri olacaktı.

Bizce, Çalışma Programının en önemli esaslarından birini teşkil eden sempatizan grupları uygulaması kısa zamanda hızla gelişti ve pratikten edinilen deneylerle zenginleşti. Hazırlanan sempatizan eğitim programı uygulanmaya başladı. Önceleri sadece eğitim yapan bu gruplar bir süre sonra —belli ölçülerde— Parti çalışmalarına katılan (örneğin yayın dağıtan, bağış toplayan, dışa dönük eylemlere katılan, açık toplantılara düzenli gelen(sempatizan ekipleri haline dönüştüler.

Sempatizan ekipleri çalışmasının belli bir düzene girmesinden sonra Partimize kazanılan üyelerin büyük çoğunluğunun bu ekiplerden gelen arkadaşlar olması bu başarılı uygulamanın sonucudur.

Geçtiğimiz dönemde başlatılan bu çalışmanın başlıca eksikliği düzenli kontrol ve yönlendiriciliğin sağlanamaması olmuştur. Ekip çalışmalarının rayına oturmasıyla birlikte şaşırtıcı bir gelişme gösteren sempatizan ekibi çalışması özellikle en büyük ilçemizde kısa bir süre sonra denetimden çıkmıştır. Bu da doğal olarak bu ekiplerin gelişimlerinin düzenli bir şekilde izlenmesini ve yönlendirilmelerini olanaksız kılmıştır. Planlı ve sistemli bir ilgilenmenin çoğu zaman başarılamayışı çeşitli aksaklıklar doğurmuş, kimi ekipler ilgisizlikten dağılmıştır. Kimi zaman da bazı Parti üyelerinin bireysel davranışları bu olumsuzluğu arttırmıştır.

Halen sürdürülen ve Partimizin kitle ilişkilerinin somutlandığı önemli yapıtlar ve Parti'ye üye aktaracak başlıca kaynaklar olarak değerlendirebileceğimiz sempatizan ekipleri uygulamasına yukarda belirttiğimiz eksikliklerin üstesinden gelerek önümüzdeki dönemde de devam edilmelidir.

Karşılıklı Ekonomik Yardım Konseyi (KEYK) Çalışmaları

Karşılıklı Ekonomik Yardım Konseyi (KEYK) 25 Şubat 1949'da kurulmuştur. Hedefi Ekonomik ve diğer alanlardaki çok yanlı işbirliğini geliştirmek ve gitgide DAHA ÇOK yönlüleştirmek, daha sıkı bir işbirliğini geliştirmektir.

O zamandan beri üye ülkeler ulusal ekonomileri umulmayan bir tempoyla geliştiler ve KEYK ülkeleri dünyanın en dinamik iktisadi bölgesini oluşturdular.

KEYK tam üyeleri şu ülkelerdir:
Sovyetler Birliği
Demokratik Alman Cumhuriyet
Çekoslovak Sosyalist Cumhuriyeti
Polanya Halk Cumhuriyeti
Macar Halk Cumhuriyeti
Bulgaristan Halk Cumhuriyeti
Romanya Sosyalist Cumhuriyeti
Moğol Halk Cumhuriyeti
Küba Cumhuriyeti

Yugoslavya Federal Sosyalist Cumhuriyeti, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti ve Finlandiya Cumhuriyeti KEYK ülkeleri ile sıkı işbirliği yapmaktadırlar. Tüm bu ülkelerin yüzölçümü 25.782.242 kilometre olup, toplam nüfusları 440 milyonu bulmaktadır.

KEYK ülkelerinde bilinen dünya rezervelerinin demir, çinko ve bakır için yaklaşık yarısı, doğal gazın yüzde 40'ı, petrol ve kömürün üçte biri, Mangan ve Apatitlerin yüzde 80'i ve Nikel ve Wolfram gibi önemli madenlerin üçte ikisi yoğunlaşmıştır.

Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nden 1 Temmuz 1973'te, Avrupa'daki KEYK ülkelerinin sınai üretimlerinin 1963'ten bu yana yüzde 93 arttığı açıklanmıştır.

Daha 1972'de KEYK ülkeleri 1,1 milyon kilowat saat elektrik enerjisi 170 milyon ton çelik üretiyorlar, 400 milyon ton petrol ve 250 milyar metre küb'lük doğal gaz çıkartıyorlardı.

KEYK ülkeleri şu sıralar karşılıklı alış veriş yoluyla ithal gereklilik-lerinin taş kömüründe yüzde 98'ini, petrol ürünlerinde yüzde 96'sını demirde yüzde 80'nini, tesis ve makinalarda yüzde 95'ini karşılamaktadırlar.

KEYK ülkelerinin dünya sınai üretimindeki payı 1950'de ancak yüzde 20 iken şimdi yaklaşık olarak yüzde 40 olup, 1978'e kadar yüzde 50'yi bulacaktır. Böylesi artış yüzdelerine giden yolu KEYK karmaşık (Kompleks) proğram açmıştır.

CAN DAMARLARI

PETROL :

Başkıristan'daki Sovyet Petrol sahasından Schwedt'e (DAC) petrolün varması 20 gün sürmektedir. 1975 sonunda bu önemli hammaddeden 85 milyon ton DAC rafinelerinin tanklarına akmış olacaktır. ÇSC, Polonya ve Macaristan'da benzeri miktarları almışlardır. Daha 1969'da KEYK ülkeleri ikinci bir damar inşasını kararlaştırmışlardır. Daha yüksek kapasite ile bu ikinci boru hattının bitmesiyle Polonya Halk Cumhuriyeti ile DAC'ın yıllar sonraki petrol ihtiyacı bile garantilenmiş olmaktadır. Yalnızca 50 milyon ham petrolün ki bu miktar DAC'ın 1972 Haziranı'na kadar aldığına eşdeğerdir. Ulaşım için 2,5 milyon tank vagonu veya 10 biner tonluk 5 binlik tanker yükü gerekliydi. S.S.C.B. 1966'dan 1970'e kadar dostlarına 138 milyon ton petrol vermiş olup, bu 5 yıllık plan dönemi için kardeş ülkelere yapılacak ihracaat 243 milyon tonu bulacaktır.

DOĞAL GAZ:

SSCB 15 trilyon metre küb ile şimdiye kadar bilinen doğal gaz rezervlerinde dünya birincisidir. Ana hedef KEYK devletlerinin Sovyet Doğal gazı ile beslenmesidir. Entegrasyon planları Bulgaristan ve Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin kaynakları pek az bulundukları nedeni ile tamamen Sovyet doğal gazı ile beslenmelerini öngörmektedir. Polonya, Macaristan ve ÇSC gereksinmelerinin yarısını SSCB'den karşılıyabileceklerdir. Örneğin Bulgaristan'da, Dewnja'daki termik santraldan sonra Wraza'da kimya kombinası da işletmesini Sovyet doğal gazına çevirmiştir. SSCB-Bulgaristan doğal gaz anlaşmasının birinci aşaması Bulgaristan Halk Cumhuriyetinin 30. yıldönümünde tamamlanmıştır.

ELEKTRİK ENERJİSİ:

KEYK üyesi ülkelerin Birleşik Enerji Sistemi, Popüler «Barış» Enterkonnekte Sistemi kısa adı ile tanınmaktadır, Bulgaristan, Macaristan, DAC, Polonya, Romanya ÇSR ulusal enerji sistemleri ile SSCB'nin batı Ukranya enerji sisteminden oluşmaktadır. KEYK ülkeleri arasında 1955'de 60 ve 110 kilovatlık 5 enerji iletim hattı vardı. Daha sonra birkaç yıl içinde uluslararası enterkonnekte sistemin alınması için ön koşullar hazırlandı. 1 Ocak 1963'den beri Prağ'da Merkezi Kumanda (Dispeyçer) örgütü çalışmaktadır. 1972'de «MİR» Avrupa'daki KEYK ülkelerini 20,5 milyar saatlik elektrik enerjisi ile beslemiştir. 750 kilowatlık bir elektrik iletim hattı «Mir»'i SSCB'nin Avrupadaki büyük enerji ağına bağlamaktadır.

ULAŞTIRMA:

10 yıl önce oluşturulan KEYK ülkeleri ortak yük vagonu parkı (OPW) 250 bin vağonu kapsamaktadır. Bu yaklaşık Moskova'dan Budapeşte'ye, Berlin üzerinden uzanan bir yük katarı uzunluğu demek olup 6 milyon tonluk yük kapasitesine eşdeğerdir. (OPW) üyesi ülkeler Bulgaristan HC, Macar HC, DAC, Polonya HC, Romanya SC, SSCB ve ÇSC'dirler.

Ortak Vagon Parkı'nın kurulmasının en önemli hedeflerinden biri mevcut kapasitenin daha iyi kullanılması idi. Ayrıca uluslararası demiryolu hatları ve sınır ve manevra istasyonlarının yüklenmesi OPW'lerin kuruluşu ile önlenmiştir. Her UPW-vagonu saatte 100 km'lik en yüksek hızla çekilebilir. OPW'nin büyümesiyle birlikte üye ülkeler arasındaki uluslararası yük nakliyatındaki yükümlülüklerle ilgili ilişkiler de daha sağlamlaşmıştır. KEYK karmaşık programı Ortak Vagon Parkı'nın plana uygun olarak geliştirilmesini ve işletmenin yönetiminin mükemmelleştirilmesini öngörmektedir. Elimizdeki verilere göre, OPW'nin 350.000 vagona geliştirilmesi öngörülmektedir.

Polonya'lı, Çekoslovak, Macar, Rumen, ve Bulgar 300 uzman gelecekte KEYK ülkelerinin «kendi» su yolu olacak bir Tuna-Oder-Elbe kanalı'nın politik hukuki, ekonomik ve teknik meselelerini ele almışlardır. Planlanan su yolu şimdiki Baltık Denizi'nden Karadeniz'e (Baltık Denizi - Kuzey Denizi Kanalı - Kuzey Deniz - Manş Denizi - Atlantik - Cebelitarık Boğazı - Akdeniz - Çanakkale Boğazı - Karadeniz) şimdiki gemi hattını beşte dördü kadar kısaltacaktır. Kanalın uzunluğu yaklaşık 340 km. olacaktır.

KOORDİNASYON MERKEZLERİ

Denenmiş biçimlerin yanısıra KEYK içinde işbirliği üzerine yeni olanaklar amaca varacak biçimde gerçekleştirilmektedir. Böylelikle halk ekonomisi açısından önemli araştırma alanlarında çalışma yapmak üzere

36 koordinasyon merkezi görevlerine başlamışlardır. Örneğin,

— metallerin paslanmasının önlenmesi (merkezi Moskova'da)

— tarımsal kültürlerin verimli cinslerinin ve türevlerinin geliştirilmesi (merkezi Odessa'da)

— hammadde odunun karmaşık (komplex) kullanımı (merkezi Bratislava'da)

— suni gübrenin geliştirilmesi ve kullanımı (merkezi Leipzig'te)

— hayvancılığın biyolojik meseleleri (merkezi Rostock/Dummerstorf' ta) için koordinasyon merkezleri oluşturulmuştur.

Çevre kirlenmesinin önlenmesi alanındaki araştırmanın koordinasyonu ile altı merkez meşgul olmaktadır. Bunlar her şeyden önce organizmaların çevreleriyle ilişkilerini, su kaynaklarının korunmasını, sınai ve konutsal artıkların değerlendirilmesi ve yokedilmesini ve gürültüden korunmanın örgütlenmesini araştırmaktadırlar.

KEYK'in en önemli bilim merkezi Dubna (SSCB)'daki «Birleşik Çekirdek Fiziği Araştırma Enstitüsü»dür. Bu, sosyalist devletlerin ilk uluslararası bilimsel örgütüdür. Bu birliğin ortak araştırmasına üye ülkelerin gitgide daha çok enstitüsü ve laboratuvarı katılmaktadır. Dubna'daki bilim merkezi 1972'de sonuçları tüm üye ülkelere açıklanan ve ortaklaşa yayınlanan 300'den fazla ortak araştırma tezi işlemiştir.

KEYK ÜYESİ ÜLKELERİN ÇOK YANLI ULUSLARARASI ÖRGÜTLERİ

KEYK ülkelerinin çok yönlü ekonomik ve bilimsel teknik işbirliği yalnızca Karşılıklı Ekonomik Yardım Konseyi organlarınca değil, bunun yanısıra özellikle tümü veya birkaçı KEYK üyesi ülkelerce özel alanlarda kurulmuş uluslararası birçok ekonomik örgütçe de yürütülmektedir. Bunlar hem devletlerarası ekonomik örgütler, hem de iktisadi örgüt ve birliklerdir.

Devletlerarası ekonomik örgütler her şeyden önce üye ülkelerin ekonominin, bilim ve tekniğin belli sahalarında, bazı dallarda ve belirli ürünlerdeki işbirliğini ve birarada çalışmayı koordine ederlerken, uluslararası ekonomik örgütler bunun yanısıra araştırma ve geliştirme, üretim, hizmetler ve dış ticarette ortak ekonomik çalışmalar yapmaktadırlar.

Tüm bu örgütlerin eylemleri KEYK ile uyumlandırılır. Bu örgütler bir takım anlaşmalarla özel örgüt olarak KEYK'e bağlıdırlar.

Sosyalist ekonomik entegrasyonun derinleştirilmesi ile KEYK ülkelerinin öngörülen alanlardaki araştırma ve üretim potansiyelinin doğrudan birleştirilmesi önem kazanmaktadır. Çok yönlü ilk örnekler herşeyden önce «Interatom instrument» (uluslararası atom cihazları) araştırma ve üretim birliği ve bir süre önce oluşturulan «Inter atom energo» (uluslararası

atom enerjisi) ve «Inter textil maschin» (uluslararası tekstil makinaları) uluslararası iktisadi birlikleridirler.

EKONOMİK İŞBİRLİĞİ İÇİN ULUSLARARASI BANKA (EIUB)

EIUB, Bulgaristan HC, Macar HC, DAC, Moğol HC, Polonya HC, SSCB ve ÇSC arasında transfer edilebilir Ruble ile çok yönlü hesaplaşmalar üzerine yapılan hükümet anlaşmasıyla 1963 yılında kuruldu.

EİUB eylemi uluslararası sosyalist işbölümünün derinleştirilmesi, KEYK ülkelerinin ticari ve iktisadi ilişkilerinin geliştirilmesi, hesaplaşmaların mükemmelleştirilmesi ve karşılıklı yükümlülüklerin özdeşleştirilmesi üzerinedir.

Ana görev: Karşılıklı mal alışverişinin gerçekleştirilmesi ile ilintili olarak tüm hesaplaşmaların yürütülmesi ve EİUB üyesi ülkeler arasındaki transfer edilebilir ruble ile olan diğer hesaplaşmaların gerçekleştirilmesi. Banka üyelerinin dış ticaret ve diğer dış ekonomik işlemlerine kredi vermektedir. Banka, serbest fonların, hem üye ülkelerin, hem de diğer ülkelerin transfer edilebilir rublesi ve serbest değiştirilebilir dövizleri ve diğer paraları ve altın olarak, banka işlemlerinin yerine getirilmesinde kullanabilir.

EİUB'nin en yüksek organı, üyesi ülkelerin hükümetleri tarafından atanan temsilcilerden oluşan ve bankanın tüm yönetimini yürüten Banka Konseyi'dir.

EİUB'nin ana sermayesi 300 milyon transfer edilebilir rubleden oluşmaktadır. Tarafların bu sermayedeki payları karşılıklı ticaretteki ihraç hacimleri ile belirlenmiştir. Her üyenin banka sermayesine katkılarından bağımsız olarak Banka Konseyi'nde bir oyu vardır.

EİUB'nin merkezi Moskova'dadır. Bankanın işlemleri uluslararası bir çalışanlar kollektifinin üstünde bulunan banka başkanınca yürütülür.

ULUSLARARASI YATIRIM BANKASI (UYB)

1970'de kurulan UYB'nin üyeleri Bulgaristan HC, Macar HC, DAC, Moğol HC, Polonya HC, Romanya SC, SSCB ve ÇSC'dir.

Ana görev: Uluslararası sosyalist işbölümü çerçevesindeki yatırımlar, üretimin özelleştirilmesi ve birlikte yürütümü (kooperasyon), ham ve yakıt maddeleri temellerinin genişletilmesi, diğer ekonomik dallardaki nesnelerin yapımı, vb. için birincil olarak orta ve uzun vadeli krediler verilmesi. Bankanın kredi verdiği nesneler yüksek bir teknik düzeyde olmalı ve büyük bir ekonomik yararlılığı garanti etmelidirler.

UYB üyesi ülkeler karşılıklı tüm ihracatındaki her ülkenin ihracat payından giderek toplanan ana sermaye 1052,6 milyon transfer edilebilir rub-

le olup, bunun yüzde 70'ini transfer edilebilir ruble ve yüzde 30'unu serbest değiştirilebilir paralar ve altın oluşturmaktadır. Her üye payının büyüklüğünden bağımsız olarak UYB'nin en yüksek organı Banka Konseyi'nde bir oya sahiptir. Banka işlemleri banka başkanı yönetiminde uluslararası bir organ tarafından yürütülür. UYB'nin merkezi Moskova'dadır.

Daha 1972 sonuna kadar UYB altı ülkedeki 24 proje için 280 milyon transfer edilebilir rublelik kredi vermişti.

BİLİMSEL VE TEKNİK BİLGİ ALIŞVERİŞİ (INFORMATION) İÇİN ULUSLARARASI MERKEZ (BTBUM)

BTBUM 1969'da Bulgaristan HC, Macar HC, DAC, Moğol HC, Polonya HC, Romanya SC, SSCB ve ÇSC hükümetleri tarafından kurulmuştur.

Görevleri: Ulusal sistemler temeli üzerine bilim ve teknik alışverişi için uluslararası bir sistemin oluşturulması; taraf ülkelerin sorumlu organları için bilgi iletimi; bilgi alışverişi çalışmalarının pratik ve teorisi üzerine araştırma çalışmalarının, kendi bilgilerinin yayınlanması; bilgi alışverişi üzerine uzmanların yetiştirilmesi ve sonraki eğitimlerinde destek olmak, vb.

BTUM'nin en yüksek organı Tam Yetkili Temsilciler Komisyonu'dur; merkezi Moskova'dadır.

ÖNEMLİ ÇOK ULUSLU SINAİ OBJELER

Yılda 500000 ton sülfat selülozu üretecek olan, Sovyetler Birliği'nde «Ust-Ilimsk'deki Selüloz Kombinası». (Bir karşılaştırma: DAC'ndeki tüm selüloz işletmeleri 1972'de yalnızca 399.000 ton selüloz üretmişlerdir.)

Angara suyu yanında büyük orman grubundaki selüloz kombinasının yapımına Sovyetler Birliği'nden başka, DAC, Bulgaristan, Macaristan, Polonya ve Romanya katılmaktadırlar. Fabrikanın bitiminden sonra bu ülkelere buna karşılık bu kaliteli selüloz verilecektir.

KEYK ülkeleri plan komisyonları başkanları 27. Konsey toplantısı sırasında «Kijembaj'daki Asbest Kombinası» yapımı için işbirliği üzerine bir anlaşma imzalamışlardır. Sovyetler Birliği'ndeki bu kombina, sosyalist topluluk için yılda 500.000 ton asbest üretecektir. Sovyetler Birliği teknik projenin ve kombinanın inşaatı ve teçhizatı için dokümanların yapımını üstlenmiştir; inşaat makinaları ve teçhizatını, payına düşen malzemeyi, finansman fonlarını ve diğer araçları verecektir. Kombinanın yapımını 1979 da ilk kısmın işletmeye alınacağı şekilde gerçekleştirecek ve kombinanın normal çalışmasını gerekli uzman ve kadro ile sağlayacaktır.

Bulgaristan, ÇSC, DAC, Polonya ve Macaristan 1973-1979 yılları arasında öngörülen yapı elemanlarını ve malzemelerini, makinaları ve teçhi-

zatı, tüketim mallarını ve diğer gerekli malları vereceklerdir. 1980'den itibaren katılan ülkelerin yapım payları asbest teslimatlarıyla geri ödenecektir. Bundan sonra 10 yıl içinki teslimatlarla ilgili karşılıklı mukaveleler yapılabilir.

KEYK toplantılarında ve daimi komisyonlarda özelleşmeye gitgide daha çok önem verilmektedir. Belli işletmelerin bir veya birkaç mamulün üretimine yoğunlaştırılması bilindiği gibi büyük üretim serilerini olanaklı kılmakta ve otomasyonu ancak rantabl yapmaktadır. Sosyalist ekonomik entegrasyona özgül olan aşağıdaki örnekler, KEYK içindeki üretim uyumlaştırılmasının yönünü göstermektedir.

Sovyetler Birliği, DAC, Polonya, Romanya, ÇBC ve Macaristan'daki «vagon fabrikaları»nın işbirliği çok sıkıdır. Kalinin (SSCB)'deki vagon fabrikası uzmanları yolcu vagonları için 160 km/saatlik bir hıza izin veren standard bir alt çatı geliştirmişlerdir. Sovyet resimlerine göre bu alt çatılar şimdi DAC ve Polonya'da da yapılmaktadırlar. DAC Sovyetler Birliği'ne ana vagon vericidir. Bu özelleşme ekspres ve soğutma vagonlarında etken bir büyük üretim için DAC'nde uygun ön koşuları yaratmıştır.

DAC bundan başka container yapımından da iktisadi bir üretime izin verecek şekilde uzmanlaşmıştır.

Diğer özelleşme nesneleri giyim eşyaları, perdeler ve kaliteli kumaşlar üretimi için aksu bandların yapımı, çamaşır makinalarının, tıbbi ve laboratuar cihazlarının ve radyo lambalarının rasyonel üretimidir.

DAC, Polonya, ÇSC, ve Macaristan şimdiye kadar 40 radyo lambası tipi üretiyorlardı. Özelleşmeden sonra taraflar yalnızca 10 tipi büyük serilerde üretmekte ve birbirlerine vermektedirler.

Özelleştirme için ortak çalışmalar KEYK ülkelerinin «860 araştırma enstitüsü» ve proje ve konstrüksiyon büroları tarafından yürütülmektedir.